

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 2
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni odelik: Ljubljana, Selma-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček savodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78 180 Wien št. 105.241

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Naši učitelji

V Banjaluki se je včeraj pričela XIX. redna glavna skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja, vse-narodne in vsedržavne stanovske organizacije naših narodnih prosvetiteljev. Vršili se po burnih peripetijah in borbah lanskega leta, ko je razmeroma majhni skupini organiziranih strankarskih karieristov uspelo razbiti glavno skupščino v Zagrebu in je izgledalo, da je naša stanovska učiteljska organizacija obsojena na razpad. Toda zdrav duh jugoslovenskega učiteljstva je premagal vse intrige in nasilja, in trezno ter pošteno vodstvo združenja, kateremu načeluje, kar smemo s ponosom podčrtati, slovenski učitelj, je uspelo, da z modrostjo in odločnostjo očuva učiteljske vrste venotni fronti in izpelje združenje iz vrtincev notranjih sporov k novemu delu in napredku. Danes je Jugoslovensko učiteljsko združenje zopet enotno in solidarno jugoslovenskega učiteljstva je v polni meri vzpostavljena. Organizacija je silnejša, nego je bila kdaj, in uživa nedeljeno zaupanje svojega članstva. V tem znamenju se vrši banjaluška skupščina in simpatije vseh, ki vedo ceniti pomen, vlogu in dolžnost narodnega učitelja, spremljajo njeno delo in želijo stremeljenju naše vsenarodne učiteljske organizacije polnega uspeha.

Jugoslovensko učiteljsko združenje šteje danes okrog 18.000 organiziranih članov, ki so po banovinah razdeljeni v deset samoupravnih sekcij. Najboljše sekcije so novosadska s 3475, ljubljanska s 3220 in zagrebška s 2590 člani, najmanjši sta banialuška s 845 in splitska s 519 člani. Beograjska sekcija, ki obsega samo učiteljstvo prestolnice, šteje 920 članov. Te številke so zanimive ne le z organizacijskega vidika. V njih se zrcali tudi še dokaj neizravnana slika našega občega prosvetnega stanja. Ob njih se najlaže vidi, kako ogromno prosvetnega dela v posameznih pokrajinah še čaka naše kulturne pionirje in kako široko polje je še odprto osnovnemu šolskemu poduku. V Sloveniji je analfabetizem že zdavnaj redka izjema in vendar imamo še skoraj 6 odstotkov nepismenih. So pa kraji v naši državi, kjer polovica naroda in več ne zna ne pisati ne čitati. Imamo kotiche v Jugoslaviji, ob albanski meji n. pr., kjer le 7 odstotkov vseh prebivalcev čita in piše.

Toda šola in posebej še narodna šola ni samo učilnica za črko in številko. Ona je in bi morala biti poleg tega v isti meri tudi narodno vzgajališče. Naš pokojni veliki kralj je v posebnem pismu, naslovljenem na jugoslovensko učiteljsko, podčrtal učiteljevo poslanstvo z besedami: »Vi ste graditelji narodne duše, narodne zavednosti in narodne kulture«. V resnici narodna šola v mnogočem oblikuje narodova pokolenja. Ona polaga poleg očetovske hiše in materinskega okrilja glavne temelje ne samo znanja, temveč tudi duševnega in duhovnega zdravlja, moralne in narodne značajnosti v otrokovo srce in glavo. Ona razvija v mladem rodu krepost pravega krščanstva, ljubezen do vsega dobrega, poštenje v mislih in delu, spoštovanje napram naporu in uspehu, čustveno bratstva in povezanosti brez ozira na stan in položaj, a ne najzadnje ima dolžnost vzgajati mladino v požrtvovalni ljubezni do lastnega naroda in njegove države. Morda je ena izmed najtežjih pogrešk naše Jugoslavije v toku prvih 20 let njenega obstanka, da si v svojem narodno — in državno-vzgojnem programu ni od vsega pričelka začrtala čvrstih in neporušnih smernic, temveč je dopustila, da se je z dnevnim strankarsko politiko menjaval tudi obči vzgojni pravec naše prosvetne politike. Iz tega nerazveseljivega dejstva bi najbrže nastale še težje škode kakor so, da ni jugoslovensko učiteljstvo, mnogokrat celo v borbi, pogumno sledilo pravemu instinktu narodnega vzgojitelja ter se zavedalo svoje odgovornosti pred narodno bodočnostjo.

V resnici, težko je mnogokrat bilo in je še vršiti prosvetiteljsko narodno službo. V obilni knjižnici podaja Glavni odbor JUU banjaluški skupščini tudi značilne primere težkih preizkušenj, ki jih je doživljalo naše učiteljstvo zlasti od leta 1935. sem. Neutrudno je vodstvo JUU zastavljalo svoje sile in svoj ugled, da učiteljstvu spolet omo-gi mirno in uspešno šolsko in prosvetno delo. Žal, ne moremo ponatisniti vsaj nekaj najbolj značilnih odstavkov iz banjaluškega poročila. Iz vsega srca pa se priključujemo izraznim našim nadam, da gre doba žrtv h koncu, in da bodo učitelstvu kmalu zasijale milejše zvezde. Seveda pa mu bo najsigurnejša zaščita za bodočnost, ako si pribori stalnost svoje nemištevne, in ako se oddaja učiteljskih mest v bodoče osigura po načelih strokovne in socialne kvalifikacije. S to zahtevo organiziranega učiteljstva se danes solida-

Spominsko slavlje na ponosnem Ceru

Narod je včeraj z velikim spoštovanjem proslavil 25 letnico viteške zmage na Ceru in se z veliko hvaležnostjo spominjal vseh herojev, padlih v borbi za našo svobodo

Šabac, 19. avg. p. Pocerovina, Podrinje in Mačva pa z njimi vsa bivša mala Srbija in današnja velika Jugoslavija so danes na kar najslavnejši način proslavile 25letnico velike štiridnevne bitke, ki je v začetku svetovne vojne, od 16. do 19. avgusta 1914, prinesla ne samo tedanji Srbiji, nego z njo vred tudi njenim velikim zaveznicam prvo slavno zmago nad toliko močnejšo avstro-ogrsko vojsko, katero je vrgla s srbskega ozemlja. Po balkanskih vojnah skoraj do kraja izčrpana Srbija se je v obrambo svoje svobode in neodvisnosti z junaštvom in požrtvovalnostjo, ki ji ima ni primere, postavila v bran proti avstro-ogrski »kazenski ekspediciji«, ki naj bi bila po oholi domišljavi avstro-ogrskih civilnih in vojaških močtev v nekaj tednih ali celo dneh pokorila Srbijo. Sijajno opremljene, spočite in dobro pripravljene divizije generala Potioreka so kakor na kako ogromno zabavo z godbo na čelu prodirale na srbsko ozemlje, a so, ko so zalede na prvi srbski odpor, po silnih, štiri dni trajajočih krvavih bojih, pokazale hrbe. Ceru in Iverku ter v paničnem begu pobegnile čez Drino. Petridvajset let je minilo od tlej in na pobočjih cerškega in tverskega gričevja je danes le še malo sledov tedanjih ljutih bojov. Kostni junakov, ki so padli v obrambi domovine, pa so zbrali in shranili v skupni grobnici v Tekericiu, kjer jim je pokojni Viteški kralj Aleksander postavil spomenik, pred katerim se je vršila današnja veličastna spominska svečanost.

Narod poljublja stare srbske zastave

Ogromne množice ljudstva so že včeraj ves dan romale na Cer. Bili so med njimi v prvi vrsti pripadniki onih 12 polkov, ki so se tedaj borili na tem gričevju, in deca tistih, ki so tu dali svoje življenje za kralja in domovino. Šabac se je že tedne in tedne pripravljaval na to svečanost in je včeraj, ves v zastavah in slavolokih, sprejel tisočere goste. Z Oplenca so prinesli stare srbske zastave onih 12 polkov, ki so

se udeležili bitke na Ceru. Razcefrana, vse križem prestreljena in z nešteti odlikovanji okrašena stara znamenja srbske vojne slave je prebivalstvo s solzami v očeh poljubljalo. Ob vstopu v mesto jih je sprejela zastavna četa rezervnih oficirjev, nosilcev Karadjordjeve zvezde, in jih skozi špalirje navdušeno vzklikajočega ljudstva ponesla do saborne cerkve. Sredi mesta je pozdravil zastave šabaški mestni svet z županom na čelu. Pred cerkvijo pa je govoril učitelj Protič, ki je zaključil svoj govor z besedami: Prišle ste z Oplenca, da obiščete te slavne kraje, zato ponosite, ko se vrnete. Naše pozdrave kralju vitezu in sporočite, da bomo varovali Jugoslavijo ter jo krepko in močno izročili njegovemu prvcu, našemu mlademu kralju Petru II.

Zastave je nato blagoslovil patriarh Gavril, nakar so jih izročili zastavonošem, bivšim cerškim bojovnikom, da so jih odnesli na Cer v spremstvu zastavnega oddelka rezervnih častnikov in bojnikov. Zvečer je bila v Šabcu svečana akademija, na kateri je general Živko Lavadinović predaval o cerški bitki.

Narod hiti na sveto bojišče

Vso noč so prihajali nešeti gostje, katere so potem z avtomobili in drugimi vsakršnimi vozili odpravili na Cer. Tisoč ljudstva iz Podrinja in Mačve so s svojimi vozovi in tudi peš pohodili na nekdanja bojišča. Od Šabca do Tekerice je bila vsa 32 km dolga cesta ena sama nepretrgana veriga vozil. Pred spomenikom v Tekericiu so bili določeni prostori za razne delegacije, tako za nosilce Karadjordjeve zvezde, Belega orla, Albaske spomenice, za invalide, vojsko, prostovoljce, rezervne oficirje in bojovnike, četnike in Sokole, Rdeči križ in Jadransko stražo.

Spominski govori

Davi so se svečanosti pričele že na vse zgodaj. Na obeh straneh spomenika se je postavilo po 6 zastavonoš s starimi zastavami. Na posebni tribuni je zavzel svoje

mesto kraljev namestnik dr. Radenko Stanković. Prisotni so bili ministrski predsednik Dragiša Cvetković z več ministri, ministra vojske je zastopal divizijski general Djordje Lukić, rumunski veleposlanik Cadere, grški poslanik Bibica Rossetti, poljski poslanik Dembicki, šefi vojaških delegacij zaveznikov iz svetovne vojne, zastopniki senata in skupčine, organizacij Poilus d'Orient in Fidaca, kasacijskega sodišča, državnega sveta, poglavarjev drugih cerkv, mnogo generalov in oficirjev, aktivnih in rezervnih, ter predstavnikov raznih združenj in organizacij.

Cerkvene obrede je opravil patriarh Gavril, ki je nato v svojem govoru poveljeval nesmrtni cerški vitezi, branilce velike nacionalne misli, neustrašene borce za pravico in svobodo.

Nato je govoril ministrski predsednik Dragiša Cvetković. Kratko je obeležil pomen cerške zmage in dolžnosti, ki jih nalagajo žrtve osvobodilnih bojov današnjemu pokolenju. Svoj govor je zaključil z naslednjo izjavo: Težki in mučni časi, ki so prišli nad svet okoli nas, nas morajo ob 12. uri pomiriti, nas izmorditi in prepeljati z duhom cerških herojev. Naj bi brezuspešna medsebojna trenja napravila prostor bratski ljubezni Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki jim je ta država skupna, ki jim je edina rešitev, edina nada in edino jamstvo za njihovo boljšo in srečnejšo bodočnost. V teh naših prostiranih mejah, pod tem našim lepim nebom in ob bogastvu, s katerim nas je narava obdarila, se lahko ustvari srečna, velika in zadovoljna jugoslovenska domovina, ki se bo s silo uprla vsem sovražnikom, pa naj pridejo od koderkoli.

Predsednik združenja rezervnih oficirjev in bojnikov Nikodaj Bogdanović je kratko orisal boje na Ceru. Iverku, Vidojevi, Gučevu in Mačkovem kamnu, se zahvalil pokojnemu kralju Aleksandru za postavitev in mlademu kralju Petru II. ter knezu namestniku Pavlu za vzdrževanje spomenika. Poudaril je, da bi moralo biti na prvi strani zgodovine svetovne vojne zapisano: Prva zmaga zaveznikov na Ceru, izvojevana s srbskim orožjem 19. av-

gusta 1914. Povedal je nadalje, da je združenje rezervnih oficirjev in bojnikov dalo sedaj spomenik vklesati dva reliefa, ki predstavljata velika vojvoda Putnika in Stepanovića, ki sta neizmerno zaslužna za cerško zmago. Zaključil je svoj govor z vzkliki pokojnemu vladarju, mlademu kralju Petru, knezu namestniku, zmago-slavnim zastavam, vojvodoma ter neminljivim ter nerazdeljivi Jugoslaviji.

Generalstabi brigadni generali Uroš Tešanović in upokojeni divizijski general Dušan Trifunović sta dokumentarno predavala o poteku cerške bitke. V imenu pododbora Združenja rezervnih oficirjev in bojnikov je govoril rezervni kapetan Zivojin Vasiljević, ki se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je ta svečanost mogla opraviti tako veličastno. Prosil je kraljevega namestnika, da sporoči ljubljene-mu kralju zaoblubo vseh bojnikov, da so zmerom pripravljeni na njegov poziv žrtvovati svoje življenje za kralja in obrambo naše velike, močne in nerazdeljive domovine. Tisoč in tisoč glava množica se je z mogočnimi vzkliki »Slava tu-nakom!« odzvala spominu na cerške heroje. Preko gričevja so mogočno odmevali vzkliki kralju in njegovemu domu

Mogočno spreved

Spreved z vojaško godbo in zastavami na čelu, v katerem so se razvrstili rezervni častniki in bojovniki, prostovoljci in četniki, Sokoli, člani Rdečega križa in Jadranske straže, skavti in predstavniki ostalih organizacij, je nato defilirali mimo spomenika in predstavnikov oblasti. Po končani smotri se je ljudstvo pričelo razhajati. Velika množica udeležencev, zlasti pa bivših cerških bojnikov in njihovih otrok, pa je medtem še ure in ure ogledovala nekdanja bojišča in marsikdo je iskal gomilo, pod katero počiva ta ali oni njegovih najbližjih, ki je v prvih dneh avgusta usodnega leta 1914. odšel zdoma in se ni več vrnil, pa še danes nihče ne ve, kje mu trohne počiva. Večna slava vsem, ki so s svojo srčno krvjo prvi podpisali poročila za našo sedanjo svobodo in naši veliki Jugoslaviji!

Sporazum v Zagrebu dosežen

Strokovnjaki so v glavnem končali svoj posel — Njihovo delo odobreno — Dr. Maček v Zagrebu, predsednik Cvetković se vrača na Bled — Za ta teden se napoveduje odločilni dogodki

Zagreb, 19. avg. Kakor poroča »Hrvatski dnevnik«, se predsednik vlade Cvetković po proslavi bitke na Ceru vrne na Bled. Dr. Maček je stalno v Zagrebu in v neposrednem kontaktu s strokovnjaki, ki so danes dovršili glavni del svojega posla. Njihovo delo je na obeh straneh odobreno in prihodnji teden je pričakovati odločilnih dogodkov. Na obeh straneh vlada optimistično razpoloženje. V tem oziru je zlasti značilen uvodnik nocojšnjega »Hrvatskega dnevnika«, ki pravi med drugim:

»Pretekli politični teden je bil izpolnjen z veliko aktivnostjo. Vodili so se zelo važni razgovori med politiki o vprašanjih, ki globoko posegajo v življenjske interese hrvatskega naroda in državne skupnosti. Ti razgovori še niso povsem končani, pa je zato razumljivo, če se o njih ničesar podrobnejšega ne javlja. Tak običaj obstaja po vsem svetu. Razgovori o teh vprašanjih morejo biti objavljeni, kar je tudi potrebno, šele potem, ko se stvar popolnoma prouči v ožjem krogu. Medtem ima javnost pravico zahtevati, da se ji pove, za kaj gre in da se ji ne zataji, kar je glavno v teh razgovorih. Zato bomo sedaj tudi mi, opuščajoč rezerviranost politikov, opozorili na nekatere momente, o katerih mora biti javnost na čistem. Razgovori so

rizirajo vsi, ki jim je zdrav napredek naše narodne prosvete pri srcu.

Vsakoletno glavno učiteljsko zborovanje daje široki narodni javnosti ne le povod, da izraža vzgojiteljem naše mladine svoje simpatije, temveč tudi priliko, da reče besedo hvaležnosti. Kajti jugoslovenski učitelj opravi le polovico svojega dela v šoli med našo šolsko dečo. Drugo polovico opravlja v obdobju vredno požrtvovalnostjo izven šolske sobe med narodom v najlepšem pomenu te besede. Če je v našem narodu organizirano prosvetno in nacionalno delo imelo uspeha in je nas dvignilo na raven ostalih kulturnih narodov Evrope, potem je to v veliki meri zasluha našega učitelja in učiteljice, ki neumorno v sokolstvu, v čitalnici, ljudski knjižnici, v pevskem zboru, gledališkem odseku, v obrambnem društvu kmetijski podružnici, na vrtu in v sadovnjaku in ne naposled v sami naši kmečki sobi vršita poslanstvo smotrne delo za narodno povzdigo. Ko naš narod vedno bolj odpira svojo dušo vsemu napredku kulture, se niti ne zaveda, da ga rahlo vodi

se vodili o novi državni organizaciji, ki naj bi prinesla izpremembo položaja hrvatskega naroda — razume se — na bolje. Šlo je za določitev ozemlja, na katerem naj bi hrvatski narodni ljudje razvili v najkrajšem času svojo aktivnost in konstruktivnost. To seveda ne pomeni, da se hrvatski vpliv ne bi imel čutiti tudi na drugih področjih, za katere bodo kasneje potrebni prav tako nadaljnji razgovori in pogajanja. Šlo je torej za to, da se doseže sporazum v oni meri, v kateri je to danes že mogoče. Seveda je več razlogov, zaradi katerih je pravilno tako postopanje, ali v te razloge se naravno danes ne moremo spuščati, vendar pa bo prišel čas, morda kmalu, ko bo mogoče tudi o tem govoriti podrobneje. Razen tega je bilo tudi govora o novi organizaciji izvrševanja oblasti in sicer na čisto hrvatskem narodnem področju ter prav tako celotni državni skupnosti. Pokazalo se je, da je tehnična izvedba tega lahka, če se le hoče pristopiti k jedru stvari. To je tem lažje, ker imamo izkušnje iz dosedanjih let. V zadnjih 20 letih se je videlo, kaj ne velja in kaj je treba izpremeniti. Vemo, da imamo še elemente, ki bi hoteli, da bi Hrvatje še nadalje ostali v podrejenem položaju. Oni bodo morda v tej smeri tudi poskušali kakor akcijo, vendar pa je eno gotovo, da ni od hrvatske strani izšel noben predlog, niti pobuda takega značaja, ki bi kršila pravice drugih.

skromna a zanesljiva roka najboljšega njegovega prosvetnega prijatelja — našega narodnega učitelja. In ko se naš moški naračaj pripravlja, da bo v slučaju potrebe samozavestno in požrtvovalno do skrajnosti branil svoj narod in svojo državo pred vsako zunanjo opasnostjo, je ta, ob katerem doračja, njegov bodoči vodja tudi na bojnih poljanah. Srbijo so pripravili za njene junaške borbe in jo v mnogem v teh borbah tudi vodili njeni vzhledni narodni učitelji kot rezervni oficirji.

Kar smo na splošno rekli o jugoslovenskem učitelju, velja še posebej o njegovem slovenskem tovarišu. V težkih borbah si je naše učiteljstvo krčilo svojo pot. Ni je sile, ki bi ga mogla trajno potisniti nazaj v dobo Cankarjevih »Hlapcev«. Prekaljeno v borbah in žrtvah, ni niti trenutek moralno podleglo in niti za trenutek ni omagalo v svojem narodnem prosvetnem delu. Sigurni smo, da prihajajo tudi našemu učitelju boljši dnevi in v tem duhu pozdravljamo banjaluško skupščino.

Previdna Madžarska

Ostati hoče v dobrih odnosih z vsemi sosedi in ne bi mogla pristati niti na protektorat niti na pohod tujih čet skozi lastno ozemlje

Budimpešta, 19. avg. br. Zunanji minister grof Csaky, ki se je teden dni mudil na »zasebnem oddihu« v Nemčiji in Italiji, se je danes popoldne z letalom vrnil iz Rima v Budimpešto. Po razgovorih, ki jih je imel v Solnogradu z nemškimi zunanjimi ministrom Ribbentropom — po uradno nepotrjenih, z nemške strani ponovno demantiranih vesteh pa tudi s kancelarjem Hitlerjem — bi se bil moral po prvotnem načrtu že včeraj popoldne vrniti iz Solno-grada v Budimpešto, kjer so se že včeraj zbrali vsi člani vlade, da bi jim zunanji minister poročal o svojih razgovorih. Na splošno presenečenje pa je pripela vest, da je grof Csaky nenadno odpotoval v Rim. Nemška vlada mu je v ta namen stavila na razpolago posebno letalo. V Rimu je imel grof Csaky najprej razgovor z zunanjim ministrom grofom Ciano, nato pa sta se oba podala k Mussoliniju, s katerim sta konferirala nad dve uri. Še pozno v noč sta imela nato grof Ciano in grof Csaky razgovore v zunanjem ministru. Danes se je takoj po povratku grofa Csakya v Budimpešto sestala vlada k izredni seji. Na tej seji so sprejeli poročilo zunanjega ministra, ki je nato skupno z ministrskimi predsednikom grofom Telekyjem odšel k regentu Horthyju.

O razgovorih, ki jih je imel grof Csaky na svojem »počitniškem« obisku v Solno-gradu, Berchtesgarnu in Rimu, čuvajo v madžarskih vladnih krogih slej ko prej najstrožjo tajnost. Le z nemške strani se poudarja, da je pri teh razgovorih šlo za to, da se končoveljavno razčistijo odnosi Madžarske do Nemčije in Italije. Madžarska sedaj ve, kakor piše »Völkischer Beobachter«, kaj ima pričakovati v slabem in dobrem.

V madžarskih merodajnih krogih samo izjavljajo, da želi Madžarska ohraniti svoje sedanje dobre in prijateljske odnose tako z Nemčijo in Italijo, kakor tudi s Poljsko. Sedanja vlada odklanja vsako misel na to, da bi Madžarska pristala ali sprejela kak protektorat in tudi ne bi mogla spraviti v sklad z neodvisnostjo in suverenostjo države, če bi pristala na to, da bi smele tuje čete korakati preko madžarskega ozemlja. Iz razlogov, ki jih narekuje na eni strani želja po dobrih odnosih z vsemi sosedi, na drugi strani pa sam zemljepisni položaj, Madžarska tudi ne želi pristopiti k nemško-italijanski vojaški zvezi. V madžarskih političnih krogih je to zagotovilo, ki ga je nocoj dal domačin in tujim novinarjem zastopnik zunanje ministrstva, izzvalo splošno zadovoljstvo.

Razširjenje nemške oblasti na Slovaškem

Praktične posledice vojaške pogodbe med Nemčijo in Slovaško

London, 19. avg. z. Nemško-slovaška vojaška pogodba, ki je bila včeraj sklenjena, pomeni po informacijah merodajnih londonskih krogov nadaljnje razširjenje nemške oblasti na Slovaškem ter je v prvi vrsti naperjena proti Madžarski in Poljski. V Londonu računajo s tem, da bo Nemčija izvajala sedaj še večji pritisk na Madžarsko, da bi jo tako prisilila k opustitvi njene dosedanje previde politike. Kljub berlinskemu demantiju potrjujejo v merodajnih londonskih krogih informacije, da je Nemčija zahtevala prost prehod nemških čet preko madžarskega ozemlja. »Times« naglašajo, da so v angleških krogih že dolgo pričakovali sklenitev vojaškega pakta med Nemčijo in Slovaško. Dejansko se s tem ni nič spremenilo. Nemške čete so že davno na Slovaškem in Nemčija je itak gospodar te navidezno neodvisne države. Praktične posledice te pogodbe pa bodo po mnenju »Timesa« naslednje:

1. Madžarska se mora sedaj končno veljavno vdreti svojim sanjam, da bi s kakršnimkoli aranžmanom z Nemčijo prišla zopet v posest slovaškega ozemlja, kakor so v Budimpešti še do nedavnega zatrdno pričakovali.

2. Nemčija bo lahko sedaj izvajala večji

pritisk na Madžarsko, ker stoje neniške čete neposredno ob madžarski meji.

3. Položaj Nemčije napram jugovzhodni Evropi se bo s tem znatno okrepil.

V londonskih krogih so prepričani, da bo Hitler že v prihodnjih dneh pričel izvajati svoj načrt. »Times« posebno podčrtava, da sedaj Nemčije ne bo več mogoče pridobiti za kako popuščanje in navaja v zvezi s tem izjavo nekake zelo vplivnega narodno-socialističnega voditelja, da »Nemčija raje izgubi vojno, kakor pa da bi se še umaknila.«

Grof Ciano v Albaniji

Rim, 19. avg. o. Davi ob 8.20 je zunanji minister Ciano odpotoval z letalom v Tirano. Po prihodu je odšel v prefekturo, kjer je imel z balkona nagovor na zbrano množico. Nato je prisostvoval položiti temeljnega kamna nekaterim novim zgradbam ter je otvoril novi tiranski vodovod. Jutri bo Ciano odpotoval v Korčo, od tod pa bo odšel z letalom v Valone. Zvečer bo odpotoval iz Valone z motorno ladjo v Sv. Ivan Meduanski, v ponedeljek jutraj pa bo odšel v Skader.

Poljsko-angleški pakt

Podrobnosti o vojaški pogodbi med Poljsko in Anglijo, ki bo podpisana prihodnji teden

London, 19. avg. z. O vsebini angleško-poljskega vojaškega pakta, ki bo podpisan prihodnji teden, se doznavajo nekatere podrobnosti. Pakt bo dolgaleten, kakor je že napovedal Chamberlain v spodnji zbornici, da obe državi medsebojno pomoč za primer, da bi bila ogrožena posredno ali neposredno neodvisnost ene izmed obeh pogodbenic. Pakt vsebuje posebno klavzulo, ki določa, da je Gdansk življenjskega pomena za Poljsko in da v vsaki spremembi v sedanjem položaju Gdanska pomeni neposredno ogrožanje poljske neodvisnosti. V pogodbi je podana tudi točna definicija medsebojne pomoči. Iz besedila je jasno razvidno, da mora priti pomoč avtomatično, brez vsakega predhodnega posvetovalanja in v vseh sredstvih. Obe državi morata takoj napovedati vojno napadalcu in vztrajati skupno do konca vojne. Nobena izmed obeh pogodbenic držav ne more skleniti brez pristanka druge premirja ali separatnega miru. V primeru napada na Poljsko mora Anglija enako kakor Francija, čim to zahteva Poljska, z vsemi sredstvi na kopnem, v zraku in na morju prisločiti Poljski na pomoč. Angleško-poljski pakt je docela sličen francosko-

poljski vojaški pogodbi in enakim pogodbam Anglije in Francije s Turčijo. V Londonu slej ko prej naglašajo, da so določbe tega pakta veljavne že sedaj tudi brez uradnega podpisa, ker predstavlja ta pogodba le pismeno ugotovitev angleških jamstev Poljski. Tako v angleški kakor v poljski javnosti so sprejeli vest o sklenitvi te pogodbe z največjim zadovoljstvom, pri čemer opozarjajo na to, da tudi vojaška pogajanja v Moskvi napredujejo proti vsem pričakovanjem izredno naglo in ugodno, tako da bo tudi moskovska pogodba sklenjena v najkrajšem času, s čimer bo mirna fronta končno veljavno ustvarjena. London, 19. avgusta. d. Glede na vesti, da vojaška pogajanja v Moskvi bolehajo na tem, ker se Poljska brani privoliti v prihod ruskih čet na poljsko ozemlje, poročajo »Times« iz dobro poučenih poljskih virov, da ta problem ne dela niti najmanjših težav. Rusija namreč prav nič ne sili na to, da bi poslala na Poljsko svojo pehoto in konjenico. Vsekakor pa je med Poljsko in Rusijo že dogovorjeno, da bo Rusija dala Poljski na razpolago ne samo svoje zračno brodogojstvo, temveč tudi artiljerijo z oficirji in moštvo vred.

Nemški tisk zahteva razdelitev Poljske

Časopisna kampanja se je poostрила — Nemci odklanjajo vsak kompromis, ki ne bi ustregel njihovim zahtevam

Berlin, 19. avgusta. br. Ves nemški tisk je dobesedno poplavljen z vestmi o ukrepih proti nemški manjšini na Poljskem in jih prikazuje kot nove provokacije s strani Poljske. Vsebinsko in stilistično docela enaka poročila objavljajo listi pod zelo kričnimi protipoljskimi naslovi. Dejstvo, da je ta tiskovna polemika zavzela tako ostre oblike, tolmačijo nevtralni opazovalci v Berlinu kot znak, da se naglo bliža vrhunec krize. To naziranje se opira tudi na dejstvo, da nemški tisk enodušno odklanja vsako konferenco, ki bi proučila način kompromisne poravnave. Kar se tiče Gdanska in poljskega koridorja, naglašajo nemški tisk na naslov Anglije in Francije, da gre v tej stvari za nezadosten razvoj, ki pa se ne giblje po poti, ki bi bila za Anglijo in Francijo prijetnejša in ugodnejša, kakor pa »nemška rešitev«, to je brezpogojna odcepitev Gdanska in vsega ostalega od Nemčije zahtevanega ozemlja od Poljske. Pri tem postavljajo nemški tisk zahteve, ki gredo daleč preko prvotnega Hitlerjevega programa ter obsegajo poleg Gdanska in likvidacije koridorja tudi priključitev vse Gornje Šlezije in vseh ostalih pokrajin, ki so bile do leta 1914. v sklopu nemške države. Nekateri listi kar odkrito zahtevajo razdelitev Poljske.

Berlin, 19. avg. br. Listi z ogorčenjem poročajo, da je poljska vlada postavila komisarija zvezi nemških zadrug na Poljskem. S tem ukrepom je postavil pod strogo oblastno kontrolo okrog 800 nemških kreditnih, mlekarških in kmetijskih zadrug. Poljske oblasti utemeljujejo svoj ukrep s tem, češ da so te zadruge prekoračile svoj delokrog, ker so se bavile s politiko in podpirale protidržavno rovarjenje nemških agentov.

Nürnberškega kongresa ne bo?

Curih, 19. avg. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina: Nemčija razvija silno agitacijo, ki jasno kaže na to, da

„Gdanska vojska“

Remilitarizacija Gdanska — Gdanska vojska zaprišena v imenu Hitlerja — Nagla gradnja žičnih ovir

Gdansk, 19. avg. br. Snoči je bila svečano instalirana nova osnovna »gdanska vojska«, tako znana »SS-Heimwehr«, ki je sestavljena iz dvanajst bataljонов strelcev ter posebnih motoriziranih divizij, protiletalskih, tankovskih in tehničnih oddelkov. Skupno šteje po uradnih objavah okrog 15.000 moških. Dosedaj se je z gdanske strani odločno oporekalo vsem vestem o remilitarizaciji Gdanska, včerajšnja svečanost pa je javno potrdila, da se je Gdansk v zadnjih tednih mirno oboroževal. Pokrajinski voditelj Forster je imel pri tej priliki govor, v katerem je naglašal, da je prva naloga te vojske braniti Gdansk proti nepričakovanim napadom s strani Poljske, poleg tega pa mora ta »vojska« braniti Gdansk tudi proti »notranjim sovražnikom«, ki bi utegnili napraviti poskus, da preprečijo načrte narodno-socialističnega vodstva. Forster je nato izročil posameznim oddelkom gdanske »vojske« posebne zastave s ključastim križem in jih zaprišeg v imenu Hitlerja. Poveljniki »gdanske vojske«, »upokojenci« nemški general, je takoj po paradi izdal povelje, da se nemudoma zgrade žične ovire vzdolž vse meje Gdanska proti Poljski, ki bodo zgrajene v petih pasovih v širini 50 m in morajo biti dogotovljene najkasneje do 25. avgusta. Zato morajo člani gdanske »vojske« delati noč in dan, po potrebi pa bodo v smislu navedbe gdanske senata pritegnjeni tudi civilisti. Za nastanitev gdanske »vojske« so rekvirirali samostan nemških redovnic, ki so se morale v roku treh dni izseliti.

Poljaki grade utrdb ob slovaški meji

Berlin, 19. avg. v. Po vestih s poljske meje so začeli Poljaki z vso naglico graditi utrdbne in strelske jarkove sedaj tudi vzdolž poljsko-slovaške meje. Veste, ki vodijo iz češko-moravskega protektorata in iz Slovaške na Poljsko, so na poljski strani dominirane, razen tega pa so zgrajene močno utrjena strojniška gnezda. Vsi prehodi so zaprti z žičnimi ovirami.

Berlin, 19. avg. br. Listi poročajo, da so bila v bližini poljske meje v Gornji Šleziji

postajajo položaji z vsakim dnem bolj reseni. Ne da se še jasno videti, kam prav za prav hoče Nemčija. Na vsak način si je težko zamisliti, kako bi mogla Nemčija pričakovati kake koncesije glede Gdanska, če se stopnjuje njene zahteve tako daleč, da hoče imeti ne le Gdansk in koridor, marveč tudi vse one poljske pokrajine, ki so bile kdajkoli pod nemško oblastjo. Na vsak način je Nemčija s tem razbila vse iluzije, da bi se zadovoljila s priključitvijo Gdanska. V Nemčiji vlada danes docela enako razpoloženje, kakor ga je bilo opaziti meseca marca, tik pred zasedbo Prage. V Berlinu so začeli že dvomiti, da bi se kongres narodno-socialistične stranke, ki je bil določen za čas od 3. do 11. septembra, v tem času res tudi vršil. Priprave za kongres se vrše skoraj brez vsake dosedaj običajne vneve. Vsi mednarodni opazovalci v Berlinu resno dvomijo, da bi se letos ta kongres sploh vršil.

Mirna Francija

Pariz, 19. avg. z. Kljub naraščajoči mednarodni napetosti kaže vsa francoska javnost neomajno odločnost, da vzdrži do kraja v dosedanj »živčni vojni«. Nikdar ni bila Francija bolj mirna, kakor je v teh dneh. Vse življenje se razvija popolnoma normalno. Kopalšišča so prenapolnjena, gospodarska delavnost se stopnjuje in vsakdo docela mirno vrši svoje delo. To nikakor ni posledica nepoznavanja položaja, nego realistično ocenjevanje dejstev in neomajno zaupanje v lastno moč in v moč francoskih zaveznikov. Vsi nevtralni opazovalci soglašajo v tem, da je danes slehernemu Francozu docela jasno, za kaj gre in ga zato dogodki ne morejo presesteti. Se tako rafinirani manevri nič ne zaležejo in nikakor ne morejo omajati tega zaupanja. Brez razlik na strankarsko pripadnost vedo vsi Francozi, da gre za obrambo svobode in da mora Francija izvršiti svojo dolžnost. Vsi ukrepi, ki jih izda vlada, se izvršujejo mirno in disciplinirano.

Nov most preko Visle

Gdansk, 19. avg. br. Danes je bil na svečan način izročen prometno nov most preko Visle, ki predstavlja najkrajšo zvezo med Gdanskom in Vzhodno Prusijo. Ta most je zgrajen po vojaškem načinu na pontonih in je bil dograjen v osmih tednih. Uradno utemeljujejo zgraditev tega mostu s tem, da je bil doslej zaradi pomankanja primerne zveze zelo oviran gospodarski promet med Gdanskom in Vzhodno Prusijo, ker je bilo treba na primer na poti iz Gdanska v Marienburg, ki je dolga vsega 50 km, kar štirikrat prekoračiti mejo. V poljskih krogih pa so prepričani, da je bil ta most zgrajen zgolj iz vojaških strateških vidikov, da bi se v danem primeru omogočil čim lažji prehod nemških čet v Gdansk.

Poslanik Henderson pojde v Solnograd

London, 19. avgusta. AA. (DNB) Z mednarodne angleške strani poročajo, da bo angleški veleposlanik v Berlinu sir Neville Henderson obiskal Solnograd, kjer bo prisostvoval motoklističnim dirkam, pri katerih sodeluje tudi zastopstvo angleške vojske. To izjavo so dali zaradi tega, ker se je pojavila verzija, da bo sir Henderson odpotoval v Solnograd na politične razgovore.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beleške

Sava Kosanović v Srbiji

V Kragujevac je došel iz Zagreba generalni sekretar SDS g. Sava Kosanović, ki se je sestel s tamšnjimi voditelji združene opozicije. Sestanek se je pretvoril v konferenco, na kateri je poročal Kosanović o političnem položaju v zvezi z urejanjem hrvatskega vprašanja. Po konferenci v Kragujevacu je odpotoval g. Kosanović v Kraljevo, kjer je obiskal episkopa dr. Velimiroviča, ki je postal znan naši javnosti posebno tekom konkordatske borbe, ko je stal na čelu pokreta pravoslavne duhovščine proti politiki dr. Milana Stojadinovića. Episkop dr. Velimirovič, ki je iskren privrženec sporazuma, je ostal dolgo časa v prisrčnem razgovoru z g. Kosanovićem, ki si je nato ogledal starodavni samostan Žiža.

Komu pripada Bosna?

»Jugoslovenska pošta« ostro zavrača razne nepoklicane elemente, ki se oglašajo sedaj z vprašanjem, komu naj pripade Bosna po sklenitvi sporazuma. Pri tem je značilno, da se v tej razpravi doslej še ni javil noben pomemben politični človek iz Bosne, ali kaka druga politična organizacija na tem ozemlju. »V tej polemiki imajo glavno besedo ljudje, ki Bosne sploh poznajo ne poznajo. Na vprašanje, komu naj pripada v bodoče Bosna, je mogoč samo en odgovor: Jugoslaviji, s katero se je združila 1. 1918. in postala njen nerazdružni del. Kdo je prelihl največ krvi in do prinesel največje žrtve za osvoboditev Bosne, ni težko ugotoviti. Sigurno je tudi to, da so doprinesli najmanj žrtve tisti, ki hočejo imeti danes prvo in odločilno besedo o bodoči usodi Bosne. V Bosni žive danes narodno zavedni Srbi in Hrvati. Kar se tiče muslimanov, je tudi jasno, da so slovanskega porekla in deloma srbske, deloma hrvatske krvi. Kako se posameznik opredeli v tem pogledu, je čisto njegova zasebna stvar. S svojo politično, kulturno in socialno organizacijo so dosegli bosanski muslimani možnost, da se sami opredeljujejo kot celota napram vsem našim nacionalnim in političnim vprašanjem. Dejstvo je, da so danes v Bosni Srbi in Hrvati vseh treh ver tako pomešani med seboj, da ni mogoče potegniti med njimi nobenih mej. Mogoče jih je samo prideliti posameznim zaokroženim teritorijem, s katerimi bodo Srbi, Hrvati in Slovenci prevzeli odgovornost za povzdigo vsega narodnega življenja v skladu z državnimi interesi. In to ne po etičnih merilih ali zgodovinskem pravu ne samo po sporazumu, ki bo slonel na medsebojnem dogovoru in zaupanju.«

Ku-kuk, kaj pa to?

Včeraj popoldne je naša radijska postaja prenašala v svojem opoldanskem programu potek svečanosti o priliki proslave 25 letnice bitke na Ceru, kjer se je junaska srbska vojska kot prva izmed zaveznikih vojsk izkazala z zmago, ki jo danes slave po vsem zaveznikovem svetu. Za vse nacionalne ljudi v Sloveniji je bil to gotovo redek užitek — navzlic zelo slabi oddaji. Napovedovalec ljubljanske radijske postaje pa je — hotel ali nehotel, to ne bomo raziskovali — zaključil prenos z naslednjimi besedami: »Cenjene poslušalke in poslušalce prosimo, da nam oprostite, ker smo zaradi prenosa z bivšega bojišča o priliki proslave 25 letnice bitke na Ceru morali (!) prekiniti oddajanje našega rednega programa...« Kakor pa da bi to še ne bilo dovolj, je točno ob 14. uri drugi napovedovalec takole napovedal nadaljnji program: »Ker bomo po nalogu (!) Osrednjega tiskovnega urada prenašali ob 14.30 slavnostne govore iz Šabca itd...«, bomo do tedaj itd...«

Vprašamo: Ali je bilo naš »kukavci« zares tako nerodno prenašati takole pomembno nacionalno svečanost, da je bilo to dvojno opravičilo na »ukaze od zgoraj« sploh potrebno?...

Uvaževanja vredne papeževse besede

»Nova Pravda«, glasilo narodnega delavstva, se vprašuje, komu so veljale besede, ki jih je izrekel papež Pij XII. na naslov italijanskih bogoslovcev. Papež Pij XII. je namreč bodočim italijanskim dušnim pastirjem še prav posebno položil na srce sledeče besede: »Pustite plemenske polemike in politične borbe ter sovrstvo drugim in stojte nad vsemi temi razprtijami, vedoč da mora lubežen pravega kristjana objemati vse jezike in narode preko barier. Naposled je treba, da vlada lubežen med verniki samimi, da bodo res ena sama družina.«

»Nova Pravda« dostavlja: »Tako je papež govoril bodočim svečnikom, ki pojdejo oznanjati božjo besedo med ljudstvo. Kako lepo bi bilo, če bi padle besede svetega očeta na rodovita tla tudi v Sloveniji, kjer so politične borbe še posebno ostre in polne nairazumljivega sovražstva. Zlasti delavci bi želeli, da bi v naše javno življenje prišlo več lubežni in plemenitosti srca.«

Nejasna namigavanja

»Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu poroča iz Kočevja, da je postala Kočevska poslednje čase prizorišče številnih pretepov in napadov, ki se redno ponavljajo posebno ob nedeljah in praznikih. So kraji na Kočevskem, kjer je ponoči življenjsko nevarno hoditi okoli. Vzroke za to neznosno stanje je iskati v nacionalnih sporih.« Hvaležni bi bili, če bi bil glavni organ naše nemške narodne manjšine nekoliko bolj jassen v svojem namigavanju glede vzrokov neprestanih pobojev na Kočevskem. Na ta način bo nudil priliko za zelo zanimivo polemiko, ki bo v marsikaterem pogledu osvetlila prilike na Kočevskem.

Vojna na Stradunu

V Dubrovniku imajo po slovitom, starodavnem Stradunu že nekaj dni sem pravo državljansko vojno. Izvalze so jo razne dame, ki so bile po mnenju dubrovniških mož in žensk organiziranih v »Ligi katoliških društev«, malo preveč zračno obloščene. Sprva je Liga poslala samo pismen ultimatum, napisan v vseh mogočih jezikih, na naslov 38 dubrovniških hotelov. V ultimatu prosi Liga tuje, posebno tuje, naj ne pohajajo v kopalnih oblekah in sličnih uniformah po dubrovniških ulicah. Ultimatum ni zalegal. Zato so jeli deliti člani Lige »nedostojno« oblečenim ženam in možem, ki so se sprehajali po dubrovniških ulicah, li-

Anglija bo še nadalje podpirala Kitajsko

Ako se bodo nadaljevale protiangleške demonstracije, bo tudi odpovedala trgovinsko pogodbo z Japonsko

London, 19. avg. o. Sedaj je povsem jasno, da se je Anglija v polni meri odločila za nadaljnje podpiranje Kitajske. Ta izprememba angleške stališča je razvidna predvsem iz dejstva, ker je angleška vlada službeno obvestila japonsko vlado, da se ne bo več pogajala o kitajski narodni valuti in kitajskem srebru v Tiencinu. Prav tako se množe vesti, da bo Anglija sledila vzgledu Zedinjenih držav ter odpovedala trgovinsko pogodbo z Japonsko, če se bo ponovila na Kitajskem protiangleška agitacija. Nadalje je Anglija dovolila Kitajski nov kredit 3 milijonov funtov šterlingov, ki se bo uporabljal za dobavo strojev in vojnih potrebščin.

Tokio, 19. avg. AA. (Reuter) Dopoldne so se sestali vodilni krogi japonskega zunanjega ministrstva ter zastopniki vojnega

ministrstva, da bi preračunali sklep angleške vlade, ki je odklonila nadaljnja pogajanja z Japonsko, če se ne bodo udeleževale pogajanj ostale velike sile pri vprašanju kitajske valute v Tiencinu. Agencija Domei je izvedela, da je bil sprejet sklep, po katerem si Japonska pridržuje pravico odločitve, kdaj naj bi se pogajanja nadaljevala, sicer pa smatra, da je Velika Britanija odgovorna za morebitni neuspeh pogajanj. Nadalje se je zvedelo, da pri nadaljevanju konference, ki ga zahtevajo angleški predstavniki, ne bodo navzoči zastopniki japonske vojske iz Tiencina.

Tokio, 19. avg. o. Predsednik japonske vlade je odložil svoj odhod na nedeljski odhiti ter je ostal v Tokiu, da poroča o mednarodnem položaju mikadu, ki ga je za jutri pozval k sebi.

Atletski troboj v Zagrebu

Ljubljana dohiteva Zagreb, Beograd je precej zaostal

Zagreb, 19. avgusta

Na današnji drugi dan troboja je Ljubljana kljub velikim smoli, ki je ni tudi danes zapustila, močno dohitela naskok Zagrebčanov in je zmanjšala razliko od 20 na 7,5 točke. Zlasti veliko smolo je imela Ljubljana pri teku na 110 m z zaprekami. Najprej je pri osmi zapreki padel Beogradčan Mikić, za njim pa približno 3 m pred ciljem še naš Pleteršek, ki je bil do tedaj na tretjem mestu. Pleteršek se je z naporom vseh sil dvignil in je še kot šest po eni nogi prispel na cilj. Njegova poskoda pa je tako huda, da pozneje ni mogel nastopiti v predtekovanju na 400 m in tudi v nedeljo ne bo mogel startati na 400 m z zaprekami, kjer se je plasiral v finale.

Razen teh neugodnih vesti so pa druge bolj razveseljevalje. Zlasti velja pohvaliti naše sprinterje. Na 200 m je le za las manjkalo, da ni Klnar zasedel prvega mesta. V predtekovanju na 100 m so se vsi trije Ljubljančani prerinili v finale, dočim so vsi Zagrebčani izpadli. Na 400 m finale je pripadla zmaga Zagrebčanu Kaiserju le zato, ker je bil Ljubljančan Klnar utrujen od teka na 200 m, ki je bil komaj nekaj minut pred točko. V teku na 1500 m je Ljubljana beležila dvojno zmago. Košir si je v izrednem finišu priboril drugo mesto za Gorskom. Izredno so nas presenetili metalci, ki na nje zaradi odsotnosti inž. Stepišnika nismo računali. Priborili so Ljubljani 11 točk, česar ni nihče pričakoval. Ker je spored zadnjega dne za Ljubljano precej ugoden, obstaja še upanje, da bo nadoknadila naskok Zagrebčanov. Če ne bi bilo Pleterškove nezgode, bi pa bila končna zmaga Ljubljane izven dvoma.

Današnjemu tekmovanju je prisostvovalo 2000 gledalcev, kar je prav lepo število. Burne proteste je povzročilo, ko so na koncu javili stanje točk in sicer 100,5 za Zagreb, 85 za Ljubljano in 57,5 za Beograd. Pravilno stanje je namreč: Zagreb 101,5, Ljubljana 94 in Beograd 56,5. Ker je slednje stanje izven vsakega dvoma, je pričakovati, da bodo pomoto do nedelje popravili.

Tehnični rezultati so bili: 110 m zapreke finale: 1. Ehrlich (Z) 15,8,

2. Jović (B) 16,5, 3. Jurković (Z) 16,7, 4. Lončarić (L), 5. Mikić (B), 6. Pleteršek (L.).

Stanje točk: Z 45, L 19, B 17. 400 m: prvi predtek: 1. Poljšak (L) 54,6, 2. Skušek (L) 55,1, 3. Marković (B) 55,3.

Drugi predtek: 1. Kaiser (Z) 53, 2. Kling (B) 54,1, 3. Klnar (L) 54,4.

100 m: prvi predtek: 1. Jovanović (B) 11,4, 2. Musnik (L) 11,4, 3. Kling (B) 11,5.

Drugi predtek: 1. Stevanović (B) 11,4, 2. Badel (L) 11,5, 3. Račić (L) 11,5.

Met kroglice: 1. Kovačević 14,27, 2. Novaković 13,65, 3. Obradović (vsi Z) 13,01, 4. Hlade (L) 12,85, 5. Klnar (L) 11,86, 6. Spačić (B) 11,79.

Stanje točk: Z 60, L 24, B 18.

Skok v višino: 1. Martini (L) 180, 2. in 3. Lazarević (B) in Žgur (L) 175, 4. in 5. Bratovž (L) in Abramović (Z) 175, 6. Mikić (B) 175.

Stanje točk: Z 62,5, L 37, B 23,5.

200 m finale: 1. Stevanović (B) 23,4, 2. Klnar (L) 23,5, 3. Skušek (L) 23,5, 4. Kling (B), 5. Dremil (Z), 6. Bedek (Z).

Stanje točk: Z 65,5, L 46, B 32,5.

400 m finale: 1. Kaiser (Z) 51,6, 2. Klnar (L) 51,7, 3. Marković (B) 51,7, 4. Poljšak (L), 5. Skušek (L), 6. Kling (B).

Stanje točk: Z 71,5, L 56, B 37,5.

Troskok: 1. Lazarević (B) 13,61, 2. Lebert (L) 13,57, 3. Smolej (L) 13,08, 4. Zorko (L) 12,99, 5. Gal (Z) 12,95, 6. Bergman (Z) 12,81.

Stanje točk: Z 74,5, L 63, B 48,5.

1500 m: 1. Gorski (L) 4:04,2, 2. Košir (L) 4:04,4, 3. Kotnik (Z) 4:05,6, 4. Flass (Z), 5. Schmiederer (L), 6. Hornik (Z).

Stanje točk: Z 82,5, L 76, B 48,5.

Met diska: 1. Kovačević 40,92, 2. Manojlović 40,40, 3. Marjan (vsi Z) 39,55, 4. Kossec 38,73, 5. Jeglič 37,04, 6. Lužnik (vsi L) 36,10.

Stanje točk: Z 97,5, L 82, B 48,5.

Balkanska stafeta: 1. Ljubljana (Nabernik, Gaberšek, Račić, Musnik 3:28,4, 2. Beograd (Čošić, Marković, Radonić, Stevanović 3:33,2, 3. Zagreb (Gvardijan, Takač, Tauber, Dremil) 3:35,4.

Stanje po drugem dnevu: Zagreb 101,5, Ljubljana 94 in Beograd 56,5 točke.

Prvi nastop čeških plavačev v Ljubljani

Ljubljana, 19. avgusta. Danes ob 20.30 se je v kopališču Ilirije začel plavalni dvoboj med češkimi plavalnim klubom iz Prage in reprezentanco ljubljanskega podsvetja, ki je sestavljena iz članov Ilirije. Prvi večer je prinesel razen v eni točki na vsej drugi zmagi Ljubljancem, čeprav niso postregli z najboljšimi rezultati. Plavalne točke so se končale ob 21,45, naka je sledila še tekma v waterpoolu.

Rezultati dvoboja so bili naslednji: 100 m hrbtno moški: 1. dr. Vilfan (L) 1:15, 2. Buchta (C) 1:17,8, izenačen češki rekord, 3. Pestevšek (L) 1:20,2, — 100 m

prno moški: 1. Binder (L) 1:21, 2. Hribar (L) in Sehirg (C) v mrtvem teku oba 1:22,4. — 100 m prno ženske: 1. Martin (L) 1:34,6, 2. Schneider (C) 1:42,5, 3. Filipič (L) 1:49,6. — 200 m prsto moški: 1. Landkammer (C) 2:30,1, 2. Frič (L) 2:31,2, 3. Mihalek (L) 2:32,5, 4. Novotny (C). — 3 x 100 m mešana moški: 1. Ljubljana (Pelhan, Cerer, dr. Vilfan) 3:35, boljše jug. rekorda, 2. CPK (Buchta, Sehirg, Landkammer) 3:49.

V okviru dvoboja so bile še vmesne točke domačih plavačev. V waterpoolu so gostje zasluženo zmagali s 4:2 (3:0). Bili so za razred boljši.

Skupščina JUU v Banjaluki

Banjaluka, 19. avg. e. Danes se je tu pričela glavna skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja. Že včeraj je prispele večje število učiteljev iz savske in drinske banovine, za nočjo pa se je zbralo v Banjaluki poleg 500 učiteljskih delegatov še 1500 drugih učiteljev. Davi je prisel tudi predsednik združenja Ivan Dimnik, ki so mu priredili prav svečan sprejem.

Nekaj skupin učiteljev je imelo popoldne privatne sestanke, a zasedal je tudi glavni odbor združenja. V poznih popoldanskih urah se je pričela glavna skupščina. Otvoril jo je predsednik Dimnik z govorom, v katerem je opozoril med drugim na izjavo Stjepana Kranjčevića, da so hrvatski učitelji pripravljeni sodelovati s tovariši iz Srbije in Slovenije, ker niso pri njih nikoli opazili kakšnega nerazumevanja za svoje upravičene zahteve. Zato so Hrvati ostali v stanovski organizaciji in bodo tudi v bodoče navdušeno sodelovali s Srbi in Sloven-

ci. Predsednik Dimnik je citiral tudi izjavo predsednika zagrebskega društva Miholjevića na zadnjem zborovanju, v kateri je poudaril, da je dolžnost vsakega hrvatskega učitelja pripadati strokovni organizaciji, ki je izšla iz težkih borb ojačena.

Učitelje je nato pozdravil predsednik društva za sasko banovino Milan Stanobolija. Za tem je skuščina izvolila verifikacijski odbor in svoje tajništvo. Nazadnje je Lazar Bijelić iz Užica poročal o učiteljskem kreditnem združenstvu. Skupščina bo trajala še dva dni.

Iz državne službe

Beograd, 19. avg. p. Primarji dr. Ivan Marinić pri splošni bolnici v Ljubljani je bil imenovan za šefa oddelka bolnice. Strokovna učiteljica Franja Feigl v osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani je napredovala v 5. pol. skupl. no.

V poštni službi je bil premeščen pomožni uradnik Milan Kafou iz Cankove v Mursko Soboto.

V železniški službi so napredovali v 9. pol. skupino prometnika Vučić Radović in Dušan Jovičević, za pomožna oficila Ludvik Groznik in Ivan Hočevar, za pomožnega prometnika Jožef Dolgan, za pomožnega vlakovodjo Martin Podboj, za pomožnega poslovodjo Ivan Klarer in za pomožnega prodavnega nadzornika Henrik Gradišnik, vsi v Ljubljani.

Premeščen so bili železniški pristav inž. Viktor Černe iz Niša v Maribor, tehniški uradnik Vladimir Juvanev iz Sarajeva v Kraljevo, poslovodja Franjo Pilko iz Zagreba v Kraljevo, pomožni poslovodja Robert Rener iz Sarajeva v Maribor ter oficial Franc Plemenitaš iz Niša v Maribor.

Zemunska: Nekoliko se bo ohladilo. Pretežno oblačno, ponekod dež, razen v Primorju, kjer bo vedro.

Sokolska proslava kraljevega rojstnega dne

Sokolstvu Ljubljane in okolice

Bliža se 6. september, naš veliki sokolski in narodni praznik, ko bo praznoval naš starešina Nj. Vel. kralj Peter II. svoj vzvišeni rojstni dan.

Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev je sklenil soglasno, da se bo ta praznik praznoval s svečano na večer pred kraljevim rojstnim dnevom 5. septembra s slavnostnim zborom vseh pripadnikov na telovadšču ljubljanskega Sokola v Tivoliju in s sprevedom po mestu.

Naša sokolska dolžnost in spoštovanje do vzvišenega starešine nam narekuje, da se na pomembni večer zberemo prav vsi in manifestiramo za kralja in domovino.

Vse podrobnosti in navodila za to proslavo bodo še objavljena.

LJUBLJANA, dne 19. avgusta 1939.

LJUBLJANSKI SOKOL — SOKOL I TABOE — SOKOL LJUBLJANA II — SOKOL LJUBLJANA III — SOKOL LJUBLJANA IV — SOKOL LJUBLJANA-SIŠKA — SOKOL LJUBLJANA-MOSTE — SOKOL LJUBLJANA-ŠTEPANJA VAS — SOKOL LJUBLJANA-VIČ — SOKOL LJUBLJANA-ZGOENJA SIŠKA

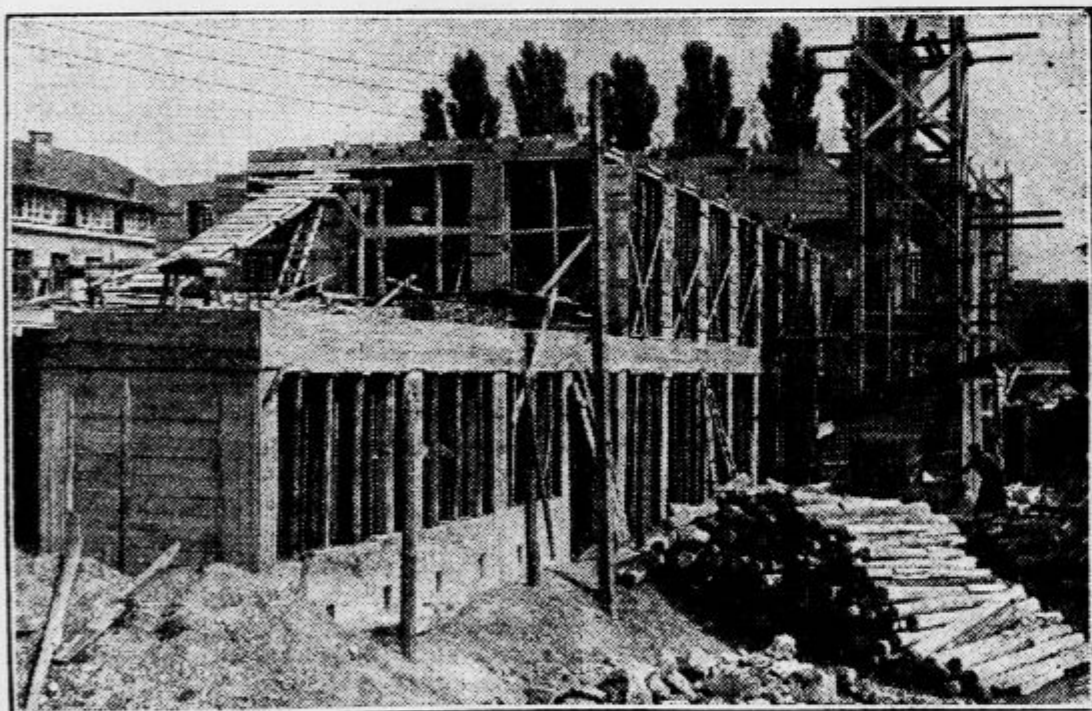
Nj. Vel. kralj na Ljubelju

Kakor smo že poročali, je motociklistično gorsko dirko na Ljubelju minuli torek počastil s svojim posemom tudi naš mladi kralj Nj. Vel. Peter II. V družbi princa Aleksandra se je peljal s svojim spremstvom z Bleda in se ustavil na serpentinah ljubeljske ceste nad našo carinarnico, od koder je imel izvrstni pregled preko dolgega in zelo zanimivega kosa dirkalne proge. Čim se je razvedelo za kraljev prihod, se je brž nagrmadila v njegovo bližino množica gledalstva, ki je kralja navdušeno pozdravljala. Kralj je z velikim zanimanjem spremljal naše dirkače, ko so se na svojih gmočih

strojih vzpenjali v strmo steno ljubeljskega prelaza. S svojim fotografskim aparatom je napravil nekateri zanimivi posnetki o napetih situacijah na progi in mnoge dirkače je že tudi vnaprej ocenil, kako bodo odrezali. V odmorih med dirko se je kralj živo zanimal za razmere v našem motornem sportu, o katerem ga je predsednik MK Ilirije g. Fr. Borštnar vsestransko informiral. Po prvem delu tekmovalja se je kralj prijazno poslovil od prirediteljev in se med navdušenim vzklikanjem gledalstva spet odpeljal proti Trziču in Bledu.

Kemični institut naglo raste

Po univerzitetni knjižnici in zavodnem strojništvu, je kemični institut tretja univerzitetna stavba, ki se gradi po ustanovitvi univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. S to zgradbo se bo vsaj deloma odpravilo nevarno razmerje in tesnoba, ki vlada na naši tehniki. Kemiški se bodo preselili po dograditvi instituta, iz teh in v zatohlih kletnih prostorih na I. dr. žavni realni gimnaziji v prostorne in najmoderneje urejene laboratorije.

Stavbo, ki je železobetonske konstrukcije, je projektiral g. univ. prof. inž. Vurnik, statično jo je preračunal g. univ. asist. inž. Jezeršek, gradi pa jo gradbeno podjetje

Tomažič. Institut, ki leži tik za tehniko ob Murnikovi ulici, so pričeli graditi v marcu. Ker je stavbišče, na katerem stoji, ilovnato in je zaradi tega nosilnost tal jako majhna, so morali zabiti v tla okoli 500 železobetonskih pilotov. Kolo so zabijali z elektromotorjem s pomočjo 500 kg težkega ovna. Nosilnost takega kola je približno 25 ton.

Dosedaj so zabetonirali temelje ter srednji in južni del pritličja. Sedaj pa postavljajo opaže za prvo nadstropje in bo zgradba, ki bo trinadstropna zgrajena v sarovem stanju do pričetka novembra.

Nevaren požar sredi Senčurja Zgorelo je gospodarsko poslopje župana Umnika

Kranj, 19. avgusta.

Danes ob 11.25 so bili kranjski gasilci telefonično poklicani na pomoč v Senčur, kjer je gorelo gospodarsko poslopje župana Janeza Umnika. Z vsa naglico so odbrzeli z motoriko v Senčur in so bili v 12 minutah že na kraju požara. Gospodarsko poslopje je sredi vasi in je zato grozila nevarnost sosednim poslopijem, ki so v tem delu vasi precej strnjena. K sreči ni bilo hudega vetra, sicer bi se ogenj razširil na ostala poslopja in bi nastal požar sličen onemu, ki je pred 30 leti uničil skoraj pol vasi.

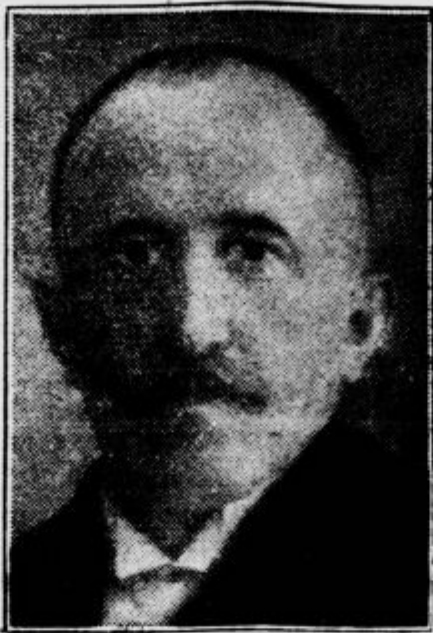
Ko so prihiteli kranjski gasilci, se je ogenj že razširil tudi na Umnikovo stanovanjsko hišo in na osnovno šolo. Domači gasilci so bili brez moči, ker vodovod ni imel dovolj močnega pritiska. Šele kranjskim gasilcem se je z motoriko posrečilo udušiti ogenj na sosednih poslopijih. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Britofa. Zdrženim gasilcem se je posrečilo po eni uri ogenj omejiti in rešiti, kar se je dalo. Razen zidanega dela hleva je do tal pogorelo vse gospodarsko poslopje z veliko zalogo sena in poljskimi pridelki. Znatno škoda

je ožen napravljen tudi na osnovni šoli in na stanovanjskem poslopiju, kjer je že zgorelo del ostrišja. To pot so se izkazali kranjski gasilci, ki so pod spretnim vodstvom g. Ricija Mayrja že po eni uri odstranili nevarnost, pretečo sosednim poslopijem. Kako potrebna je na vasi brigalna, dovolj dokazuje ta primer. Kot kronisti moramo omeniti, da je bila pred letom dni razpuščena stara gasilska četa, ki je bila dobro izveščana. Sicer imajo novo četo, kateri načeljuje pogoreli Umnik, toda ta šteje samo 17 članov. Sodijo, da je ožen nekdo zanetil iz maščevanja. Baje je bil to neki občinski revež, ki je Umniku že delj časa grozil, da mu bo zažgal. Ogenj je povzročil veliko škodo, ki je tem večja, ker je bil Umnik le malo zavarovan.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Matija Babšek †

V Štepanji vasi je umrl v petek g. Matija Babšek, ugledni posestnik in zadnji podžupan dobrunjske občine. Štepanja vas je z njim izgubila enega izmed svojih vzornih gospodarjev, ki je daleč naokrog užival splošno spoštovanje kot mož beseda. Dosegel je starost 71 let, toda pri svoji kremenitosti bi bil lahko še dolgo vztrajal pri delu, katero je ljubil, da ga ni zadnje dni napadla bolezen srca, ki ji je naglo podlegel.

Matija Babšek je bil mož, kakršnih si moramo v današnji dobi le želeči. Vedno je stal v naprednem taboru, bil je poštvovalen odbornik krajevne organizacije JNS, član in odbornik štepanjskega Sokola od njega ustanovitve, zvest sodelavec povsod, kjer je bilo treba kaj dobrega storiti za napredno stvar. Vzorno je vzgojil 8 sinov in hčera, vsem je lepo ugledil pot v življenje. Dober kakor naš domači kruh je imel odprte roke za pomoči potrebne. Lepota njegovega značaja in njegova marljivost je žela mnogo blagoslova v napredovanju njegovega gospodarstva, ki slovi daleč naokoli. Mnogim je tudi pomagal z nasvetom, zato bo njegov spomin trajno živ vel med številnimi njegovimi ožjimi rojaki in znanci. Še prav posebno bo napredni tabor ohranil Matijo Babška v častnem spominu. Zadjno pot bo ugledni pokojnik nastopil danes ob 16. iz hiše žalosti v Štepanji vasi 7, na pokopališču pri Božjem grobu. Sokol Štepanja vas kakor tudi krajevna organizacija JNS pozivata vse svoje člane, da počastijo zaslužnega brata in odbornika Matijo Babška ob slovesu. Ugledni družini izrekamo odkritosrečno sožalje!

Razburljiv nočni požar

Zalog, 19. avgusta
Na Veliki šmaren ponoči je nenavadno piskanje železniških lokomotiv naznanilo ogenj. Prav v bližini zaloške postaje med Požarjevo hišo in postopjem železniške hiše je začela goreti hiša železniškega zavirača Berčiča, po domače Urbančevega Francita. V Berčičevi hiši sta bili na stanovanju še dve železničarski družini, Kolkajeva in Tomšičeva. Vse tri družine so se spale in jih je zbudil iz spanja železničar Ambrož Franc. Prvi so prihiteli na pomoč gostje iz Požarjeve gostilne in železniška premikalna skupina, ki so rešili otroke in živino ter spravili iz gorečega poslopja pohištvo in druge vrednosti. Na pomoč je prišla z motorno brigadno zgor-njakašelska gasilska četa, ki ji je pa šele po eni uri uspelo dobiti vode iz Gradiško-vega bazena. Trdijo, da je zlobna roka prerezala dovodno cev in se je voda odtekala.

Pa tudi pri reševanju imovine so se pripetili obžalovanja vredni dogodki. Pokradeno je bilo nekaj obleke, perila in zlatnine. Kolkajeva žena, ki je pred nekaj dnevi porodila, se je tako prestrašila, da so ji morali poslati zdravniško pomoč. Stanovalec zavirača Tomšič Albin je bil v službi in se je šele okoli 1. ure vrnil na dom, ki ga je našel opustošenega. Njegovo imovino so znosili svojci v Požarjevo dvorano.

Berčič je bil za malenkost zavarovan, hiša za 13.000, kozolec pa za 12.000 din. Kozolec k sreči ni zgorel. Slednji je bil zato tako visoko zavarovan, ker so pred leti v občini neprestano goreli kozolci. Dopoldanski dež, ki je sicer nagajal gasilskemu kongresu, je imel vendar dobro stran, da je namočil in ohladil zgradbe, zaradi česar se ogenj ni polastil tudi Požarjeve hiše, ki jo loči le ozka občinska pot od Berčičeve hiše.

Spomenu gospe Miljutine Trampuževe

Današnje nedeljo polože v Kamniku na Zalah k večnemu počitku gospo Miljutino Trampuževno, soprogo odvetnika g. dr. Fr. Trampuža. Ž njo je legla v prerani grob ena nacionalno najzavednejših in delavnejših kamniških dam, saj ni v Kamniku nacionalnega društva in organizacije, kjer bi ne bila aktivno sodelovala. Kot zavedni narodnjakinji ji je bila najbolj pri srcu Družba sv. Cirila in Metoda. V njeni kamniški podružnici se je z največjo vnamo

V večkrat je že prepozno, nikoli
pa ni prezgodaj, da se začne s
pravilno nego zob.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

udeleževala in opravljala ves čas nehvaležni blaginjski posel.

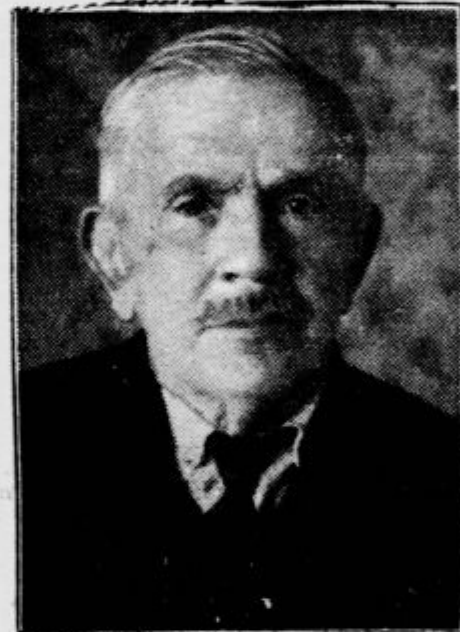
Ko se je osnovalo v Kamniku Kolo jugoslovanskih sester, je bila med njegovimi ustanovnicami in ves čas v odboru podpredsednica. Z veliko ljubeznijo je delovala tudi v podružnicah narodno-obrambena društva Branibora, Jadranske straže in Rdečega križa, saj je bila v vseh teh društvi marljiva odbornica. S posebnimi simpatijami je spremljala delovanje Sokola, ki ga je smatrala za najidealnejšo nacionalno organizacijo. Ves čas je bila njena članica in je kot taka sodelovala pri vseh sokolskih prireditvah. Takisto sta jo Čitalnica in pevsko društvo Lira šteli med svoje člane. Pokojnica je bila dama, polna srčne dobrote. Zato so se nanjo obračali vsi, ki so potrebovali pomoči in podpore. Nikdar zaman! Kdor je potrkal na njena vrata, ni nihče odšel od

nje praznih rok. Posebno pri srcu ji je bila siromašna mladina. Nešteto božičnih in drugih obdaritev je omogočila s svojimi prispevki in s svojimi zbirkami! Kot izobražena žena, ki ve, da so človeški družbi potrebne najrazličnejše organizacije, ne samo strogo nacionalne, je visoko cenila tudi delovanje naših gasilskih društev in jim tudi v dejanjih kazala svojo naklonjenost. Gasilsko društvo v Kamniku jo je zato izvolilo za svojo častno članico, gasilska župa pa jo je izbrala za kumico svojega prapora. S svojim delovanjem v društvih, s svojim udeleževanjem na karitativnem polju, predvsem pa s svojo srčno dobroto in darežljivostjo si je pokojna gospa pridobila simpatije vsega Kamnika, zato je tudi žalost za njo splošna. Bodi pokojnici ohranjen svetel spomin!

Demantna poroka na Dolenjskem Praznovala sta jo zakonca Poreber v Žabji vasi

Na praznik Velikega Smarna, 15. t. m. sta praznovala stara zakonca Poreber iz Žabje vasi pri Novem mestu 60-letnico poroke. Za to redko slavnost so jima sosedje pred hišo postavili lep smrekov slavalok z napisom. Ob 10. uri dopoldne sta se slavljenca

se je izučil mesarske obrti, je bil sprejet kot policijski stražnik pri mestnem županstvu v Novem mestu in to službo je opravljal do visoke starosti. Žena Marija, ki je nekaj let mlajša od moža, je tudi rojena v topliški občini in sicer v vasi Cerovcu. Bila je vsa leta zvesta in pridna družica. Ko je mož opravljal vestno službo redarja, je žena bila oskrbnica in postrežnica v nekdanji zasilni mestni bolnišnici v Novem mestu. S trdim delom, varčnostjo in pridnostjo sta nahranila toliko, da sta si kupila hišico v Žabji vasi in nekaj zemljišča, ki jima je polagoma raslo. Gojila sta marljivo prašice in govedo tako odlično, da sta večkrat prejela priznanje in nagrado. Tako sta si ustvarila lepo imetje ter skrbno vzgojevala številno deco, ki jima je na starost v radost in ponos.

v krogu svojih otrok in vnukov ter bližnjih sorodnikov odpeljala v farno cerkev v Smihelu, kjer se je vršila redka cerkvena slovesnost demantne poroke. Stara zakonca sta kljub visokim letom še vedno zdrava in trdna, le hvoja jima je nekoliko težja. Vzgojila sta več sinov in dve hčeri. Izmed sinov je eden posestnik v Žabji vasi, eden živi že dalje časa v Ameriki, najmlajši pa je sodnik sreskega sodišča v Tetovem v južni Srbiji, ena hči je poročena s prof. Andreejem na prvi realni gimnaziji v Ljubljani, druga pa živi na domu kot žena Radija jetniškega paznika v Novem mestu. Več sinov je umrlo eden je padel v svetovni vojni.

Slavljenec Franc Poreber se je rodil l. 1852. v vasi Dolenjem Gradišču pri Toplicah kot sin ubožnih staršev. Ko

Slavljenca sta ob priliki 60-letnice poroke prejela od znancev in prijateljev nebrojno čestitk, katerim pridružujemo tudi svojo ter jima želimo še mnogo let tihega in zadovoljnega življenja.

Studenci izhodišče Roganove družbe Odkrita zaloga Roganove tolpe — Z izkupičkom plena so uprizorjali pravcate orgije

Maribor, 19. avgusta

Na dan prihajajo nova, zanimiva odkritja v zvezi z razbojniškimi in rokovanjskimi akcijami zloglasne Roganove družine. Sedaj se je ugotovilo, da je ta družina izvršila v zadnjem času razne vrome tudi v bližini mariborski okolici. Zanimivo je bilo odkritje vrlih studentskih orožnikov, ki so izsledili pri nekem Studenčanu pravcato zalogo najrazličnejših predmetov, ki jih je nakradla Roganova tatinska družina in ki jih je prodajal neki Studenčan, za katerim sedaj poizvedujejo. Zanimive izpovedbe sta podala danes Roganova pajdaša Peša in Kupnik, ki so ju skupno s Pešomnikom prepeljali na studenško orožniško postajo. Tukaj sta jih temeljito zasliševala orožniški naredniki pri štabu čete g. Zorenč in komandir studenške orožniške postaje g. Zagar. Roganova pajdaša sta imo-

vedela, da sta pri številnih pohodih sodelovala poleg Rogana še dva Studenčana, ki pa sta pobegnila. Zanimivo je, da so vsi člani Roganove tolpe seznanili v tukajšnjih sodnih zapisih, kjer je prestajal Peša 18 mesečno zaporno kazen. Preiskava je nadalje dognala, da so si ti rokovanjski vzdrževali z izkupičkom plena razne lju-bice in da so si privoščili v nekem studenškem zatočišču pravcate orgije. Načrte za svoje zločinske pohode so delali v Studen-cih, kjer so se pretežno zadrževali in kamor so se vračali. Ukradene predmete so potem po tretji osebi prodajali, izkupiček pa zapravili.

Po ugotovitvah dosedanje preiskave narasča obseg kriminalnih dejanj zloglasne družine. Pričakovati je novih aretacij. Za Roganom in njegovo ljubico, ki se zadržujeta baje v mariborski okolici, je bila izdana tiralica (glej obe sliki).

Gospodarstvo

Pred 80 leti so navrtali prvi petrolejski vrelc

V prihodnjih dneh bo poteklo 80 let, od česar je bil v Pennsylvaniji v Zedinjenih državah navrtan prvi petrolejski vrelc. Letnica tega odkritja sicer ni zaznamovana v zgodovinskih učnih knjigah, vendar pa pomeni začetek novega obdobja v zgodovini človeštva. Morda bi bilo preveč reči, da ne bi nikdar preleteli Oceana, če ne bi bilo prišlo do tega odkritja, da se ne bi razvil avtomobilski promet, in tudi moderna tehnika se ne bi mogla razviti v tako naglem tempu, kakor v zadnjih desetletjih. Ves tehnični razvoj bi bil gotovo mnogo bolj počasen, če ne bi 27. avgusta 1859. ameriški polkovnik Edwin E. Drake navrtal prvi vrelc zemeljskega olja. Že prej je bilo znano, da se zemeljsko olje in so ga pridobivali na ta način, da so kopali jame na področjih, kjer so ležala nafta tik pod zemeljsko površino, iz teh jam pa so potem zajemali olje, toda produkcija po tem načinu pridobivanja se ni mogla razviti v večjem obsegu. Polkovnik Drake pa je prišel na misel, vrtati za petrolejem enako, kakor so že prej vrtali, če so hoteli pridobiti vodo in sol. Njegova zamisel je bila pravilna in 6 let potem, ko so navrtali prvi vrelc, je dosegel ameriški izvoz zemeljskega olja že vrednost 16 milijonov dolarjev.

Produkcija mineralnega olja se je v naslednjih desetletjih naglo dvigala in je leta 1900 dosegla že 20 milijonov ton. Toda pravi razvoj se je šele začel z motorizacijo prometa. Leta 1914 je produkcija mineralnega olja narasla na 53 milijonov ton, leta 1930 na 150 milijonov ton, lani pa je dosegla 272 milijonov ton.

Malokatero odkritje je imelo v novejši zgodovini tako dalekosežne posledice, kakor Drakejevo, ki ni bilo morda slučajno, temveč rezultat dobro premišljenega načrta. Ko je Drake pričel vrtati, so mu smejali, danes pa se čudimo, da nihče prej ni prišel na to misel, kajti že dolgo prej so poznali zemeljsko olje v raznih državah, tako tudi v Perziji, Mezopotamiji, Rusiji in Rumuniji. Nihče pa prej ni odkril eruptivnih vrelcev, ki omogočajo pridobivanje v velikih množinah in nihče si ni mogel predstavljati, da so pod zemeljsko površino tako ogromna ležišča tekočega olja. Tudi noben drug zemeljski zaklad ni ostal tako dolgo neizkoriščen, kakor ravno petrolej. Prav zaradi tega pa je njegovo odkritje v razmeroma kratkem času docela spremenilo zunanjice sveta.

Industrija, ki si je nadela nalogo, pridobivati in predelovati zemeljsko olje, se je kmalu razvila v velepodjetje in svetovne koncerne. Danes so ogromni kapitali investirani v tej proizvodnji stroki, ki se ne peča samo s pridobivanjem in prodajo, temveč zlasti tudi s predelovanjem zemeljskega olja. Tehnika predelovanja je v povojnih letih pokazala ogromen napredek. Nagli razvoj avtomobilizma in letalskega prometa je povzročil, da se je potrošnja bencina mnogo hitreje dvigala nego potrošnja težjega olja. Pri običajnem rafiniranju nafte pa se pridobi le določen odstotek bencina, toda tehniki je uspelo s tako zvanim »kraking« procesom predelati po kemiji poti težja olja v lažja olja in poljubno povečati produkcijo posameznih vrst olja.

Današnja svetovna produkcija

Petrolejska industrija sta ustvarila dva moča, ki sta šele pred kratkim umrla, namreč John Rockefeller in Henri Deterding. Prvi je umrl 1. 1937 v visoki starosti 98 let, drugi pa šele letos.

Po odkritju petrolejskih vrelcev v Pennsylvaniji so petrolejske družbe rasle kakor gobe. Po prvi konjunkturi pa je prišel velik polom in so podjetja propadala drugo za drugim. Preko noči je bilo uničenih na stotine eksistence. Rockefeller je tedaj spoznal, da so težkoče, v katere je zašla petrolejska industrija, le prehodnega značaja. Izkoristil je ugodni trenutek. Prišel je kupovati delnice onih petrolejskih podjetij, ki so imela vse pogoje za obstoj. Te delnice je dobil skoro zaastonj. Na tej podlagi je v teku desetletij zgradil najmočnejši petrolejski koncern na svetu, koncern Standard Oil, ki danes izkorišča petrolejska ležišča skoraj po vsem svetu. Matična družba tega koncerna Standard Oil of New Jersey ima danes glavno 665 milijonov dolarjev, to je v našem denarju 36 in pol milijarde dolarjev. Njen dohodek je leta 1937 znašal 148 milijonov dolarjev, odnosno v našem denarju preko 8 milijard dolarjev. Družba je torej v predlanskem letu zaslužila več kakor znašajo vsi davčni dohodki v naši državi. Investicije te

družbe pa znašajo 1146 milijonov, to je 63 milijard dolarjev.

Tudi znana nizozemsko-angleška družba Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsche Indie, ki je življenjsko delo sira Henrija Deterdinga, tudi ta družba izkorišča petrolejska ležišča po vsem svetu zlasti v Venezueli, v Zedinjenih državah in Nizozemski Indiji. Njena delniška glavica znaša sicer le 503 milijone holandskih goidinarjev, to je 14,6 milijarde din, vendar je po produkciji koncerna, ki ga predstavlja, enako pomembna kakor Standard Oil. Produkcija obeh navedenih koncernov predstavlja približno eno četrtino svetovne produkcije, v svetovni trgovini z mineralnim oljem pa je vloga teh dveh koncernov še mnogo bolj pomembna.

V svetovni proizvodnji mineralnega olja zavzemajo tudi danes prvo mesto Zedinjene države, katerih delež je znašal leta 1900 43% svetovne produkcije, leta 1924 preko 70%, sedaj pa znaša okrog 61%. Lanska produkcija Zedinjenih držav je znašala 165 milijonov ton. Na drugem mestu v svetovni proizvodnji je Rusija z 29,3 milijona ton. Njen delež je znašal leta 1900 okrog 51%, leta 1924 pa samo 4,5%; od tedaj pa se je zopet dvignil na 10,8 %. Na tretjem mestu je Venezuela, ki si je šele v zadnjem desetletju pridobila v svetovni proizvodnji tako važno mesto. Produkcija Venezuele je lani znašala 27,7 milijona ton, to je 10,2% svetovne produkcije. Nadalje sledijo Iran (Perzija) s produkcijo 10 milijonov ton (3,7% svetovne produkcije), Nizozemska Indija s produkcijo 7,3 milijona ton (2,7%), Rumunija s produkcijo 6,6 milijona ton (2,4%), Mehika s produkcijo 4,8 milijona ton (1,8%), Irak (Mezopotamija) s produkcijo 4,3 milijona ton (1,6%), Trinidad s produkcijo 2,5 milijona ton (0,9 odstotka), Argentina s produkcijo 2,4 milijona ton (0,9%), Peru s produkcijo 2,1 milijona ton (0,8%) itd.

Vojni pomen mineralnega olja

Petrolejska ležišča so bila že v prejšnjih desetletjih predmet mednarodnih zapletov, kjer pa je šlo predvsem za to, kdo bo izkoristil ta zemeljski zaklad v kolonialnih državah. Z motorizacijo vojske in z razvojem vojnega letalstva pa je mineralno olje postalo eden prvih faktorjev v oboroževanju. V začetku svetovne vojne se nihče ni prav zavedal, kakšen pomen bo imelo mineralno olje za končno odločitev. Clemenceau pa je kmalu spoznal njegov pomen. V tem pogledu je značilna brzojavka, ki jo je poslal leta 1917 predsedniku Wilsonu. V tej brzojavki je pozval Zedinjene države, naj nujno pošljejo za zavezniško vojsko čim več bencina, češ da je »kaplja bencina toliko vredna kakor kaplja krvi«. Tudi Anglija, ki je že pred vojno kurila kotle na vojnih ladjah za nafto, je spoznala pomen mineralnega olja, zlasti pa važnost petrolejskih ležišč v Rumuniji. Zato je dala še pred zasedbo Rumunije po nemških četah uničiti naprave rumunske petrolejske industrije, ki je bila pod kontrolo angleškega kapitala.

V primeri z današnjo potrošnjo mineralnega olja v primeru vojne pa je bila seveda potrošnja tudi zadnje leto svetovne vojne še zelo skromna. Če bi danes prišlo do nove svetovne vojne, bi ena sama vesela potrošila več mineralnega olja, kakor vse vojskujče se države leta 1918. Od tedaj se je počel vrtil tudi svetovna produkcija nafte, ki je znašala v zadnjem letu vojne le 70 milijonov ton, sedaj pa se giblje na višini okrog 280 milijonov ton. Čisto vojaški razlogi so bili merodajni, da je Nemčija že pred leti pričela v velikem obsegu izdelovati bencin iz črnega in rjavega premoga, čeprav so produktivni stroški takega umetnega bencina neprimerno večji. Nemška strokovnjaka dr. Steinberg in dr. Friedensburg računata, da bi danes v primeru vojne Anglija potrebovala na leto okrog 35 milijonov ton tekočega goriva, Francija okrog 15 milijonov ton, Italija pa okrog 8 milijonov ton. To so tako ogromne količine, da ne bi mogle pomagati še tako velike zaloge, in bodo v primeru vojne vse države navezane na dovoz pogonskega olja po morju. Tudi ameriške centve se gibljejo na enaki višini in navajajo vrhu tega, da bi Nemčija v primeru vojne potrebovala na leto okrog 20 milijonov ton pogonskega goriva, medtem ko bi znašala nemška lastna produkcija mineralnega olja, sintetičnega bencina skupaj z nadomestki (bencin in spirit) v najboljšem primeru 3 in pol milijona ton. Ker je poleg Rusije Rumunija edina država v Evropi z obsežnimi ležišči mineralnega olja, ki so ob enem dostopna po suhi poti, zato je razumljivo, da je Rumunija danes središče političnega zanimanja in diplomatskih akcij.

3,3 milijona K. Če se bo ta saldo še dvignil, bo Narodna banka pričela zopet izdajati klirinške nakaznice.

Znato povečanje našega klirinškega dolga v Italiji

Naš klirinški dolg v Italiji je ob koncu julija prvokrat prekorajšil 100 milijonov din. V prvi četrtini avgusta se je sicer nekoliko zmanjšal, najnovejši izkaz pa zaznamuje zopet novo znatno povečanje našega klirinškega dolga, in sicer za 20,4 na 118,6 milijona din.

Naš klirinški dolg v Poljski se je povečal za 1,1 na 26,7 milijona din, naš dolg v Rumuniji pa za 0,1 na 8,7 milijona din. Izkaz Narodne banke zaznamuje prvokrat tudi kliring s Slovaško, ki je zaznamoval 15. avgusta saldo našega dolga v višini 0,08 milijona K. Saldo našega dolga v turističnem kliringu s Bolgarijo pa je ostal na skoro nespremenjeni višini 1,4 milijona din.

Naše terjatve v Nemčiji se zopet dvigajo

Med aktivnimi klirirgi je omeniti predvsem kliring s Nemčijo. Saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji se je v drugi četrtini avgusta pričel zopet dvigati; narasel je za 1,47 na 11,63 milijona mark. Povečal se je tudi saldo naših klirinških terjatev nasproti Madžarski za 0,4 na 30,4 milijona din. Saldo naših terjatev v Turčiji se je le malenkostno povečal, in sicer za 0,05 na 17,46 milijona din. Redni

kliring s Bolgarijo pa je nebitveno nazadoval, namreč za 0,02 na 0,84 milijona din.

V plačilnem prometu s Grčijo je bilo 11. avgusta v prometu za 35,3 milijona drahem grško-jugoslovenskih bonov. Saldo naših blokiranih terjatev pri Grški banki pa je znašal 0,6 milijona din.

Novi devizni ukrepi

Poročali smo že, da je devizni odbor pri Narodni banki postavil finančnemu ministru predlog, da se kontrola uvoza in neklirinških držav razširi na 16 nadaljnjih predmetov. Sedaj poročajo, da gre pri tem za kozmetične proizvode (kolonska voda, dišave, puder, pomade, zobne paste itd.), katerih uvoz znaša na leto okrog 10 milijonov din.

Ko so bile pred štirimi tedni odobrene olajšave za izvoz določenih vrst blaga v neklirinške države z uporabo »internih« dinarjev, je bilo določeno, da ta olajšave ne veljajo za izvoz v Francijo in Švico. Po informacijah iz Beograda pa bodo ti predpisi spremenjeni v toliko, da bo pri izvozu svežega sadja in solivke, vina, jaja in konzerv v Francijo dovoljeno uporabiti 25% internih dinarjev, pri izvozu zaklane perutnine 10% in pri izvozu šunk 15%. Pri izvozu v Švico bo veljal splošni odstotek 25%, za uporabo internih dinarjev, le pri izvozu perutnine in jaja v Švico se bo smelo uporabiti le 10% internih internih dinarjev.

Povečan odtok bankovcev

Najnovejši izkaz Narodne banke od 15. avgusta zaznamuje nadaljnje povečanje odtoka bankovcev za 17,2 milijona din, medtem ko je v prejšnjih dveh tednih odtok narasel za 321 milijonov din. Dne 15. t. m. je dosegel odtok bankovcev 7392,4 milijona din (lani ob tem času 6099,1). Kakor smo že prejšnji teden poudarili, je to povečanje odtoka predvsem v zvezi z odkupom letine (zlasti pšenice), za kar so potrebna znatna gotovinska sredstva. Obveznosti na pokaz so se v drugi četrtini avgusta zmanjšale za 58,4 na 1635,9 milijona din (lani 2300,5); predvsem so nazadovali privatni žirovni računi za 17,3 na 839,9 din (1222,4) in razni računi za 30,8 na 772,4 milijona din (1060,5).

Zlata podlaga se je v drugi četrtini povečala le za 0,1 na 1922,2 mil. din (lani 1839,0), devize izven podlage pa so se sklenile za 14,4 na 503,6 (374,7). Postavka raznih aktiv pa je narasla za 12,0 na 2363,3 milijona din. Menična in lombardna posojila, ki so se v zadnjem tednu julija dvignila za 86 milijonov, so v prvem tednu avgusta nazadovala za 17 milijonov, v drugi četrtini avgusta pa za nadaljnjih 38 milijonov, tako da znašajo sedaj 1804,8 milijona din (lani 1565,9).

Vrednost zlate podlage skupaj z oficialno premijo je znašal 15. t. m. 2470,1 milijona din, kar predstavlja nasproti odtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,35% (prejšnji teden 27,23%).

Hmelj

Zalec, 19. avgusta. Obranje hmelja je v polnem teku. Na sušnih legah je nekaj drobnejših pridelkov, kakovost pa je v prvi in kompaktnosti kobil odlična. Količina pridelka je razočarala mnoge hmeljarje in bo letina dosegla komaj 20.000 metriških stovov. Včeraj in danes so se kupne cene gibale od 25 do 38 din za kg. Razen malih količin za vzorce ni bilo večjih prodaj, ker se ni doseglo sešega blaga na razpolago. Hmeljarji so glede cen zelo optimistični.

Gospodarska literatura

Dr. Janko Šuman: Neolajna utakmica. Komentar zakona o suzbijanju neolajne konkurence. Dr. Janko Šuman, član Mednarodne lige za pobijanje neolajne konkurence, je izdal letos v Beogradu obširno delo o gornjem problemu. Na približno 300 straneh nas avtor seznana z vprašanji, ki jih dovoljene in nedovoljene konkurence, kaj se v trgovinskih krogih smatra za dopustno konkurenco, kaj ustreza dobrim običajem in kako se je treba braniti pred neolajno konkurenco. Knjigo bodo z uspehom uporabljali gospodarski krogi, služila pa bo tudi pravnikom, ki se s to stvarno bavijo po službeni dolžnosti. Delu je na koncu dodan tekst zakona o pobijanju neolajne konkurence ter teksti drugih mednarodnih konvencij, tičočih se teh vprašanj. Knjiga je pisana v srbohrvaščini in se nanaša na Beogradu (Štamparija i knjigovodstva »Privrednik«, Knez Mihajlova 3).

Ivan Bratko: Gibanje cen in naše kmetijstvo. Izdalo »Obzorje«. Maribor 1939. Kot ponatis iz revije »Obzorje« je izšla v posebni brošuri razprava Ivana Bratka o »gibanju cen in našem kmetijstvu«. Razprava je nekaj sestavnih del celotne vrste študij o našem agrarnem vprašanju, ki jih je avtor priobčil v »Sodobnost«. Tehniki in gospodarstvu« in drugod. V tej razpravi je obširno obdelano vprašanje cen kmetijskih pridelkov in cen industrijskih izdelkov. Z obširnim gradivom je dokumentirana in pojasnjena tožba našega kmeta: »Kar kupim, je drago, kar pa prodam — nima cene«. Razprava je razdeljena na dva dela: v prvem delu so obdelani vzroki, zakaj so padle cene pridelkov in zakaj vztrajajo cene industrijskih izdelkov; kje so tiste skrite sile, ki »delajo cene«. V drugem delu pa so podani proračuni nekaterih tipičnih slovenskih kmetij. V teh proračunih se nazorno zrcalijo posledice krize na naši vasi. Trdni kmet s Koroskega, ki je imel po podatkih avtorja 1. 1928 173.000 din dohodkov, ima 1. 1935 samo 33.000 din. Tendence je očitne: veliki kmet pada na nivo srednjega, srednji se približuje malemu kmetu, mali kmet sam pa se je pogreznil v napačni napor. »Izohod iz tega položaja vidi avtor v politični aktivizaciji kmetstva«. »Politika je nastala ključ za reševanje gospodarskih vprašanj«.

V razpravi so zhranili še podatki o gibanju cen živine, lesa, sadja itd., o srednjih cenah, ki so podane poceni kmetu in konsumentu drago prodalci. Kakor so v zadnjem času nekateri naši pisatelji svetlo postavili položaj na vasi s posebne strani, tako nam pričujoče delo osvetli vasi iz perspektive gibanja cen. Problematika naše vasi nam tako postaja z vsakim dnem bolj jasna. V tem je glavni pomen te razprave. Razprava se nanaša v Mariboru na uravi »Obzorje«, Konaška 6, ali pri avtorju v Ljubljani, Wolfova 12.

Postanili ostani član Vodnikove družbe!

Gospodarske vesti

— Pred spremembo plačilnega sistema za telefonski abonma. Iz Beograda poročajo, da pripravljajo pošto ministristvo uredbo, s katero naj se spremeni plačilni sistem za telefonski abonma, in sicer tako, da bo višina takse za telefon odvisna od števila pogovorov v lokalnem prometu.

— Iz trgovinskega registra. Vpisale so se nastopne tvrdke: Donava-Jadran, trgovska družba z o. z. v Ljubljani (trgovina in uvoz premoga, koksa, katrantskih proizvodov iz črnega premoga, železa, kovin in surovin vsake vrste ter izvoz vseh v Jugoslaviji proizvedenih produktov; osnovna glav. 240.000 din; poslovodja Dobroslov I. Milenković, divizijski general v p. iz Beograda); Pihler Ferdo, trgovska agencija s tekstilnimi potrebščinami »Tek-zas« v Mariboru; »Zitarna«, družba z o. z. v Ptuj (nakup in prodaja žita, poljskih pridelkov, mešanega blaga, surovin kož in iz tujih sadja; osnovna glav. 20.000 din; poslovodja: Ignac Sonnenschein in Olga Sonnenschein, oba iz Ptuj). — Pri Prometni banki d. d. v Ljubljani je bil izbran član upravnega sveta Matija Škrbec, dekan v Kranju, vpisana pa sta bila člana upravnega sveta Roman Golob, trgovec, in dr. Jos. Mal. direktor, oba v Ljubljani. — Pri Štavnih družbi d. d. v Ljubljani je izbran kot prokurist inž. Fric Hengerer. — Pri tvrdki Mirim, tvornica čokolade, kakava in bombonov, družbi z o. z. v Mariboru je vpisana ustanovitev podružnice v Zagrebu.

— Iz združnega registra. Pri Zvezi gospodarskih združenj za Jugoslavijo v Ljubljani so bili izbrani člani načelstva Mirko Danilović, Viktor Zore in Franc Kobler, vpisani pa so novi člani načelstva dr. Celestin Jelenc, odvjetnik v Ljubljani, Blaž Korošec, železniški uradnik v Ljubljani, in Gojko Gerberović, privatni nametševnik v Beogradu.

— Zelenjadna razstava na letošnjem jesenskem veletrgu od 2. do 11. septembra bo obsegala dele oddelke: a) vzgoja domačega zelenjadnega semena (solata, ledenka, fižol, grah, kapusnice, kumare, čebulček, motovilci itd.); b) pridelovanje in vzgoja zelenjadi; c) vrste naše zelenjadi; d) zelenjadna hrana; e) modeli šolskih vrtov; f) zelenjadni vrtovi v delavskih kolonijah; g) zelenjad v tujem prometu; h) izvoz zelenjadi na naš jug.

— Licitacije. Dne 29. t. m. bo pri štatu za utrjevanje licitacije za dobavo deset sanitarnih avtomobilov. Pri štatu komande dravskega šandarmarijskega polka v Ljubljani bo 22. t. m. licitacija za prodajo starih suknjenih, volnenih, lanenih in bombaževih krp ter 730 parov starih čevljev.

Borze

Borza

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 7,08 milijona din nasproti 9,86. 8,04. 9,26 in 13,12 milijona din v zadnjih štirih tednih.

DEVIZE

Curih. Beograd 10. Pariz 11,73. London 20,73. New York 442,8125. Bruselj 75,2250. Milan 23,30. Amsterdam 237,6250. Berlin 177,70. Stockholm 106,85. Oslo 104,15. København 92,55. Sofija 5,40. Praga 15,15. Varšava 83,40. Budimpešta 87. Atene 3,90. Bukarešta 3,25.

Blagovna tržišča

BITO

+ Chicago, 19. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 65,375, za dec. 65,875; koruza: za sept. 43,125, za dec. 42,25.

BOMBAT

+ Liverpool, 18. avg. Tendence stalne. Zaklj. tečaj: za avg. 4,59 (pr. dan 4,57), za dec. 4,33 (4,31).

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG

Zagreb, ULICA 15.

GAJEVA 7.

obvešča neobvezno:

Pri današnjem žrebanju V. razreda 88. kola državne razredne loterije so bili izrebrani sledeči dobitniki:

DIN 100.000.— št. 37786
DIN 80.000.— št. 97253, kupljena pri nas
DIN 50.000.— št. 54567, kupljena pri nas
DIN 40.000.— št. 30064 98769
DIN 24.000.— št. 24040
DIN 20.000.— št. 30945 36651
DIN 16.000.— št. 9824
DIN 12.000.— št. 46367 51865 71139 81251

PO DIN 10.000.—

27707 33341 42589 43368 43591 44860 51832 65462 67570 83629

PO DIN 8.000.—

831 3207 5346 6386 17620 19086 23057 26234 29585 30103 54067 59380 68407 80204 81498 83360 88753 89103 93223

PO DIN 6.000.—

2636 4585 16485 19802 25091 30063 39820 71157 73749 74596 76790 82126 82371 89379 41504 44575 56367 57120 58603 61759 65251 96849 97456 98332 99677

PO DIN 5.000.—

1790 3506 9684 10091 13225 14305 17750 21762 24334 27562 31695 33564 34649 39689 56999 57981 74163 81861 82005 88356 88460 89020 96230 97604 99219

PO DIN 4.000.—

5538 11665 11790 21597 21954 22953 23531 23531 26088 27323 36947 40008 43183 46399 46516 46681 47335 49472 60738 61204 65963 66537 76266 77132 77248 85019 85425 86702 88339 92240 95153 95385 97638

Razen tega je bilo izrebranih še 1800 števil dobitkov po din 1.000.—

Prihodnje žrebanje V. razreda bo 21. t. m. Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakih pogreškov, pošljemo vsakomur na zahtevo.

— Za pravilnost števil, zaradi telefonskega prenosa tvrdka A. Rein in drug se nosi odgovornost.

Zdravilno delovanje

Rogaške mineralne vode: Pri žolčnih kamnih in kroničnem vnetju žolčnega mehurja

je treba piti štirikrat na dan 100—200 g segrete vode Donat! — Hitro piti!

Koliko izdajajo države za oboroževanje

Agencija »Associated Press« je po svetu objavila približne podatke o trenutnih izdatkih raznih držav za oboroževanje. Celokupni vojaški izdatki vseh sedmih velelani na svetu znašajo za tekoče leto blizu 20 milijard dolarjev. Zelo verjetno je, da se bodo prihodnje leto še povečali. Anglija izdaja za svoje oboroževanje približno 50% svojega državnega proračuna, Francija 40%, Italija 50%, Nemčija 60%, Japonska 70%, Rusija 50% in Zedinjene države doslej okoli 12%. Podatki v številkah, izraženih v milijardah dolarjev, znašajo za posamezne velesile, kakor sledi (v oklepaju izdatki leta 1938, ko so se demokracije države prav za prav šele začele temeljito oboroževati): Anglija 3,5 (1,6); Francija 1,8 (1,1); Nemčija 4,5 (4,4); Italija 0,5 (0,5); Japonska 1,8 (1,7); Rusija 5,4 (7,3); USA 1,1 (1,3).

V te izdatke niso šteti izredni stroški za mobilizirane vojske, ki jih računajo danes na okroglo 300 milijonov din dnevno.

Bolgarija in Rusija

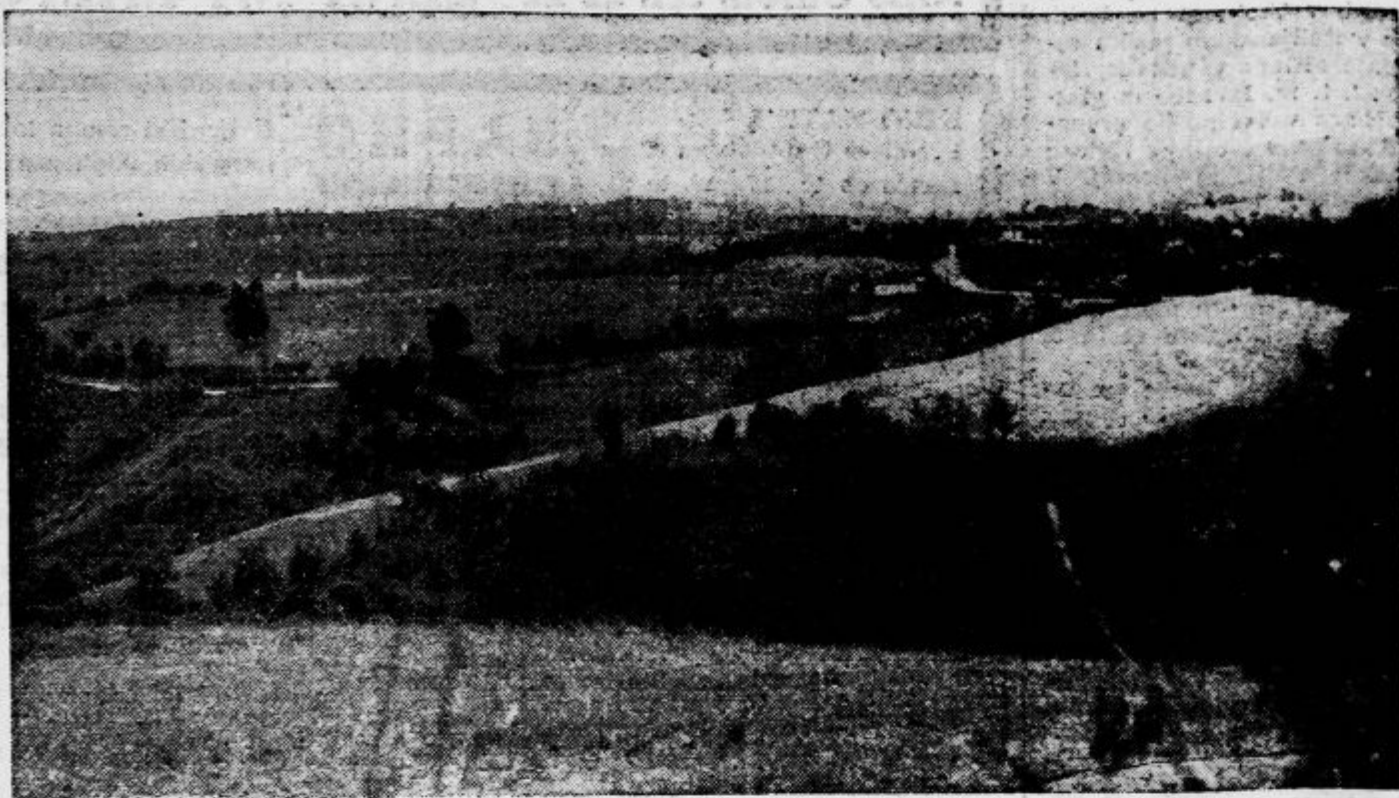
Švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« objavlja dopis svojega poročevalca iz Sofije, v katerem citamo med drugim: »V zadnjem času se v Sofiji mnogo razpravlja o bolgarsko-ruskih odnosih. Dne 25. julija je poteklo pet let, odkar sta obe državi obnovili diplomatske odnose. Vsi bolgarski listi so tega dne proslavljali prijateljstvo obeh slovanskih narodov. Demonstrativni način poudarjanja odnosov z Moskvo se da razložiti s pripisovanjem aktivne vloge Rusiji v bodočem razvoju Balkana. Nedvomno je to domnevno potrjeno nedavni obisk Potemkina v Sofiji. Po bolgarskem mnenju začena Rusija spet igrati v Črnem morju vlogo, ki se je nekoč obrnila Bolgariji v korist. Ako se sedaj Rusija odpravi vmešavanju v bolgarske notranje zadeve, lahko spet prevzame zgodovinsko vlogo, ki jo je nekoč glede Bolgarije igrala caristična Rusija. Nobene dvoma ni, da Bolgari večje pri tem na Rusijo tudi svoje račune glede južne Dobruže.«

Iz Julijske krajine Populacijski neuspehi v Trstu

Upadanje rojstev v Trstu povzroča oblastem in fašistični javnosti znova znatne skrbi. V primerjavi z lanskim letom je število rojstev v prvih pet mesecih nazadovalo. Sicer je nazadovalo tudi število smrtnih primerov, vendar je bilo teh skoraj 80 več kakor rojstev. Od januarja do maja se je letos rodilo 1641 otrok, umrlo pa je 1718 ljudi. V prvih dveh mesecih t. l. je bil razvoj v primerjavi z lanskim januarjem in februarjem še vse neugodnejši. Umrljivost, ki je pozimi v Trstu obče precejšnja, se je takrat še stopnjevala.

Tržaški »Piccolo« je v petek objavil daljši članek o tem vprašanju in v njem razočarano ugotovil, da je rojstev v Trstu obče znatno manj kakor v ostalih krajih države in da je tudi umrljivost večja. Tako znaša odstotek rojstev v državi sedaj povprečno 2,36, odstotek smrti 1,39, v Trstu pa

Na torišču slavne in pravične zmage

Planjava Cera, kjer so vihrali pred 25 leti krvavi boji

Na planotah in pobočjih Cera je žito že požeto. Bogato je rodilo, kakor že dolga leta ne. Bogati so tudi sadonosniki in na videz je ves okoliš v sreči in blagostanju. Zivljenje teče pač dalje in mnogi se danes komaj spominjajo, da se je obetalo okoliš in njegovemu prebivalstvu tako blagostanje tudi l. 1914., a da je potem imela smrti svojo bogato, strašno žetev — — —

Zmagoslavni vojvoda Stepa Stepanović

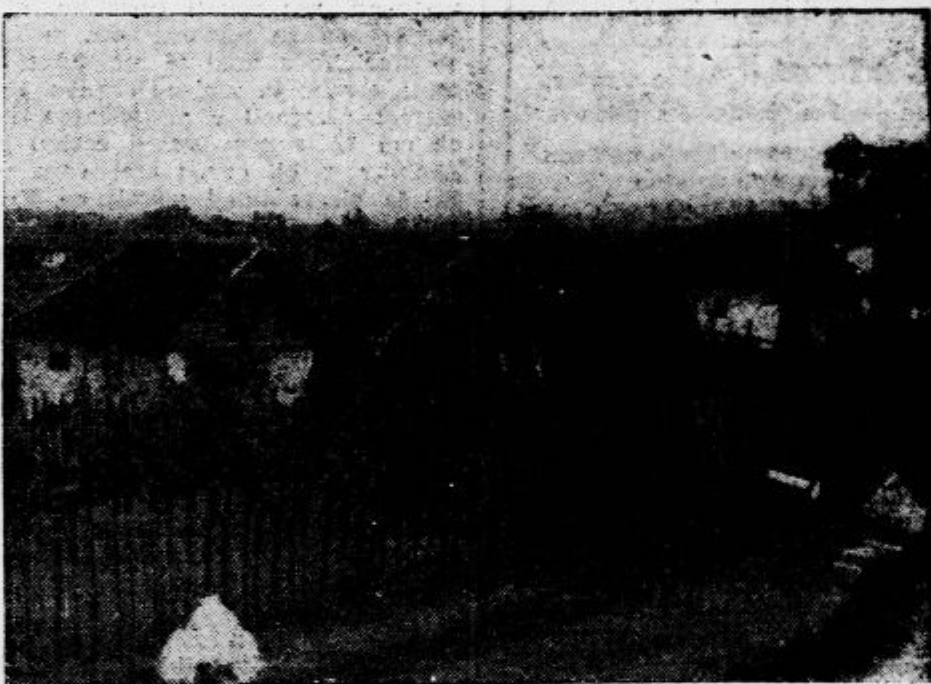
Na Ceru je bil pred 25 leti spopad srbskega vojaštva in jugoslovenskih vojnih dobrovoljcev z dosti močnejšo avstrijsko oboroženo silo in, ko je bil ves svet že od prvih dni svetovne vojne prepričan, da bo močna Avstrija pomandrala malo, žibko in povrh tega še v balkanski vojnah močno izčrpano Srbijo, je bil izid cerške bitke v največji meri presenetljiv za prijatelje, sovražnike, sploh za ves svet. Ogromno premoč je sijajno premagala srbska vojska in je moral ves svet priznati, da je

jugoslovenska zmaga na Ceru zmaga branilcev svobode in pravice ter veličasten primer nadčloveške moralne sile. Cerška bitka dokazuje, kaj lahko doseže narod, ki je na zavraten, podel način napaden ter postavljen na pot, ki ima samo eno izhodišče: svobodo ali smrt in ki se ves zaveda svoje pravice ter nasprotnikove podlosti in krivice.

Na Ceru so že davno preorani stari rovi, zemlja, ki jih je zasula bogata rodi, srca ljudi, ki živijo in delajo na s toliko krvjo pognojeni zemlji, pa še vedno krvavijo... V vasi Tekeršu in tudi v drugih krajih je še mnogo ljudi, ki ne bodo nikdar pozabili, kako je tam divjala avstroogrska soldateska. V Tekeršu in drugod živijo vdove in sirote borcev na Ceru, ki so bogzna kje stohneli in je ohranjen njih spomin samo v srcih sorodnikov in sbojevnikov. Cer je veliko svetišče naših osvobodilnih bojev in nacionalne revolucionarnosti vseh Jugoslovenov. Usoda je hotela, da se tam proslavi kot zmagovalec vojvoda Stepa Stepanović, ki je tudi po svojem značaju najizrazitejši predstavnik junaških in

požrtvovalnih borcev, ki so vznikli iz najčistejše ljubezni do rodu, rodne grude ter pravice in svobode. Veliki vojskovodja, ki je umrl pred 10. leti, je takrat, ko so po slavni cerški zmagi na dolgo in široko pisali poročevalci tujih listov, zavrnil vse, ki so k njemu hodili po podatke, z besedami: »Kar se je storilo, so storili moji vojniki in oficirji. Če že morete in hočete pisati, zapišite to in nič več, mene pa pustite v miru.« — Zmagovalec se proslavlja svoje velike zmage ni udeležil in je velikoga moža brezprimerna skromnost do smrti zadrževala v njegovem skromnem domu v Čačku. Ko so bili boji končani se je veliki vojvoda vrnil k običajnemu življenju in delu rodne kmečke vasi, a ko je umiral, je ponovil svoje besede iz dni cerške bitke in zmage: »Pojdite naprej!«

Jubilej cerške bitke je jubilej svobode in pravične zmage. Kakor vselej, tako veljajo tudi ob tem jubileju zadnje besede vojvode Stepe. V tolikih letih svobode smo tolikokrat zaostajali in hodili po krivih potih in naj nam bo 25-letnica bitke na Ceru opomin in zapoved, da moramo naprej po poti in zgledu cerških junakov.

Vas Tekerš, ki je največ trpela od avstrijske soldateske

Pred devetdesetimi leti je prisopihala prva lokomotiva v Ljubljano

Z velikim trdom je bila zgrajena proga od Celja do Ljubljane

Predvčerajšnjim, v petek je minilo 90 let, odkar je v Ljubljano prvič prisopihala lokomotiva. Poročali smo že letos ob pomladnem velesojmu, kako se je železnica bližala Ljubljani. Vso progno od Dunaja do Trsta so pred 90 leti zidali v šestih etapah. Prvi del od Dunaja do Gloggnitza pod Semeringom je zidala zasebna družba, vso ostalo železnico je pa zidala avstrijska država sama, ki je poverila vodstvo graditve slavnemu inženjerju vitezu Ghegi. To je bil edini mož, ki si je drznil zamisliti vzpon železnice po strminah Semeringa in je svojo zamisel tudi genialno izvedel. Go Gradca je pripeljal prvi vlak z Dunaja dne 21. oktobra 1844. Tretji del proge je tekkel že po slovenskem ozemlju. Delo ni bilo težavno in že 2. junija 1846. sta popeljali dve

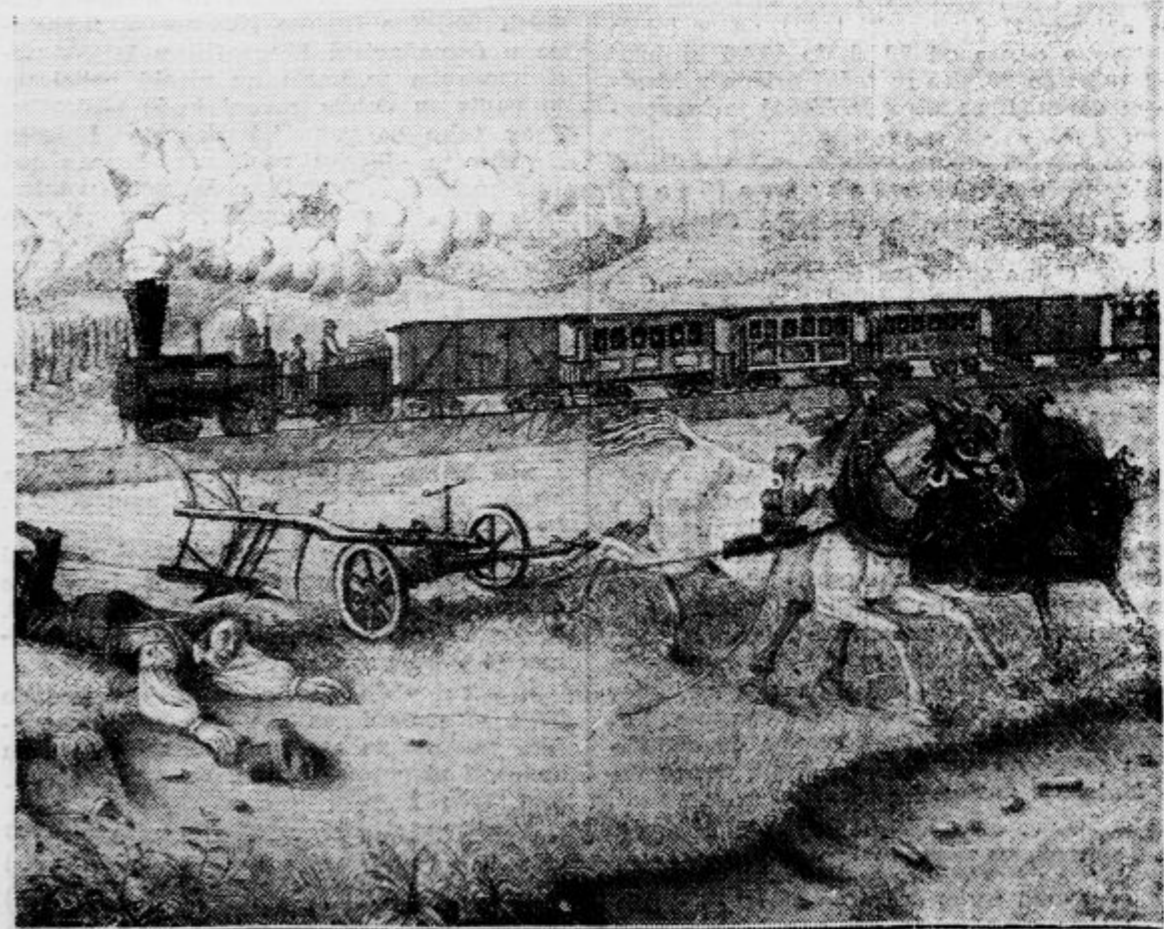
slavnostno okrašenimi lokomotivami, imenovani »Aussee« in »Drava«, najodličnejše goste iz Gradca skozi Maribor v Celje. Veliko je bilo navdušenja, mnogo pa je tudi bilo strahu pred železno cesto, pred hudicevim delom. Dotlej je po cestah plalo veselo furmansko življenje, katero pa je železnica čez noč pregnala. Ceste so opustele, utihnilo so prejšnje in dan bučne gostilne. Vzroka je torej bilo dovolj, da je marsikdo preklinjal lukamatijo.

Prav težavno je bilo delo na četrti etapi, po ozki dolini od Celja do Zidanega mosta in po soteski ob Savi proti Ljubljani. Niso smeli ovirati živahne plovbe po Savi in konjičev, ki so po ozki cesti vlekli po vodi navzgor ladje, natovorjene z žitom in vinom s Hrvaškega za Ljubljano, za

večji del Kranjske, za Trst in ostalo Primorje. Narava je tu postavila navidezno nepremagljive zapreke. Obiti je bilo treba ogromne pečine ob najostrejših savskih ovinkih. Toda inž. Ghega je premagal tudi te ovire s krivinami proge, da se je zvrstil ovinek za ovinkom, kakor dotlej še nikjer na svetu. Ti kraji so bili takrat sila redko naseljeni in je bilo treba zgraditi nujno potrebna zavetišča in stanovanja za železniške uslužbenke na progi. Zidani most je bil določen za glavno postajo proge, kjer naj bi se tvorilo s savskih ladij in voz vse blago s Hrvaškega in odkoder naj bi pozneje stekla tudi železnica proti Zagrebu.

»Novice« so takrat pogostje poročale o zidanju proge. Čeprav je delo ob silnih terenskih težavah naglo napredovalo, je vendar vlada še priganjala, kakor to razberemo iz »Novic« dne 13. junija 1849: »Te dni je prišlo vnovič ministrsko povelje v Ljubljano, da železnica mora do meseca avgusta dokončana biti, da se bo potem vožnja po nji berž začela.« — In res je Ghega zmagal, da je 30. julija že vozil prvi poskusni vlak od Celja do Zidanega mosta. Izdelan pa je bil v glavnem že tudi najtežji del proge ob Savi do Ljubljane, da so »Novice« lahko dne 15. avgusta sporočile svojim bralcem: »Zlo se govori in ta vesela novica se tudi v mnogih dunajskih časopisih bere, de prihodnji mesec, ko se bo prvičkrat splošna vožnja po železnici iz Celja do Ljubljane odperla, se bodo cesar v Ljubljano pripeljali, odkoder se bojo tudi v Trst podali... Kolera se je na železnici krog Zagurja začela.«

Tako se je torej približal slavnosti 18. avgust, rojstni dan takrat komaj 19-letnega cesarja Franca Jožefa, ko je prihrumel iz Celja prvi poizkusni »hlapon«. O tem so poročale »Novice«, da se je »popoldne ob treh« prvič po železni cesti iz Celja v Ljubljano perpeljal hlapon (Locomotiv), kateremu kmetje lukamatija pravijo. Brez vse spoditke se je pripeljal lično ovenčan v 4 urah in pol iz Celja. Drugi pot pa ba lahko v treh urah prišel, ker ne bo imel na poti nič preiskati, kakor zdej, ko je bila prva poskušnja. Neizrečena množica ljudi, deželni poglavar in več družij uradnikov je hlapon z veseljem sprejelo v kolodvoru (Bahnhof). Tako se je torej železnica prvič dotaknila Ljubljane. Poteklo pa

Grozoten strah pred »hudičevim delom« (iz »Novic«)

je še mesec dni, da je bila proga slovesno odprta. Veliko je bilo razočaranje, ker cesarja k otvoritvi ni bilo in je kot svojega zastopnika poslal nadvojvodo Albrehta. O vseh teh razočaranjih, ki so motila slavnostno razpokoženje kakor o otvoritvi sami bomo izpregovorili v septembru.

Prof. dr. A. Zalokar

20 let šef ženske bolnišnice

Danes pred 20 leti je prevzel vodstvo ginekološko-porodniškega oddelka splošne bolnice v Ljubljani gospod profesor dr. Alojz Zalokar. Takoj ob prevzemu je uvidel, da v tesnih prostorih, ki so mu bili odmerjeni v sedanjem rentgenološkem paviljonu splošne bolnice v Ljubljani, ne bo mogoče uspešno delovati v tako važni socialno-medicinski panogi kot je porodništvo. Skrb za materinstvo ga je napotila na misel, da najde za porodniško-ginekološki oddelke primernejše prostore. Leta 1923 mu je uspelo, da je oddelka osamosvojil in jih preselil v sedanjo zgradbo. Bolnišnico za ženske bolezni v Ljubljani. Ker zgradba prvotno ni bila namenjena tem svaham, je bilo potrebnih mnogo adaptacij. Zaradi pomanjkljivosti denarnih sred-

Koroška se predstavlja študentu

Počitnice so med drugim tudi zato tu, da ima študent priliko spoznavati svojo domovino. Zadnji »Koroški Slovenec« nudi slovenskemu študentu prijeten kažipot po slovenski Koroški, da bi ta lepi kos zemlje tem laže spoznal in dojel. Takole pravi:

»Kakšna je ta zemlja, ki jo naj spoznavamo naš študent? Slovenska je in lepa, nadvse lepa, ker je naša! Tam zgoraj pri Brdu se začne, kjer je sedaj določena meja slovanstvu. Tam, kjer teče bistra Zilja, najdete prave slovenske korenine, v Mostah, na Plesišču in na Potoku. Na Brdu počiva naš Grafenauer. Ljubil je svoj rod, posebno vesel pa je bil naših študentov. Rad se je pogovarjal z njimi, jih učil in bodril, naj se ne bojijo težkoč in trdot življenja. Le boren križ nad njegovim grobom govori študentu, da je trpljenje bilo delež njegovega plodovitega delovanja. Onkraj na sončni strani Zilje pa sta doma Potokar Urban Jarnik, poznani slavist, in veliki Matija Majar Ziljski, ki je nekdanji odgovoril cesarju na vprašanje, kod se bivajo tod Slovenci: »Od tu pa do Črnega morja nas je, Veličanstvo!«

Poznate li zilske vasiče od Brda do Brnce? V vsaki stoji lipa, znamenje slovenske preteklosti in znak slovenske sedanjosti! In rdeči nageljni — ali vam ne govorijo o slovenski ljubezni, o preliti krvi in trpljenju? — Se jih prištevamo k Ziljanom, naše Brncane! Kdo ne bi poznal tega pevskega zbora, ki je zaslovel po vsem našem slovenskem svetu in po radiju še preko meja? Cisto blizu leži Baško jezero, kjer valo-

vi neprestano šepetajo o tistem starčku v duhovniški obleki, ki je prvi zapel himno koroških dobrih: Nmač čez jizaro. — Poznate kraje ob Dravi v Rožu in Gorjanjih: Kostanje, kjer je prvič zapel Drabosnjak »slovenski pasijon«, Rožek in St. Jakob, kraj narodne junakinje Miklove Zale, ki nam govori o hudem trpljenju koroške zemlje v tistih davnih časih. Sredi ponosnega Roža, v Svečah, je bil doma naš oče Andrej Maternik-Einspieler, največji politik, kar jih je rodila slovenska koroška mati.

Naprej hitimo mimo udarjene šentjanžke in tihe žihpoljske Matere božje tja do Gospe Svete z našimi narodnimi svetinjami! Kdor je stal ob teh slovenskih prestolih, nikoli ne bo klonil, večno bo živel v njem zavest o neumrloem slovenstvu. Naš svobodni narod si je tam volil svoje kneze, da bi mu vladali kot »pravični sodniki, branilci vere, vredni knežje časti«. Naši so tudi kraji tja do Sinje planine, trdnjava Djekše in Kneža, ki vabita v svoje planinsko zatišje in mir.

Srce Podjune, Klopinski jezero nam je »domače tako, da nikjer tako ni«. Ndaleč proč počiva v Škocijanu pravi študentovski oče — Vinko Poljanec. Ob njegovem grobu smo pred letom zapeli: »Borci vi zvesti, ki prej ste odšli...« Kako nam je že dejal svoje dni: »Naši so hribčki tja do Obirja in sive Pece, ki čuva pravljico o kralju Matjažu. Pa še Pliberk, Kapla, Libuče, Suha in kraji, ki jih najmanj poznate tam za reko Dravo — vse to je naša zemlja, naša kri to vedno še živi...«

Krasen sokolski praznik v Radomljah

Radomlje, 18. avgusta. Sokolsko društvo v Radomljah je v dne 5. in 6. avgusta na zelo svečan način proslavilo 20-letnico obstoja. Društvo se je ustanovilo kmalu potem, ko je bila dana narodu svoboda. Kal sokolske misli je poglata tu iz semena, ki ga je položilo v rodovitna tla prvo sokolsko društvo slovenskega juga po svojem propagandnem nastopu v tem kraju. Seme je obrodilo obilen sad. Sokolsko društvo je ucvrtilo v kraju in njegovem okolju narodno in sokolsko zavest ter doseglo mnogo vidnih uspehov. Tako je ob svoji 15-letnici otvorilo svoj lepi Sokolski dom, ki je postal torišče vsega narodnega izživljanja. Ob 20-letnici pa je društvo razvilo svoj društveni prapor, pod katerim naj se zbira pripadništvo Sokola in ta prapor naj ga vodi po besedah kumice s. Nastranove: »V duhu Tyrševih idej, v čast in slavo domovine in slovanstva — od uspeha do uspeha!«

Proslava 20-letnice se je pričela 5. avgusta zvečer s telovadno akademijo na čast s. kumice. Telovadišče je bilo okrašeno z državnimi zastavami in zastavami vseh slovenskih narodov. Najprej so prikoralali vsi oddelki, pred katerimi je razvil zgodovino sokolskega društva br. Lovšin. Po govoru se je pričela akademija ob svitu reflektorjev, sviganju raket in pokanju petard. Akademija je pokazala delavnost sokolske telovadnice v Radomljah in ob zaključni simbolični vaji »Družina« tudi

številčno moč. Drugi dan so se vršile dopolne tekme naraščajo in deca kamskega okrožja, na kateri so bili doseženi lepi uspehi zlasti Sokolskega društva Domžale. Društvo Radomlje se je poklonilo spominu umrlih bratov na pokopališču ter je imelo slavnostno sejo, katero je vodil br. starosta dr. Potokar. Dopoldanski spored je zelo motilo deževno vreme, dočim se je popoldanski slavnostni del izvršil nemoteno ob lepem sončnem popoldnevu.

Točno ob 15. se je pričel najsvečanejši del proslave, razvite družbenega prapora ob sodelovanju vsega kamskega sokolskega okrožja ter številnega občinstva, ki je prihitelo ta dan v Radomlje. Razvite samo se je izvršilo najsvečaneje in menda ne bo nihče pozabil teh trenutkov. Po razvitu se je razvila povorka, v kateri je bilo veliko število narodnih noš in okoli 500 pripadnikov sokolstva. Po povorki je bil okrožni nastop kamskega okrožja, na katerem je tudi sodelovala tekmovalna vrsta Ljubljanskega Sokola ter žela silno odobravanje. Med telovadne točke je bil vpleten tudi narodni ples, ki so ga izvajali člani in članice v narodnih nošah pod vodstvom br. Umeka iz Domžal. Vsa prirediteljeva je bila dostojna družbene dvajsetletnice ter je dala društvu novih pobud in moči za nadaljnjo delo. Zato k tako lepe-mu doseženemu uspehu čestitamo Sokolskemu društvu v Radomljah in mu kličemo: »Le naprej brez miru!«

ZAKAJ

ne varujete svojcem s pravočasnim plačilom naročnine pravice iz nezgodnega zavarovanja »Jutrovi« naročnikov za slučaj smrti pri »ZEDINJENI ZAVAROVALNICI D. D.«

Domače vesti

Narodna vzgoja

Mislili, da bo najbolj potrebno, da se o tem le pomenimo. Pri nacionalni vzgoji je potrebno, da sodelujeta šola in dom, da se ne podira doma tega, kar slisi otrok v šoli lepega in resničnega o svoji domovini in njeni slavi.

V splošnem je naš narod zaveden in samozavesten. Žal pa se najdejo, čeprav redki, ki z raznimi izmišljotinami begajo ljudstvo ravno v odločilnih trenutkih. Ti imajo od tega dobiček. Ljudje jim nasedejo in kmalu se širijo prav neverjetne govorice. Nevarnost vidijo tam, kjer je sploh ni, ljudstva pa se polasča nepotrebno malodušje.

Vse take govorice slišijo otroci. Če se kaj rečejo starši, je to otroku sveto in verjame. Ni čudno, da postanejo tudi otroci plašni in zebani.

Kdo je tega kriv? Šola prav gotovo ne. Tudi doma nimate morda slabega namena. Slabo pa je, da dopuščate take pogovore priporočil otroku. O domovini: nih, nisi bene! Ničesar slabega! Žal je nekaterim domovina že sam režim. Res je, da smo lahko s kako pravdo nezadovoljni. Toda zavedati se moramo, da so naši kraji vedno enako lepi, ljudje enako dobri, naša vojska vedno enako hrabra, naša slava zgodovina pa vedno ista. So trenutki v zgodovini naroda, ko mora biti enoten.

In odkod malodušje? Ali nimamo dovolj jasnih dokazov o izredni hrabrosti naše vojske in našega naroda? Prav v tem školskem letu, ob dvajsetletnici osvoboditve, smo podrobno obravnavali vse junake podvige naših borcev. In vendar se nam zdi, da se je tu in tam nekaj podiralo. Čemu verjamete plačancem in plašite sebe in otroke?

Vzgojamo otroke, da bodo srčni. Taki bodo imeli v življenju uspeh. Bojzavestne večkrat umrje, preden sploh umre. Vzgoji moramo zavedne Jugoslovane, take, ki bodo pripravljeni se boriti za svojo zemljo. V nas vse, tudi v najmanjšega učenca, mora priti zavest, da je naša zemlja jugoslovanska in da rajši umremo, kakor da bi jo odstopili komurkoli. To je glavni smoter naše vzgoje.

Otrokom tudi ne bomo govorili o grozotah vojne. Čemu bi jih plašili! Propaganda za mir se vrši tudi po šolah in je hvalje vredna, če ne vcepja strahu pred vojno. Sicer pa nas ne bo nihče vprašal, ali naj bo vojna ali mir. Zato vzgojajmo rajši po latinskem reku, da je sladko žrtvovati se za domovino.

Vpisovanje
v enoletni trgovski tečaj na
Trgovskem učilišču Robida
s pravico javnosti
se vrši vsak dan v pisarni ravnateljstva,
Ljubljana, Trnavska ulica 15

* Rezervni oficirji na področju dravske divizijske oblasti, ki se želijo prostovoljno udeležiti trupnih vaj konec septembra t. l., dobijo podrobne informacije pri pododborih Udruga rezervnih oficirjev v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptuj. Udeležba se vpoštevajo pri rednih orožnih vajah in pri splošni oceni. Vožnja, prehrana in stanovanje so brezplačni.

Foto-aparati

Samo kvalitetna dela

* Smrt zaslužnega pravoslavne cerkvene dostojanstvenika in poštovanega nacionalnega delavca. Na povratku iz Soko Banje, kamor je šel iskat leka svoji bolezni, je umrl blizu Topole banatski episkop dr. Vikentije Vujčić. Njegovo truplo so prepeljali v Beograd, od tam pa v Vršac, kjer je bil opravljen lep pogreb. Dr. Vikentije Vujčić je bil doma iz Dalje, kjer se je rodil l. 1874., dovršil gimnazijo v Osijeku, pravne študije na Dunaju, pravoslavno bogoslovno fakulteto pa v Cernovicah v Bukovini. Najprej je služboval v raznih samostanih, a že leta 1903. je postal predavatelj na pravoslavni teologiji v Sremskih Karlovcih. Svetovna vojna ga je zatekla kot rektorja bogoslovja. Med vojno je moral zaradi svojega nacionalnega udejstvovanja mnogo pretrpeti, po osvoboditvi pa je zavzemal v pravoslavni cerkvi važna mesta, episkop banatski pa je postal pred 3 leti. Dr. Vujčić je spadal v vrsto najpomembnejših pravoslavni teoloških pisateljev, mnoga njegova dela pa so služila tudi nacionalni in prosvetni vzgoji naroda. Najlepši spomin nanj bodo ohranili njegovi bivši dijaški bogoslovne šole v Karlovcih, na katere je deloval vzorno dolgo vrsto let.

Grobnice in spomenike
kamosoška stavbna dela
izvršuje po nizkih cenah
kamosoški kiparski
podjetje
Franjo Kunovar
pokopališče Sv. Križ —
Ljubljana — Tel. 48-08.

* Kongres pravnikov v Rogaški Slatini
in Mariboru. Za kongres, ki se bo vršil od 25. do 27. septembra, je minister pravde odobril pravnikom svojega resora dopust od 22. septembra do 2. oktobra brez računa v redni letni odmor. Za vse druge pravne je predsednik vlade izdal razpis na ostala ministrstva s priporočilom, da dovolijo enak dopust. Prijave za kongres je izvršil do 3. septembra s istočasnim plačilom članarine 60 din (za svoje 50 din). Podrobne informacije pri generalnem tajništvu kongresa v Ljubljani, justična palača.

* Zrebanje efektne loterije Gasilke za enotice za dravsko banovino v Ljubljani se je vršilo dne 16. in 17. t. m. nepretrgoma od 9. jutraj do drugega dne popoldne. Člani komisije so bili: predsednik g. banov. svetnik Josip Dolinar, g. šol. upravitelj v pok. Mikuz Zdravko, poverjenik fin. oblasti g. Lokin in javni notar g. dr. Bartol; za osrednji odbor Gasilske zajednice pa je bil navzoč g. Josip Jenko. Ves čas so bili navzočni tudi zastopniki občinstva. Postopek zrebanja je našli javnosti že znan. Komisija je z vsvo vestnostjo izpolnila svojo nalogo, kar je ugotovil tudi zastopnik občinstva s pohvalnim priznanjem. Ves čas zrebanja so prihajali imetniki srečk v pisarno potvečevati, če se jim je sreča s obravnavo dveh deklic, ki sta številke vlekli iz bobenčca, že nasmešila in ji naklonila — vsaj avtomobil. Toda med tolikimi desetstosi poklicanih je bilo le tisoč izvolje. nih, o čemer se na drugem mestu današnjega lista objavlja seznam izrebranih srečk.

PRIVATNA
DVOZREDNA
TRGOVSKA ŠOLA
(s pravico javnosti)

Zbornice TOI, Ljubljana, Trgovski dom,
Gregorčičeva 27 (poleg banke palače).

Zavod je pod nadzorstvom Ministrstva za trgovino in industrijo ter kraljevske banke uprave — in pod pokroviteljstvom najvišje gospodarske korporacije dravske banovine: Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Vpisovanje v I. razred vsak dan od 10.—12. ure.

* Himen. Snoci sta se poročila v trnovski cerkvi ing. arh. Stanko Murko, sin znamenitega slavista, univ. prof. dr. Matja Murka in Pragi in gđ. Nada Pietserski iz Ljubljane. Mladi dvojici želimo mnogo sreče!

Spor v pisarni

* Elektrifikacija Podravine od Varaždina do Virovitice. V Novem gradu je bila konferenca predstavnikov vseh občin hrvaške Podravine s strokovnjaki banovinskega električnega podjetja iz Zagreba. Po dolgo trajni razpravi je bil sprejet načrt banovinskega električnega podjetja, po katerem bo dobila vsa Podravina do Virovitice električni tok že do konca letošnjega leta po ceni 4.50 din po kw. Tako bodo podravski kraji od Varaždina do Virovitice že o božiču razsvetljeni z električno lučjo in bo do ustanovitve samostojne velike centrale dobivala Podravina električno strujo iz Fale.

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O.ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVCARJEVA 11
Vsak model oomite takoj.

* Novi grobovi. V ljubljanski bolnišnici je umrla gospa Vera Milost, soproga mag. stranskega uradnika. Zadnjo pojo bo nastopila jutri ob pol 18. — Na Bizelskem je umrl v nežni dobi Dušan Vrstovšek. Pogreb bo jutri ob pol 10. — Pokojnika lep spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Vpisovanje v drž. priznana trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15 — s pravico

Aparati za povečanje in projekcijo po najnižjih cenah.

DROGERIJA
IVAN KANC
LJUBLJANA
Nebotičnik

javnosti — se prične 21. t. m. in se vrši dnevno popoldne in popoldne. Zavod pripravlja učence (ke) za vsakovrstne pisarniške službe. Izpričevala pa služijo tudi kot dokaz dovršene vajeniške dobe in dve leti pomošniške prakse v trgovski obrti. Učenci imajo vse pravice glede dijaških vozniških kart in rodbinskih dokladov kakor na drž. trgovskih šolah. Sprejemajo se učenci (ke), ki so dovršili meščansko šolo ali nižjo gimnazijo. Učenci (ke) z manjšo predložitvijo se sprejemajo v posebni enoletni trgovski tečaj, ki je tudi odobren od ministrstva. Informacije daje ravna. teljstvo pisмено ali ustno. Na razpolago letošnja šol. izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno. Lastno novo šolsko poslopje! Največji in najmoderneje urejeni zavod te vrste v državi! Strojevavnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. (—)

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoji krvotoka jeter in nezadostni zaščiti želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravnim »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ozi. reg. S. št. 50474/35

* Tekme gasilskih rojev ob priliki II. jugoslovanskega gasilskega kongresa. Ob priliki našega poročila o rezultatih tekem smo potoma poročali, da je roj p. g. št. Stara Vrhnika prejel kot III. darilo med drugim tudi srebrn venec mestne občine ljubljanske. Ker je to darilo poklonila tvrdila Josip Starn, kovanica znakov Ljubljane, Dravice, ki je krasen lovorec venec tudi sama izdelala, to s tem radi volje popravljamo.

POUDRE
simon
PARIS
OMILJENI FUDER
PARISIANKE

* Opera »Ero z onega svetca« v italijanskem radu. Znano opero »Ero z onega svetca«, delo odličnega hrvaškega skladatelja Jakova Gotovca, ki je v izvedbi ljubljanske opere doživela številne uspehe v Sloveniji, Dalmaciji, v Trstu in na Reki, bo izvajalo prvič v italijanskem jeziku radiofonsko združenje »Eiar« v nedeljo, 20. t. m. in v torek 22. t. m. Izvedbo iz glasbenega studija »Eiar« v Torino bo prenašala v nedeljo milanska, v torek pa rimska skupina italijanskih radijskih postaj. V obeh dneh se začenja prenos ob 21. uri.

Spor v delavnici
* Dekliški internet Franje Tavčarjeve javlja, da ima še nekaj prostih mest. Prospekti na razpolago. Blewelsova cesta 5. parter, Ljubljana.
* Čemu služijo Maggijeve kocke za govejo juho? Da na najpreprostejši način, brez truda in potrate časa hitro pripravite čisto, redilno, zelo okusno govejo juho, kakršno rabimo dnevno v kuhinji. Cena Maggijevih kock za govejo juho je znižana; 1 kocka velja odesle 1 dinar. (—)

INFORMACIJE:
»ITALIA« - Lloyd Triestino
LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA C. 15 b.

* Ravnateljstvo Legatove šole v Mariboru naznanja, da je ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu podelilo Ant. Rud. Legatovemu Enoletnemu trgovskemu tečaju pravico javnosti. Državni uslužbenci oziroma njihovi otroci dobivajo draginske doklade, kakor na vseh javnih šolah, učenci in učenci uživajo ugodnost glede dijaških vozniških kart na železnici, končno izpričevalo nadomešča vso učno dobo in dve leti pomošniške prakse. Vpisovanje dnevno, tudi ob nedeljah, od 10. do 12. v šolski pisarni, Maribor, Vrazova ulica 4. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Lastni dijaški internet. (—)

Podpisani se tem potom zahvaljujem

Dovžan Ivan, trgovina strojev,
Ljubljana — Franciškanška ulica 4,
ker mi je v razmeroma kratkem času preskrbel zelo ugodno
PRVOVSTEN MIZARSKI STROJ
Gosp. Dovžan mi je v vsakem ostru jako solidno postregel in lahko vsakomur priporočim, naj se z zaupanjem obrne k njemu, kadar bo kupoval stroje.

MIZARSTVO ŠKRJANC
Duplje pri Trzinu.

* Izleti v septembru: Od 6. do 8. v Benetke in Padova, od 6. do 8. v Gorico, Trst in Vipavo. Zahtevajte podrobne informacije v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Franciškanška ulica, tel. 22-50. (—)
* Maturantke (sošolke ljubljanske učiteljske leta 1918. se sestanejo k dvajsetletnici mature v ponedeljek 28. t. m. ob 3. popoldne v kavarni Emoni.

ŠIK trikotno perilo
dobite po tovarniških cenah na
Gospodarski cesti 13 (Količej)

* Koncesionirano prevoznitvo ge. Ane Colnar iz Novega mesta je pričelo voziti vsak torek in petek tovore iz Novega mesta v Ljubljano in nazaj s svojim novim tovarnim avtomobilom, ki ga vodi sofer g. Ivan Dolmović. Vse, ki si žele hitre in točne postrežbe, priporočamo, da se poslužujejo tega avto-prevoznitva, za katerega je gotovo veliko jamstvo naš znan in vestni sofer g. Ivan Dolmović. Ob otvortvi je prevoznitvo tudi zavarovano. Naročila v Novem mestu urezema sofer g. Dolmović in sicer do 31. t. m. na stanovanju v Poštini ulici 1. — Septembra delo pa v gostilni Skaberne na Ljubljanski cesti, I. nadstropje. Tovore, ki boste pošiljali po vozilih tega podjetja iz Ljubljane proti Novemu mestu, je treba dostaviti v skladišče pri »Figovcu« v Ljubljani. Naročila in dostavitve pošiljk lahko izvršite vsaki dan v Ljubljani od 10. do 17. ure. V Novem mestu pa lahko vsaki dan. Podjetje se najtopleje priporoča za vso naklonjenost. (—)

Iz Ljubljane

u— Prihodnja nedelja — Komarjeva nedelja. Šiška, nekoč najznamenitejša vas na robu Ljubljane, se je sicer že zdavnaj strnila v eno z mestom, starodavni občinski selškega življenja, a zlasti še vedno gostoljubnost, ki je od nekdaj distila naše vasi, pa so v šiški do danes ostali ohranjeni v občudovanja vredni, verni obliki. V četrtek bo godoval šišenski patron sv. Jernej, nedelja nato pa je šišenska žegnarjska nedelja. Pol Ljubljane bo takrat poromalo v prijazne šišbe in na senčnate vrtove šišenskih gostilne, da pokušajo dobroto, kakršne zmorejo samo stare šišenske gospodinjice. Jutrišnja številka ponedeljskega »Jutra« bo prinesla o tradicionalnem Komarjevem praznovanju zanimivo reportažo.

Spor v tovarni

u— Poljski slavist v Ljubljani. S stipendijo poljske vlade potuje že delj časa po Jugoslaviji odposlanec svojih profesorjev znamenitih jezikoslovcev K. Nitsche in T. Lehrs-Sptawieleskega asistent Jagielske univerze v Krakovu g. Stanisław Urbanczyk, naslednik našega starega znanca in raziskovalca naših istrskih narečij M. Mateckega. Po enomesečnem študijskem bivanju v Zagrebu je prišel v Ljubljano, kjer si je včeraj pod vodstvom svojega ljubljanskega tovariša g. Zvonka Bizjaka ogledal na naši univerzi Institut za slovansko filologijo, nad katerega polnostjo zlasti starejših veselovanskih tiskov je bil prijetno presenečen, kakor ga je na drugi strani v njegovih domorodnih čustvih dirnila vrzel izredno procvetajočih poljskih tiskov, pa je obljubil s svojo intervencijo izpopolniti po možnosti na podoben način.

Magda Schneider in Hans Söhrker v prekrasnem filmu, ki obravnava zelo aktualno temo
Predstave ob 17., 19. in 21. uri
Kino Union, tel. 22-21 ŽENA NA RAZPOTJU

KINO MATICA Premiera francoskega filma **SAPHO** življenjski roman kurtizane po zapiskih Alphonsa Daudeta.
Danes ob 15., 17., 19. in 21.

KINO SLOGA, tel. 27-30, ob 15., 17., 19. in 21. uri
MARIONETE Paul Kemp — Lucie Englisch Theo Lingen — R. Romanowsky
V glavni vlogi BENJAMIN GIGLI! — Najlepše operne arije.

kakor je svoj čas čel. vlada oskrbela našo univerzo z dragocenimi znanstvenimi deli. Iz Ljubljane, kjer kani s študijskimi smotri prebiti še kak teden, se poda mladi simpatični poljski znanstvenik v Beograd, da pričaka tam 3. mednarodni kongres slavistov, ki bo od 18. do 25. septembra.

Odvetnik
dr. STANKO JUG
je preselil svojo pisarno
v Cigaletovo ulico št. 11-L

Specialistka za otroške bolezni
dr. Tavčar Kovalinka
zoper redno ordinira — Telef. 35-95.

Dr. med. Ivan Pintar
specialist za ženske bolezni in porodništvo,
Ljubljana, Gospodarska cesta 1/II.
ZOPET REDNO ORDINIRA.

Primarij dr. JEŠE
zoper redno ordinira

u— Obletnica smrti botanika Rajka Justina. Včeraj je minilo leto dni, kar je omahlili na Triglavu v smrt. Pokojni Rajko Justin je slovel kot velik prijatelj narave, ki je z odkritjem nekaterih rastlin, imenovanih po njem, dobil svetovni sloves. Ugledni planinec je živel svojevrstno življenje. Zdravniki so mu že pred leti svetovali, naj opusti turizmo, ki je bila prenaporna za njegovo leta in za opešano srce. Toda upal je premagati vse slabosti z voljo in utrjeno naravo. Ker je na starost prestopil v pravoslavje, bo danes ob pol 12. v pravoslavni cerkvi parastos. Zanimiv je bil povod njegovega prestopa. Ko je bil še mlad učitelj na Preloki ob Kolpi, je začel opravljati tudi pouk na šoli v pravoslavnem selu v Bojancih. Tu se je pobratil s svečenikom Grušcem iz Marindola, poznejši vladiko. Vneto sta razpravljala o verstvi, posebno o pravoslavju. In tako je Rajko Justin obljubil, da bo kot zaveden Slovan ob prvi priložnosti prestopil v pravoslavje. Vendar je odlašal. Ko je prišel po vojni v Ljubljano, je neko noč sanjal o Grušču, kakor da ga opominja na dano besedo. Takoj drugo jutro se je zglasil na pristojnem uradu, in si, kakor je sam poudarjal, »olajšal vest«.

Spor v spalnici

u— Težkoče v ljubljanski operi. Doslej so že mnoga gledališča objavila repertoarne načrte, povsod se za kulisami že živahno gibljejo, le iz reprezentativnega slovenskega gledališča v Ljubljani ne izverno nič posebno razveseljivega. Medtem ko v drami še vedno vlada negotovost, kdo bo vodil prihodnjo sezono — odtod tudi začasen značaj vseh priprav za bližajočo se otvoritev sezone — so dobili v operi novega šefa in še novega glavnega režiserja povrh. Sedaj ko vemo, kdo bo dirigiral in režiral, je skoraj prav tako važno vprašanje, kdo bo igral in pel. Osnova vsakega repertoarja so seveda solisti. V tem oziru so težkoče velike. Naš solistični kader se je hudo zmanjšal. G. Robert Primozic ne bo mogel nastopati, kar pomeni, da zgubi naša opera ne le težko nadomestljivega pevca njegove vrste, marveč tudi režiserja. G. Franc ostane do novembra na dopustu, prav tako je že pred dobilo študijski dopust nekaj mlajših glavnov. Ze v prejšnji sezoni je bilo čutili pomanjkanje solistov in so si morali precej pomagati z gosti. Za novo sezono je položaj še težji.

KRUPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O.ŽUZEK
TOVARNI AVTO LJUBLJANA
TAVCARJEVA 11

u— Dramatska šola šentjakobškega gledališča. Uprava obvešča vse, ki namerava obiskovati dramski tečaj, da se lahko prijavijo danes od 10.30 do 11.30 in jutri od 19.30 do 20., ko se tečaj prične v Meštem domu, I. nadstropje. Tečaj je brezplačen.

Kdor hoče dobro fotografirati, naj kupi naše svetle filme!

Edina specialna foto trgovina
Janko Pogačnik
Ljubljana — Tyrševa cesta 20
Kvalitetna amaterska dela!

u— Sokol Ljubljana. Vsi vabi svoje članstvo, naraščaj in deca, da se danes v polnem številu udeležijo nastopa bratske sokolske čete v Notranjih gorah pri Brezovici. Odhod deca in naraščaja v krojih in s praporom bo danes ob 12.30 izpred sokolskega doma na vovovih. Članstvo naj se posuži potniškega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.45. Udeležba v kroju, kdor nima kroja, v civilni obleki z znakom. Počkajmo danes z veliko udeležbo, da cenimo delo sokolstva na deželi. Vikani, danes vsi v Notranje gorice. Uprava.

ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ V NOvem MESTU
sprejema samo določeno število učencev-enk. Nemščina dnevno. Šolnina din 150.—
Dobra stanovanja din 350.—. Vpisovanje dnevno. Začetek pouka 11. septembra.
Zahtevajte prospekt!

ZVOCNI KINO SKOLSKI DOM
V ŠISKI — Telefon 41-79.

Najboljši film, nagrajen na lanskem bienali v Benetkah! Izredno napeta ljubavna drama v srcu Sahare! Krasni posnetki čarobnih orientalskih pokrajin!

Legija časti
Charles Vanel, Pierre Renoir in Marie Bell — Danes premiera!
Predstave: danes ob 5., 7. in 9. uri
ter jutri ob 1/9. uri

Prihodnji spored:
Tom Sawyer

u— Vpisovanje na »Slogin« glasbeni šoli bo od 1. septembra dalje vsak delavnik od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v šolski pisarni v Pražakovi ulici št. 19. (Ljubljanski dvor). Šola poučuje: solo-petje, klavir, gosli, violo, čelo, kontrabas, flauto, klarinet, oboe, trompeto, rog, pozavno, kitaro — po potrebi tudi druga glasbila, in teoretične predmete. Goji tudi komorno glasbo, orkestralno igro in mladinsko zbor. no petje. (—)

BAŠKA NA KRKU

okoli 2 km pešene plaže. 15 komf. hotelov in pensionov. Električna razsvetljava, vodovod, kop. zdravnik, lekarna. Kompl. pension z vsemi taksumi od din 55.— do 75.—.

u— Na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani se prične popravni izpiti rednih in privatnih učencev ter razredni izpiti 24. t. m. popoldne po razporedu, ki je objavljen v šolski veži. Popravni nižji tečajni izpiti bodo 28., popravni višji tečajni izpiti pa 28. in 29. t. m. Vpisovanje lanskih učencev bo 2. sept. od 8. do 11. v prostorih, kakor je objavljeno na deski v avli. Vpisovanje v I. razred bo v ravnateljstvu pisarni 2. septembra popoldne od 8. do 12. za četne črke A—H, popoldne od 15. do 18. za črke I—L, 4. sept. popoldne za črke M—S, popoldne za črke T—Z. Vpisovanje tujih učencev bo 5. sept. popoldne od 8. do 12. in od 16. do 18. v ravnateljstvu pisarni.

Jutri vsi na
»Prvi trnovski sejem«
na telovadišču Sokola II!

u— Prvi »Trnovski sejem« bo priredilo Sokolsko društvo Ljubljana II. na letnem telovadišču v Trnovem danes ob 15. Na sejmu bodo prodajali vse mogoče, pred vsem pa dobro jedajo in pijačo. Mladci in staro bo rajalo in pisalo zastoj. Godbe bodo igrala, kar bo kdo želel. Može bodo tekmovali v streljanju s puškami, žene in dekleta pa v streljanju z lokci. Za mladino bo vrtljak in razni nastopi akrobatov. V luči reflektorjev in raket bo nastop mlade skupine igralcev. Vstopnina bo kljub veliki režiji samo 5 din. Vabimo vso belo Ljubljano v Trnovo, da z nami preživi prvi »trnovski sejem«. (—)

Hotel »JADRAN« — Supetar otok Brač. Pension 40—45— vključno taksa. Vsakodnevne zveze s Splitom, hotel poleg samega kopališča.

u— Zadnji dnevi počitnice naj bodo vašim otrokom lepi in koristni za zdravje. Pošljite jih v plavalni potniški tečaj na Ilirijo, ki bo trajal še vse lepe dni do šole, vsak dan ob 9. uri popoldne. Sonca in zdravja naj si s praktičnimi plavalnimi vajami naberejo, da bodo uspešneje napredovali v šoli. Mladini zdravja in okrepitve, to bodi nas vseh skrb in temu naj pripomore vsak po svojih močeh, vi starši pa izkoristite prilike, ki se vam nudijo za mladino.

u— Kup nesreč. Mestni reševalci so včeraj popoldne pripeljali na kirurški oddelek 20-letno Ivanka Novincevo, zaposleno v Čemažarjevi litografiji v Igriški ulici. Opravka je imela na visoki polici pa je padla in dobila precej hude poškodbe. Prav tako so pripeljali delavca Lojzeta Benčina iz Segove vasi, zaposlenega pri Joštovi lesni industriji v Loškem potoku. Drevje se je zrušilo nanj in mu zlomilo desno nogo. Pri šmarju pa je neki kolezar na cesti podrl 75-letno preužitkarico Marijo Javornikovo iz Zgornje Slivnice in jo nevarno poškodoval po vsem telesu.

u— Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov ima izredni občni zbor v četrtek 24. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih.

u— Parno in kadno kopališče hotela »Slog« bo od 22. t. m. naprej spet odprto. (—)

u— Opozorjamo na Putnikovo posebni vlak v Beograd z odhodom iz Ljubljane dne 2. 9. t. l. zvečer in povratkom dne 5. 9. zjutraj. Cena din 145 po osebi. Vse informacije v blatah Putnika. (—)

u— Vsi v šiški! Na komarjevo nedeljo 27. t. m. priredi gasilska četa Sp. šiška veliko veselico na znanem Kozlarjevem vrtu nasproti pivovarne Union. Vsi vujudno vabljeni. (—)

Državno priznani Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani

Kongresni trg 2

vpisuje

vsak delavnik med običajnimi uradnimi urami, na željo tudi pisмено. Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti je organiziran kot redna enoletna trgovska šola, ki ga ravna v vsem po določilih, veljavnih za državne trgovske šole. Izprichevalo, ki ga prejmejo dijaki (nje) po uspešno dovršenem zaključnem izpitu, služi absolutno kot dokaz sposobnosti in izvežbanosti za praktično zaposlitev kot uradnik v raznih gospodarskih podjetjih; obenem velja to izprichevalo kot dokaz redno izvršene vajeniške dobe in dve leti pomočniške prakse v trgovski obrti. Starši, ki so državni, banovinski ali mestni uradniki, prejmejo rodbinsko doklado. Enako uživajo učenci tečaja železniške ugodnosti. — Lega zavoda je edinstvena v središču mesta. Učni prostori so najmoderneje urejeni in zares veliki (bivši prostori Državne dvorazredne trgovske šole). Vodstvo in učno osebje je kvalificirano. Prospekti so interesentom brezplačno na razpolago.

u— Srečke so ponarejali. V neki mizar-ski delavnici na Gosposvetski cesti je po. Meja odkrila pravcato ponarejevalno srečko, tombolskih tablic in podobnih vrednotnic. Na delu so bili mizar-ski pomočniki, ki jim je nekdo oskrbel kar lastno li-varno črk in druge priprave za tisk. Dva člana ponarejevalske družbe sta aretirana. Policija je uvedla strogo preiskavo.

Cene fotoaparatorov in filmov smo ponovno znižali!

Imamo na zalogi
FILME
najnovejše emulzije

Vaše fotoaparate pa zamenjate za Contax, Leico, Rolleiflex ali Retino prav gotovo najkulantneje pri nas. Predno se odločite za nakup fotoaparata si oglejte našo največjo zalogo zadnjih mode-lov in reklamne cene v naši izlozbi. — Se priporoča:

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

Iz Maribora

a— Odlični gost. Na oddihu se mudi v Mariboru s svojo rodbino ataše pri bolgar-skem poslanstvu v Beogradu g. Mihail Georgijev, ki je gost Jugoslov. bolgarske lige. V spremstvu liginega predsednika prof. Sedivirja si je ogledal mariborske za-nimivosti, napravil je tudi izlet v bližnjo okolico. Zelo pohvalno se je izrazil o mu-zeju in drugih kulturnih ustanovah teh ogromnem napredku Maribora v svobodni Jugoslaviji.

a— Mariborčan, diplomiran v Parizu. G. Danilo Ječič, ki je absolviral srednjo šolo v Mariboru, je diplomiral v Parizu v elektrotehniški in zraven še optični stroki. Čestitamo!

a— Razvanje vabi ... Danes. 20. t. m. pri redni vrla razvanjska sokolska četa svoj javni telovadni nastop na letnem telovadi-šču. Vabimo vse narodno zavedno občin-stvo, da se te prireditve udeleži v velikem številu. Razvanje je lepa izletna točka pod vnožjem zelenega Pohorja. Zveza z avto-buzi iz Maribora je prav ugodna. Kdor pa ljubi sprehode, jo bo ubral kar peš, saj znaša razdalja iz mesta komaj dobre 3 km. Za trud boste poplačani z uživanjem do-brot iz paviljonov, agilna razvanjska god-ba pa bo preskrbela za dobro voljo. Geslo naj bo: Danes vsi zbor v Razvanju!

Spor v čakalnici

a— Iz mestnega vojaškega urada. Last-niki živine, ki imajo še nepregledane ko-nje, pa jih še niso prijavili, se opozarjajo, da to store in jih najkasneje do 21. t. m. prijavijo pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu št. 11.

CIMEAN
ZOBNA KREMA

a— Na drž. nepopolni mešani realni gimnaziji v Mariboru bodo izpiti v avgu-stovem roku 25. in 26. t. m. po razporedu, ki je nabit na uradni deski. S šolskim le-tom bo na zavodu odprtjen V. razred.

a— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim svojem ima danes v nedeljo zdravnik dr. Ivan Tu-rin, Linhartova ulica št. 12.

a— Cigaretni ogorek je zanetil požar. V Šetarovi pri Sv. Lenartu v Slovenskih go-rih je nastal požar, ki je upepelil gospo-darsko poslopje posestnika Franca Topla-ka, ki je oškodovan za 20.000 din. Preiska-va je dognala, da je vzrok požara cigaret-ni ogorek, ki ga je v škednju vrgel neki 12letni fant.

a— Sprejem revnih otrok v otroški vr-tec. Mestna občina bo sprejela na svoje stroške 40 otrok revnih staršev iz IV., v nujnih primerih tudi iz I. mestnega okra-ja v otroški vrtec šolskih sester v Samo-stanski ulici. Sprejemali se bodo le otroci od 4. do 6. leta. Revni starši naj se v to svrhu zgledajo do 1. septembra v socialno-političnem oddelku mestnega poglavarstva na Rotovškem trgu 9.

32. zagrebški velesojem

Mednarodni
splošni veliki
vzorčni sejem
in
televizijska
razstava
26. VIII.
— 4. IX. 1939
Na železniški
brezplačen po-
vratek, na jad-
rskih parni-
kih višji razred
za ceno nižje
na avionih 10% od 21. VIII. do 9. IX.

a— Strela povzročila 200.000 din škode. V gospodarsko poslopje Ivana Fromana v Strazišču pri Prevaljah je udarila strela, ki je zanela požar. Gospodarsko poslopje je popolnoma zgorelo, razen tega poljedel-ski stroji, orodje, seno, slama itd. škode je 200.000 din.

a— Dvakrat so morali gasiti. Včeraj je bilo plat zvona. Gasilci so odbrželi na glav-ni kolodvor, kjer se je valil gost dim iz zaprtega vagona, v katerem je bilo ogelje, namenjeno v Nemčijo. Ogelje so preložili, ker bi bilo sicer gašenje brezuspešno. Tleti je pričelo že predsončnim, ko so gasili že-lezniški gasilci. Preko noči pa je ogelje spet zgtlelo.

Spor v trgovini

a— Prebivalstvo Dravskega polja si je oddahnilo. Slovenjebistriški orožniki so za-jele nevarnega vlomilca K. Lubeja iz Sp. Prebukovja, ki je del časa strahoval slo-venjebistriško okolico in Dravsko polje. Sam-e v Kovčici vasi je ukradel tamšnjim po-sestnikom 80 kokuši in druge perutnine. Lubeja so peljali v razne kraje Dravskega polja, kjer je vlamjal in kradel. Prebival-stvo Dravskega polja in slovenjebistriške okolice si je ob njegovi aretaciji oddahni-lo.

a— Ukračena zlatnina. V stanovanje Marije Škodičeve na Aleksandrovi cesti 65 so se vtikotapili neznan zlikovci, ki so odnesli zlato zapetnico z dragocenim kam-om in zlat prstan. Skupna vrednost preko 3000 din.

Iz Celja

e— Proslava rojstnega dne Nj. Vel. Pe-tra II. bo priredilo Sokolsko društvo ma-tica na dan 6. septembra v Narodnem do-mu. Natančnejši spored proslave bomo še sporočili. Redna telovadba Sokola matice se bo pričela 12. septembra.

e— Izbirne tekme v lahki atletiki, ka-tere priredi sokolska župa Celje za sesta-vo reprezentance za medžupne tekme v Zagrebu, bodo danes dopoldne od 8.30 da-lje na celjski Glaziji. Tekme so za člane in članice.

e— Kolodvorsko poslopje v Celju. Ka-kor vsa znamenja kažejo, se bodo adapta-cijska dela na celjskem postajnem poslop-ju vendar letos končala. Naj bo že kar hoče, kdo je dela svoječasno ustavil in za-kaž so bila ustavljena in zakaj so tako dolgo počivala, ni znano, pa bi tudi po ta-ko dolgem času ne bilo več zanimivo. Ugo-tavljamo le, da so zopet začeli delati, pa upamo, da bo šlo sedaj do konca brez ka-kih novih zaprek.

e— Avtobusni izlet v Gradec prireja Putnik, Celje, 8 — 10. septembra. Vož-nja tja po sloviti Packer-cesti. Cena din 170. Prijave do 2. septembra.

e— Prijave za avtobusni izlet 17. do 19. septembra iz Celja v Maria-Zell, Du-naj (ogled jesenskega velesoja) sprej-ma Putnik, Celje do 10. septembra. (—)

e— Tragična usoda savinjskega gospo-darja. V celjski bolnišnici je umrl g. An-ton Korun, posestnik iz Zaklja pri Gomil-skem v Savinjski dolini. Pri delu se je nedavno nezamotno ranil v nogo. Majhni poškodbi ni posvečal pozornosti, a ko so se javljale hujše posledice, se je odpravil v celjsko bolnišnico, kjer mu pa žal niso mogli več pomagati. Strup prisada je že opravljal svoje in je gospodar Korun že naslednje jutro po prevozu v bolnišnico izdihnil. Prepeljali so ga v domači kraj in ga pokopali ob splošnem sočutju prebi-valstva.

e— Smrt v samostanu. V kapucinskem samostanu je včeraj umrl 18-letni klerik Ferdinand Borag iz Križovljanov, srez va-raždinski. Pogreb bo iz samostana na okoliško pokopališče jutri.

e— Nesreča ali samomor? Včeraj jut-raj so našli v sobi mrtvega Franca Pod-pečana, kolarskega mojstra v Vojniku. Prejšnji večer je šel nekoliko vinjen spat. Danes zjutraj, ko ga ni bilo iz sobe, je ho-tela njegova žena pogledati, kaj se je zgo-dilo. Ker so bila vrata sobe zaklenjena, je s silo odprla vrata ter našla na postelji mrtvega moža. V sobi je še tla žerjavica ogelja, katerega je Podpečan prejšnji dan kupil. V sled povzročene plina se je po-noči najbrže zadušil. Ni izključena mož-nost, da ga je moglo tudi zadela kap. Ob-dukcijski in najbrže najbolj pokazala vzrok povzročene smrti, prišlo bi se tudi laže do zaključka, ali gre za samomor ali nesrečo.

e— Danes dopoldne vsi v mestni park, kjer priredi pevsko društvo Jadran iz Ma-ribora koncert narodnih in domoljubnih pesmi. Koncert, ki bo obsegal 17 naših najlepših pesmi, se bo pričel ob pol 11. Vsi, ki ljubite našo lepo narodno pesem, ne zamudite današnjega koncerta.

Iz Novega mesta

n— Novomeški kolesarski klub »Dole-njec« priredi dne 1. oktobra t. l. svoje vsakoletno tradicionalno kolesarsko dirko na Gorjance. Start in cilj v Gotni vasi pri mostu točno ob 10. uri dopoldne. Vse pri-jave sprejema predsednik kluba tov. Mat-ko Joško ml. do 15. septembra t. l. (—)

n— Ker hočemo poživiti delovanje Mo-tokluba Ilirije, podružnica Novo mesto, vabimo vse, ki se zanimajo za ta lepi sport, da pristopijo v našo sredo in da na katerikoli način pomagajo sodelovati v našem motoklubu. Vse prijave sprej-ma tov. Matko Joško ml., Novo mesto poštni predal.

Iz Kočevja

kč— Usoda slovenske trgovine. Že dolga leta imamo v mestu slovensko trafiko in papirnico, znano Lovšinovo, ki jo je pred kratkim prevzel g. Pakiž iz Ribnice. Last-nik hiše je že nekdanji zmanjšal s prezi-davo lokal na minimum. Sedaj pa hoče, da se trafika preseli na manj primeren kraj v nemogoče prostor.

kč— Izvoz živine. Kočevski Nemci so za svoje ljudi organizirali izvoz živine in to baje po zelo ugodnih cenah. Kdo se bo pa pozanimal za slovenskega kmeta na Kočevskem?

kč— Medu ne bo. Po Kočevskem je razmeroma dosti čebelarjev, ki imajo v mestu tudi svoje društvo. Letos bo po njihovih izjavah izredno malo medu, tako da ga niti bolnikom ne morejo več proda-jati.

Iz Gornje Radgone

gr— Ponovna licitacija. Banska uprava je razpisala ponovno licitacijo za oddajo del pri tlakovanju ceste od državnega mo-sta mimo carinarnice do železniške posta-je v Gornji Radgoni in sicer na dan 7. sep-tembra t. l. ob 11. v sobi št. 13 na Blei-weisovi cesti v Ljubljani. Proračun znaša baje 900.000 din ter je bila prvotna lici-tacija brezuspešna, ker ni bilo nobene po-nudbe. Mnenja pa smo, da bi bila za Gor-njo Radgono mnogo bolj potrebna gradnja šolskega poslopja za ljudsko in meščansko šolo ter bi bilo gotovo večjih koristi, če bi se ta denar porabil začasno v druge svrhe. Vsota je za tlakovanje prenizka.

gr— V borbi proti jetiki. V ljudski šoli je bil redni občni zbor PTL. Izbrpno je po-ročal o delovanju PTL od ustanovitve pa do sedaj ligin zdravnik dr. Čremošnik. Iz po-ročil funkcionarjev je povzeli, da je kra-jevni odbor podlil doslej več podpor je-tičnim bolnikom, ker pa se je izkazala nu-žna potreba ustanovitve dispanzerja, je skr-bel tudi za dotok prostovoljnih prispevkov v fond, ki je doslej narasel že na 24.398 din. Sklenjeno je bilo, da se takoj ustano-vi prepotreben dispanzer v Gornji Radgoni, katerega vodstvo je poverjeno zdravniku dr. Čremošniku. Pregled za jetiko obolelih se bo vršil spet 14. dnevnito, t. j. dvakrat mesečno in sicer brezplačno ter bo toza-vedne stroške kril začasno krajevni odbor deloma iz dosedanjih prostovoljnih pri-spevkov ter podpore občin, banske uprave in zveze, deloma pa še z nadaljnjim zbra-njem prispevkov. Za doslej v dispanzer v Mursko Sobotu iz tuk. okoliša zatekle je-tične bolnike je bilo sklenjeno prispevati primerno vsoto. Ko bo odbor izvršil vse potrebne priprave za dispanzer, bo sklican izredni občni zbor, na katerem bo predlo-žen točen proračun glede dohodkov in iz-datkov za vzdrževanje istega. Za bodočo poslovno dobo bodo uvedene tri vrste čl-an-skih licitacij in to bele po 12 din, pla-ve po 24 din in rožnate po 36 din. Lastniki barvnih licitacij bodo imeli na račun PTL pravico do enkratnega brezplačnega obiska in preiskave pri katerem koli zdravi-niku na področju tukajšnjega sodnega oko-liša. Občina je bila zaprosena za brezpla-čen odstop majhne sobe, ki bo primerna za odraščanje. Pristopajte k ligi zaradi skupne borbe proti morilski jetiki. Prijave sprejema blaginjak g. Anton Fabjan.

Radion amaterji
pri nakupovanju bate-ri-j zahtevajte baterije »SUNCE« ker so dol-gotrajne in zanesljive.
Proizvajajo:
J. IVKOVIĆ, Zagreb
Vodnikova ulica 4.

gr— Iz carinske službe. Dosedanji uprav-nik gornjeradgonske carinarnice Lovro Mi-klavčič je premeščen v istem svojstvu k carinarnici v Dravograd-Mežo, tamkajšnji upravnik Milan Kuder pa v Gornjo Rad-gono. Nadalje so premeščen cariniki Pa-pi-č Ivo iz Gornje, Čmurek k carinarnici v Zagreb, Randić Ivo iz Cankove k car-inarnici na Sušak in Radetič Kosta iz Ge-derovec k carinarnici v Beograd, vsi torej iz področja carinarnice v Gornji Radgoni.

gr— Rokomavli na delu. Gostilničar in posestnik ter lastnik električne žage v Gor-nji Radgoni Martin Ritonja nekaj tednov ni obratoval z žago. Ko pa je ta teden spet hotel pričeti, je ugotovil, da mu je neznan storilec med tem časom, ko je žaga stala, ukradel in odnesel vse transmisijsko jer-menje, vredno nad 5000 din.

Iz Murske Sobotne

ms— V Selo bo sgrajena evangeličanska cerkev. Kakor smo že svoječasno poročali, je bila akcija evangeliške verske občine Selo za nabiranje dobrovoljnih darov za novo cerkev uspešno končana. Blagoslo-vitev temeljnega kamna nove cerkve bo 20. t. m. ob 10. dopoldne. Blagoslovitev bo izvršil g. Stefan Kovač st. iz Murske Sobotne s sodelovanjem duhovnikov iz Kri-ževcev, Moravcev in Lendave. Po cerkve-nih svečanostih bo slavnostna seja filial-ke verske občine.

ms— Poroka. V Mariboru sta se poro-čila g. Miroslav Ravbar, profesor na gim-naziji v Murski Soboti in gđ. Stjepka Jazbecova, učiteljica na Tišini. Pripriljublje-nima mladima zakonca želimo obilo sreče.

ms— Vrnjen obisk. Uprava »Maribor-skega tedna« je v juniju obiskala raz-stavo »Prekmurskega tedna«. Ta obisk je sedaj ob priliki MT uprava PT vrnila. 22 udeležencev je obiskalo pod vodstvom predsednika PT g. Ferdinanda Hartnerja lepa razstavišča MT. Po ogledu jim je bilo prirejeno kosilo v restavraciji g. Kle-šiča.

ms— Konec mlačve. V času mlačve je po vseh prekmurskih vaseh mnogo življe-nja. V teh dneh so mlatilnice že v večini vsi utihnille. V soboško bolnišnico so pri-peljali še zadnja dva ponesrečenca: Av-gusta Rengela, kurjača iz Pucincev, in Jožefa Kocena iz Hodoša. Prvemu je zme-čkal roko pri prepeljavi mlatilnice od sosedu k sosedu, drugi je pa pri delu padel in si zlomil desno nogo.

ms— Najavljene kmetске manifestacije. Okrožje kmet-skih fantov in deklet je najavilo tri tekme koscev v zvezi s kmet-skim zborovanjem in sicer: 20. avgusta v Sulincih (blizu tromejnika), 27. avgusta v Puconcih in 3. septembra v Adrijancih. S tem bo poletni spored zaključen in pride-jo na vrsto predavanja po posameznih vaseh.

ms— Tatovi koles spet na delu. Se ni dolgo, ko se je čisto po naključju našlo kolo g. Novaka iz Zenkovec, ki so mu ga ukradli v Gornji Lendavi. V gostilni Benkiž v Murski Soboti je namreč tat zamenjal ukradeno kolo ter ukradel za svoj okus primernejše. Na ta način je dobil prvi okradenec kolo vrnjeno. Pred dnevi je pa spet zmanjkalo v Soboti kolo. Tokrat nemogoče unotil. Truplo so pre-peljali na pokopališče k Sv. Marku.

Nežna otroška koža

potrebuje moje zašči-te. Ostri sončni žarki pečejo, in prav otroci so posebno občutljivi za sončarico. NIVEA vsebuje EUCERIT, uspešno okrepevalno sredstvo za kožo, ki daje otroški koži večjo odpornost, da dobijo otroci zdravo in lepo rjavo barvo.

Jaz sem tudi otroški prijatelj!

Iz Kamnika

ka— Kolodvor Kamnik-mesto bodo pri-čeli graditi v ponedeljek. S prvimi deli bo pričela kamniška občina, ki se je obvezala, da bo izravnila teren za gradnjo in navo-zila potrebno kamenje za zidavo. Občinski odbor je v ta namen odobril znesek 40.000 dinarjev.

ka— Smreško ride v dolini črne bodo razširili in dvignili zunanji rob, da bo var-na za avtomobile. Dela bodo pričeli takoj, ker bi vsako zavlačevanje samo povečalo stroške. Teren okrog smreške ride je pre-cej plazovit in zaradi talne vode še poseb-no neugoden za gradnjo.

ka— Protijetični dispanzer bo od 21. t. m. do 4. septembra zaprt, Zdravstveni dom pa od 24. do 31. t. m.

Iz Kranja

r— Kino Naročni dom prikazuje danes ob 5. 7. in 9. napeto pustolovsko filmsko delo »Džim iz džungle I. del. Drugi del sledi 25. 26. in 27. t. m. (—)

Z Jesenic

s— Zvoni kino Radlo predvaja danes v nedeljo ob pol 9. zvečer (v nedeljo ob 3. uri pop. sam. ob slabem vremenu) vefilem »Nočna rožica«. (V tajni misliji). Med do-takdi domač kulturni film in Paramoun-tov zvočni tednik. Sledi vefilem »Miri na Renu«. (—)

Iz Ptuja

j— Sprejemni pogoji državne moške obrtne šole za pletarstvo v Ptuj. Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom Šola daje učencem obo-jeja spola poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletar-stvu in vrbogojstvu ter jih usposablja za pletarske pomočnike. Tem pomaga po-dvršeni učni dobi tudi do zaslužka. Na zavodu se poučujejo razen praktičnega pouka v pletarstvu slovenščina, obrtna korespondenca, aritmetika, algebra, geo-metrija, pripravljajo risanje, lepopsis, kal-kulacije, knjigovodstvo, državnoznanstvo, higiena, opisna geometrija, strokovno ri-sanje, slogi umetnosti, tehnologija in vr-bogojstvo. Vse šolske potrebščine preje-majo učenci na zavodu brezplačno. Učna doba traja tri šolska leta. Šolsko leto se začne 1. septembra. V prvi razred se spre-jemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov osnovne šole in so stari najmanj 12 let. Prijave, kolkovane s kolkom za 10 din, je poslati do vseheta 3. septembra. Vsak prijavljenec prej-me pisмено rešitev o sprejemu. Stanovanje in hrana se dobi v Ptuj od 200 din mesečno navzgor. Pridnim podpre potrebnim učencem se bodo po možnosti priskrbele podpore za vzdrževanje. Za podrobnjša pojasnila se je obrniti na upravništvo.

j— Uprizoritev »Verige« pri Sv. Mar-jeti nize Ptuj. V nedeljo je uprizorilo Kulturno-prosvetno društvo »Zarja« pri Sv. Marjeti Finžgarjevo ljudsko »gro« Ve-rigoe. Čeprav je na isti dan iz strankar-ske neestrnosti postavilo svojo priredi-tev neko drugo društvo, je bil prireditve-ni prostor »Zarje« nabito poln. Od blizu in daleč so prihili ljudje, da vidijo na-stop izvrstnih igralcev mladega napre-dnega društva. Vsi igralci brez izjeme so svoje vloge odlično podali. Priporočljivo bi bilo, da to igro ponovijo za tiste, ki si v nedeljo iz kakršnegakoli vzroka igre ni-si mogli ogledati.

j— Zadnja pot mlade Sokolice. V petek dopoldne se je razvil iz Kremljeve ulice dolg sprevod proti pokopališču. Na zadnji poti so spremljali v cvetu mladosti umrlo vneto Sokolico Velkvarhovo Ladičo. Pogre-ba se je udeležila tudi četa Sokolov. Nje-no s cvetjem zasuto krsto so spremljale Sokolice. Na pokopališče se je v glavnjem govoru od pokojnice poslovil ptujski prošt g. Greif, v imenu Sokolice pa je govorila poslovilne besede s. Praprotnikova. Bodi zavedni mladenki ohranjen blag spomin!

j— Drava je naplavila truplo. V bliž-ni Sv. Marka je Drava naplavila truplo posestnikovega sina Blaža Bezjaka, ki je bil pred tednom dni unotil. Truplo so pre-peljali na pokopališče k Sv. Marku.

j— Telovadba v Mladiki. Zaradi bliža-jacega se nastopa ob priliki otvoritve So-kolskega doma v Markovcih se vrši telovad-ba v Mladiki vsak ponedeljek, sredo in so-boto, in sicer za moško deco ob 16. uri za di-jake višjih oddelkov in moški naraščaj pa ob 17. uri.

j— Na gimnaziji v Ptuj bodo poprav-ni izpiti rednih učencev za I. b, II. a, III. b, in VI. razred dne 25. t. m., za I. a, II. b, V. in VII. razred 26. t. m. Privatišči bodo delali popravne izpite 28. t. m. Po-pravni višji tečajni izpiti bodo 26. in 28. t. m., popravni nižji tečajni izpiti pa 28. t. m. Podroben razpored je razviden na oglasni deski v gimnaziji.

j— V mlatični stroj je padla. V Ruc-mancih so mltili na velikem mlatilnem stroju žito. V stroju je polagala snope Punderlova Ana iz Rucmancev. Pri tem delu pa ji je spodrsnilo in je padla v mla-tilnico, ki jo je hudo poškodovala po vsem telesu.

j— Ogenj. V Sestržu je ogenj upepelil posestniki Koroševci Tereziji gospodarsko poslopje z vsemi pridniki in orodjem. Ško-da znaša nad 40.000 din in je le delno po-ravnana za zavarovalnico. Ogenj je bil ne-dvomno podtaknjen in je sum padel na neznanega berača, ki mu gospodinja ni hotela dati prenočišča prav zaradi strahu pred ognjem.

j— Divjaki napad na cesti. Na praznik zvečer se je vračala Malekova družina iz Lancove vasi proti domu. Tik pred vasio pa sta jih napadla dva pretepača. Eden izmed napadalec je zavil kol nad go-spodarjem Malkom, da bi ga udaril po glavi. Hči Katarina pa se je postavila pred očeta in je s tem udarec prestregla. Medtem ko imata mati in oče le lažje po-skodbe, je Katarini zlomil udarec roko. Divjaka sta isti večer poškodovala še osem drugih potnikov. Mnogo mladine tod okoli je čisto poživljene največ zaradi alkohola. To so razmere, ki kličejo odgo-vorne činitele, da se nekaj ukrene.

Iz Moravč

mo— Elektrifikacija Moravč. Kakor se doznava, bo v najkrajšem času podpisana pogodba med občino Moravčami in Kranj-skimi deželnimi elektrarnami glede elektri-fikacije Moravške doline. Elektrificiranih bo okoli 25 vasi. Celoten prispevek elek-trarnam znaša okoli 180.000 din. Na račun so interesi iz plačali 70.000 din, 50.000 din bodo morali plačati do konca januarja prihodnega leta, a ostanek se bo poravnal s priključkom onih vasi, ki bodo pozneje vzele elektriko. Občina bo morala poravnati vse oškodninske zahteve, ki nastanejo pri gradnji, in bo morala vzdrževati kra-jevno omrežje. Do zime bodo elektrificirali Moravč, Krasce in Vrpolje, a ostale vasi zgodaj pomladi. Prebivalstvo se kljub veli-kim izdatkom veseli električne struje, ki bo velikega gospodarskega pomena in bo nudila tudi udobnost.

mo— Tujskoprometno društvo smo do-bili. Prejšnjo nedeljo je bil v Moravčah v šolskih prostorih ustanovni občni zbor Tujskoprometnega in olepševalnega društva. Zbor je posetil tudi zvezni delegat g. Valašek iz Ljubljane in orisal pomen tujsko-prometnih društev na podeželju. Pri volit-vah je bil izvoljen za predsednika g. Cerar Lojze, gostilničar v Moravčah. Za prvo na-logo si je nadelo društvo zgraditev kopa-lišča, ki je prvi pogoj vsakemu letovišču. G. Valešek si je ogledal terena v Zalogu ob Drijščici in v Tustanju ob Rači. Kje se bo kopališče gradilo, bodo odločili.

mo— Gasilska tombola. Agilna gasilska četa v Moravčah, ki je ena najstarejših v srezu in ji načeluje g. Tomc Ignac, priredi v nedeljo 20. t. m. ob 15. v zaloškem gradu veliko tombolo s krasnimi dobitki. Glavni dobitki bo krava s teletom. Vsi, ki raču-nate na srečo, pridite v nedeljo v Moravče.

mo— Prodaja zaloške graščine. V Mo-ravski dolini je več gradov. Najlepši med njimi je zaloški grad, katerega namerava-jo zdaj kupiti sestre urušilke iz Ljublja-ne in ga preurediti v samostan. Grad je bil pred vojno last državnega poslanca g. Pov-šeta, zdaj pa ga ima v posesti kmetica go-spa Bregarjeva. Lega gardu je zelo lepa in bi bila primerna tudi za sanatorij.

MAGGI-jeva zabela sedaj bistveno cenejša

Cena:	prej:	sedaj:
Originalna Nadopolnjena steklenica: steklenica:	Originalna Nadopolnjena steklenica: steklenica:	Originalna Nadopolnjena steklenica: steklenica:
št 0 Din 12.-	Din 6.50	Din 11.- Din 6.50
• 1 • 18.75 • 13.-	• 18.- • 12.-	
• 2 • 31.50 • 22.-	• 28.- • 19.50	
• 3 • 60.- • 44.-	• 54.- • 35.-	
• 4 • 120.-	• 108.-	
• 6 • 225.-	• 200.-	

**Tudi MAGGI-jeve Kocke za govejo juho
še nadalje pocenjene!**

**6 MAGGI-jeve Kocke stane sedaj samo 5 dinarjev
(cemo 1 Kocka pa 1 dinar)**

Teden svetovne politike

V Evropi je bil zunanepolitični razvoj preteklega tedna tesno navezan na razvoj gđanskega spora, odnosno nemško-poljskih odnosov, ter na nadaljnje diplomatsko kovanje med obema taboroma. Veleli. O tako zvani »beli vojni« ali »vojni živcev« se po lanskim septembrskim krizi, ki ji je sedanjost precej podobna, nikdar ni toliko pisalo in govorilo kakor prav pretekli dnevi, ko so se sredi največje napetosti pojavili tudi razni mirovni poskusi in načrti, katerih namen je bil zelo prozoren: vplivati na razpoloženje in popuščanje prizadetih držav.

Napetost zaradi Gđanske

Med dogodki, ki jih je treba v tem razvoju zabeležiti, zasluži največjo pozornost predvsem nenadni obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Nemčiji, kjer je imel ob koncu preteklega tedna dolge razgovore najprej z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom v Solnogradu, nato pa še s kancelarjem Hitlerjem v Berchtesgaden. O teh razgovorih pa ni bilo izdano uradno sporočilo in je bila vsebina vse pretekli teden samo predmet najrazličnejših ugibanj. Le iz izjave zastopnika nemškega zunanjega ministristva je bilo razvidno, da je bilo gđansko vprašanje glavni predmet solnogradskih in berchtesgadenskih razgovorov, kar je takoj nato potrdil tudi nepričakovani obisk komisarja Društva narodov v Gđansku Burckhardta pri Hitlerju. Izjava zastopnika zunanjega ministristva pravi nadalje, da je bilo med Italijo in Nemčijo v vseh vprašanjih, ki so se bila na dnevnem redu razgovorov, do sežene popolno soglasje. V tem smislu so izrekli tudi vsi nemški in italijanski komentariji teh razgovorov.

Slovaška in Madžarska

Spiro raznih mirovnihi pobud in načrtov za mirno rešitev gđanskega vprašanja pa so se navzile temu pojavila v evropskem tisku vsa mogoča ugibanja o nadaljnjih namelih Nemčije in Italije. Mnogi inozemski opazovalci v Berlinu in Rimu so izrazili domnevo, da iščeta Nemčija in Italija glede Gđanske mirno rešitev, da pa pripravlja sicer široko zasnovano diplomatsko akcijo proti tako zvani politiki okroževanja, ki jo izjavlja proti njima Anglija in Francija s »novonajdeno« fronto miru. Pisalo in govorilo se je zlasti o razčiščenju odnosov s Slovaško in Madžarsko. Glede prve so se ob koncu tega tedna raznesle govorice o vojaški pogodbi z Nemčijo, ki jih je Berlin demantiral, glede druge pa so vzbudili pozornost ponovni razgovori madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom v Solnogradu takoj po Cianovih razgovorih. Se večjo pozornost pa je vzbudila petkova vest, da je grof Csaky z letalom, ki mu ga je stavila na razpolago nemška vlada, nemudoma odpotoval tudi v Rim, iz česar bi se dalo sklepati, da zahteva i Nemčija i Italija popolnoma jasno in dokončno opredelitev Madžarske za vsak primer. Želi se, da se blizu definitivni pristop Madžarske k osi Rim-Berlin ne le v političnem, temveč tudi v vojaškem pogledu.

Vplivi na jugovzhod

Kakor kažejo že nekateri dosedanja znaki, bo to gotovo vplivalo tudi na politiko Rumunije, ki je že v tem času imela nekaj resnih incidentov z Madžari, posredno pa na politiko vsega evropskega jugovzhoda. Rumunji, Turki in Grki so zaradi novega položaja že pred tednom vpoklicali več letnikov pod orožje in izvedli manevre v večjem obsegu. Govorice, da bi se bile Turčija, Rumunija in Grčija odločile za skle-

nitev vojaške zveze, kar se je spravljal v zvezo zlasti z razgovori rumunskega kralja Karola II. s predsednikom turške republike İsmetom İnönüjem v Carigradu ob koncu preteklega tedna, so na merodajnih mestih sicer demantirali, toda nobenega dvoma ni, da so se stiki med navedenimi državami v zadnjem času zelo poglobili v znamenju večje obrambne pripravljenosti.

Evropski zapad in Poljska

Pobude za mirno ureditev gđanskega vprašanja so sicer povsod pozdravili, vendar jih na primer Angleži in Francozi niso sprejeli takoj z obema rokama. Iz pisanja angleških in francoskih listov je bilo razvidno, da smatrajo v Londonu in Parizu te pobude za maneuvre, ki naj prepriča Poljake, da bodo v primeru vztrajanja pri njih sedanjim stališču ostali osamljeni. Poljsko stališče pa je 16. avgusta tega leta ponovno razložil predsednik poljske republike Mościcki z izjavo v Vilni, da Poljska ne bo klonila pred nobenim pritiskom, če tudi bi ostala sama. Iz Pariza in Londona pa so iz najbolj poukanih virov, ne le časopisnih (»Times« in »Temps«), temveč tudi diplomatskih prišla nova zagotovila v Varšavo, da bosta Anglija in Francija brez pomislekov izpolnili svoje obveznosti, ako bi morala Poljska zaradi kršitve svojih življenjskih interesov — o čemer sama odloča — zgrabit za orožje. Informacije iz Londona zagotavljajo nadalje, da bo dokončna pogodba o vzajemni pomoči med Anglijo in Poljsko v kratkem podpisana. Nemški listi so med tem pojasnili nemške zahteve glede Poljske in jih preko Gđanske razširili tudi na poljsko Pomorjansko (»poljski koridor«) ter na predele z nemško manjšino. Dne 17. avgusta sta obe državi zaprli mejo v Šleziji za ves lokalni promet, Poljska pa je to zaporo raztegnila tudi na češkomoravsko in slovaško mejo.

Pogajanja v Moskvi in Tokiu

S prihodom angleške in francoske vojaške misije v Moskvo so se tam že preteklo soboto 12. avgusta začela vojaška pogajanja med Anglijo in Francijo na eni ter Rusijo na drugi strani. O pogajanjih niso znane podrobnosti, ker potekajo v strogi tajnosti, toda po delovnem programu so do sedaj vodili z vseh treh strani z resno voljo in željo, da bi se čimprej zaključila. Medtem ko se pogajanja v Moskvi nadaljujejo, pa so se pogajanja med Anglijo in Japonsko v Tokiu prekinila. Japonci so očitno dobili vtis, da Anglija ta pogajanja zavlačuje, ker se čuti močnejša in ne želi več popuščati. Zato Japonska vedno bolj grozi z vojaškim sodelovanjem z osjo Rim-Berlin.

Politika Španije

Pozornost je končno pretekli teden vzbudila tudi deklaracija nove španske vlade, ki jo je moral general Franco sestaviti zaradi trenj, ki so se pojavila v njegovem taboru zlasti med vojniki in ekstremnimi elementi v falangi. Na znotraj navajajo sedaj Franco program obnove, na zunan pa politiko dobrih odnosov z vsemi državami brez izjeme, vendar s prvenstvenim upoštevanjem onih, ki so nacionalistom pomagale do zmage. Seveda pa bo Španija rabila za svojo obnovo precej denarja in ta bo igral še veliko vlogo pri zunanepolitični usmeritvi nove Španije. Povezovanje diplomatskih odnosov z onimi med državljansko vojno pa je Italija manifestirala s tem, da je imenovala za svojega novega poslanca pri generalu Francu poveljnika italijanskih legionarjev v Španiji generala Gambaro.

Dr. B. V.

šče. Izreden ugled, ki ga je takrat užival dr. Samec, pa je prinesel slovenski stranki velikanski uspeh.

Tudi kot zdravnik je dr. Samec užival velik ugled. Takrat sta bila v kamniškem okraju samo dva zdravnika, zato je moral čisto napraviti dolge poti do svojih pacientov. Ob vsaki uri je hitel k bolnikom v oddaljene vasi in izkazoval siromašnemu ljudstvu pomoč. Vsako bolezen je vestno študiral in iskal vse možnosti, kako bi lahko pomagal. Njegovo vestnost kaže v jasni luči posebno primer, ko se je z velikim veseljem pripravil na obisk električne razstave na Dunaju. Ker je medtem zbolel eden izmed meščanov, ni šel z dogovorjeno družbo na Dunaj, ampak je počakal,

dokler bolnik ni bil izven nevarnosti.

Na razstavi na Dunaju je dr. Samec videl električne reflektorje in je takoj hotel to novost uporabiti v Kamniku in zgraditi na Bistrici majhno električno centralo, da bi na Malem gradu postavil dva reflektorja, enega za glavni trg drugega pa za Sutno. Zal mu je prerana smrt prekinjala mnogo načrtov. Zaslužnega župana in iskrenega rodoljuba se ob 50-letnici smrti ne spominjajo samo njegovi sorodniki med katerimi je sin dr. Maks Samec dosegel visoko čast rektorja univerze kralja Aleksandra v Ljubljani, ampak se njegovemu spominu v globoki hvalnosti klanja ves Kamnik.

Prestopanje učencev meščanskih šol v gimnazije in učiteljska

Pred dobrim tednom je objavila Agencija Avala v časopisih, da so med uredbami, ki jih bo izdal min. za prosveto po pooblastilu finančnega zakona, že izdelane in za podpis pripravljene tudi uredbе k zakonom za meščanske, srednje in učiteljske šole. Te uredbе bi na vsak način morale urediti vprašanje prestopa učencev meščanskih šol v gimnazije in učiteljska.

Vedno se poudarja in zahteva, da se morajo gimnazije razbremeniti, nihče pa ne pove, kako naj se to zgodi. Zabrani se državljanom študij ne more in ne sme. Nobena država ne ovira razvoja izobrazbe svojih državljanov, nasprotno, vsaka država je dolžna, da svoje državljane v stremelju po nadaljnji izobrazbi podpira in jim omogoča doseči čim višjo izobrazbo.

Zato mora dati država priliko, da smejo učenci s potrebnimi dopolnilnimi izpiti prestopati iz ene šole v drugo. Učenci vstopajo po veliki večini z 10 leti v meščanske in srednje šole, torej v dobi, ko še niti otrok in niti starši ne morejo spoznati, za kateri življenjski poklic bi bil otrok najspodobnejši. Zato v glavnih političnih premišljajo, kam z otrokom.

Ker pa ima učenec-gimnazijec več nad za prestop v katerekoli strokovne šole, uradniške in druge gospodske poklice, se odloči jo za gimnazijo, ki v prvi vrsti pripravlja učence na vseučiliški študij. In tako drvi vse v gimnazijo. Sprejemni izpit, ki je le formalen, napravi vsak. Ob koncu prvega polletja pa se slabši in oni, ki nimajo instruktorjev, odslavlajo, s čimer se zagrebi otroku veselje do nadaljnega študija in puste mu še tako mlademu grenak občutek manjvrednosti, čeprav siromak morda ni sam kriv. Velika razlika v načinu učenja v osnovni in srednji šoli je za marsikaterega učenca večkrat nepremost-

ljiva. Zato učenci te starosti laže izhajajo v meščanski šoli, četudi je tu več predmetov, ker je učni postopek bližji postopku v osnovni šoli.

Zato bi moral biti učenec meščanskih šol dovoljen prestop v gimnazijo, če položijo dopolnilni izpit iz onih predmetov, ki se jih v meščanski šoli niso učili. Na ta način bi učenci ostajali dalje časa v domači oskrbi, rasli in se razvijali v negi staršev (tudi na deželi) in v teku šolanja na meščanski šoli bi marsikateri pokazal, ali je ali ni za študij v srednji šoli in na univerzi. Gimnazije bi se na ta način delno razbremenile in postale bi dobre šole, kar danes žal niso. Zato bi se moral prestop učencev meščanskih šol v gimnazije z uredbo k zakonu za srednje šole uzakoniti.

Tudi bi morali imeti absolventi meščanskih šol pri sprejemu na učiteljska prednost pred gimnazijci; kajti oni so absolvirali svojo šolo, in če hočejo nadaljevati svoj študij, morajo prestopiti v drugo šolo, gimnazijo pa predčasno zapuste svoj zavod po večini iz vzroka, ker jim en ali drug predmet dela preglavice. Zato je čisto psihološko, da se bo meščanškošolski učenec z večjim veseljem oprjel študija na učiteljsku kakor gimnazijec. Za prednost absolventov meščanskih šol govori tudi dejstvo, da je večina meščanskih šol na podeželju in da bi na ta način iz meščanskih šol prihajali na učiteljska po večini kmečki sinovi, ki bi radi ostajali na deželi, razumeli kmeta in mu pomagali. Klic učiteljske izobrazbe v to smer je iz dneva v dan večji!

Ostali meščanškošolski učenci pa naj se z veseljem posvete kmečkemu stanu in oprimejo praktičnih poklicev v obrti, trgovini in industriji!

A. F.

Proti slinavki na Dolenjskem se morajo oblastva posluževati odločnejših ukrepov

Novo mesto, avgusta. Kmalu bo poteklo leto dni, ko se je po več desetletjih pojavila v novomeškem srezu živinska kužna bolezen slinavka in parkljevka. Bolezen, ki jo je težavno zatreti, je bila prenešana v naše kraje z živino, ki je bila prignana iz krajev onkraj Gorjanec po naših cestah in ki je bila namenjena za Ljubljano in za industrijske centre Gorenjske. Domača živina, ki je bila okužena od te tuje živine, je bila seveda takoj izolirana in hlevi, kolikor se je dalo, razkuženi. Stori se je vse mogoče, da se bolezen ne razširi. Organizirale so se v vaseh, ki stoji pod Gorjanci, vaške straže, ki bi naj preprečile prehod vtihotapljanje živine. Vendar kaže, da tudi ta obramba dosti ne zaleže, ker imajo Gorjanci nešteto skrivnih poti, ki so znane tihotapcem, ki jim gre samo za dober zaslužek, pa jih malo briga, če okužijo s tujo živino vso dolenjsko živino. Na drugi strani pa imamo brezvestne kupce, ki stremijo zgolj za cenenim blagom, pa naj si bo zdravo ali bolno.

Zaradi slinavke in parkljevke so že čez celo leto zaprti na Dolenjskem vsi sejni za rogato živino. Kmetovalci imajo zaradi ukinitve sejnov velikanske škodo. Ker kmetovalec ne more prodati iz navedenih vzrokov svoje živine, zato tudi ni v stanu, da izpolnjuje svoje obveznosti v pogledu javnih dajatev. V eni izmed največjih kmečkih občin v naši banovini, to je v Šmihelu — Stopičah, je okuženih od slinavke dvanajst vasi. Te dni pa se je bolezen razširila še v vasi občine Brusnice, kakor na primer v Gaberje. Na novo okužene vasi sta tudi Hrušica in Pangercrmm. Te dni se je bolezen pojavila tudi v Velikem Cerovcu.

Zatiranje bolezni v največji meri preprečuje velika vročina, ki je najboljše zdravilo te živalske epidemije. Šmihel — stopiško občno so stali obrambni ukrepi proti tej bolezni dosegle že lepe tisočake, toda ves denar je vržen proč, kajti bolna živina se še vedno vtihotaplja preko Gorjanec in raznaša kužne klice po še zdravih živinskih hlevih, cestah, vrtovih, gozdnih poteh, senožitih in drugod. Pred dnevi so tihotapci prignali v gorjanski vas Maline par volov, katere so ljudje spravili v neki samotni hlev. Ker ima vse skupno živinsko napajališče, je čez nekaj dni obolela vsa živina v vasi. Naj v ilustracijo današnjih razmer v zvezi s tem navedemo samo en primer. Na neko občno je prišel kmet, ki je vprašal za živinski potni list za enega vola. Županstvo je bilo znano, da mož ni imel opisanega vola, vendar so mu dali zaproseni živinski list, a so mu strogo nadzorovali. To umestno nadzorstvo je ugotovilo, da je prošlec prejel prej opisanega vola od nekega Vlahi, ki je na ta živinski potni list prodal vola naprej, županstvo je zadevo prijavilo pristojni oblastvom.

Ker dozdajšnji varnostni ukrepi odgovornih činiteljev niso rodili uspehov, saj se je bolezen še razširila, se je treba v obrambi proti tej bolezni poslužiti učinkovitejših in strožjih varnostnih ukrepov. Spričo teh se bolezen gotovo ne bo širila s tako naglico kakor doslej. Za zgled naj nam služi primer iz mariborske okolice, kjer se je z energičnimi ukrepi v razmerno kratkem času bolezen zadržala in zatrla. Pri nas pa vsak dan prihajajo nove neugodne vesti s podeželja. Te dni so dospela od gorjanskih lovec poročila, da so v tamonjih revirjih okužene od slinavke tudi srne. To gozdno žival, ki je bila pri nas pred leti do malega iztrebljena, bo

zdej uničila ta epidemična bolezen. Iz Hinja pa poročajo, da se je v tamošnji občini pojavil na živini vrančini prisad. Ljudje, ki so imeli z obolelo živaljo opraviti, so oboleli. Naši dolenjski kmetovalci spričo te nesreče prosijo pristojna mesta, naj se v prvi vrsti zanesljivo zavarujejo vsi prehodi preko Gorjanec, predvsem iz Skemljeva, in naj se brezvestni tihotapci kar najstrožje kaznujejo. Po enem letu trajanja bolezni bi bil že čas, da se bolezen odpravi. Če bo šlo tako naprej, bo naš živinorejec doživel popoln polom. Tudi pri nas bi bil umesten tak postopek, kakršenega se poslužujejo na nemškem Kororkem. Tam so zaradi slinavke cernirane cele vasi, iz katerih ne sme nihče niti v cerkev.

Naši veterinarji so storili vse, kar jim je bilo mogoče v obrambi zoper to živalsko epidemijo. Ne more pa se od njih zahtevati, da bi v Gorjancih lovili tihotapce. Da ne bo čisto uničena dolenjska živinoreja, naj se oblastva nemudno lotijo učinkovitejših ukrepov za pobljanje te silno lahko nalezljive živalske bolezni.

Kmečka mladina v Zagradcu je priredila tekmo koscev

Zagradec, 19. avgusta. V Zagradcu je 13. t. m. priredilo Društvo kmečkih fantov in deklet tekmo koscev s kmečko-mladinskim zborovanjem. Kmalu popoldne se je začela zbirati množica delovnega ljudstva pred hišo g. Lobeta, kjer je stal slavolok, okrašen z zelenjem in vencem iz pšeničnega klasja in z napisom: »Kmet — žuljem čast in oblast«. Ob pol 15. se je formal spreved, ki ga je vodil tov. Lukanič Lojze. Na čelu so šli konjeniki z državnimi in slovenskimi zastavami in društvenimi prapori. Njim so sledili kosci s harmoniko, grabljice, med katerimi je nosila tov. Grmova Ivana društveno zastavo, kolešarji in ostalo občinstvo. Med vzklikanjem državi, kralju, kmečki misli in njenim borbem, svobodi in demokraciji je dospela množica na njivo tov. Hrovata. Na obronku gozda je bila postavljena tribuna, raz katero je pozdravil množico tov. predsednik, začel zborovanje in podal besedo k zveznemu tajniku tov. Ivanu Nemcu, ki je z lepljem, živahnim govorom razgaljal množico. Predvsem je govoril o potrebi zavednosti med kmečkimi ljudmi in vrednosti kmečkega dela. Za svoja izvajanja, ki so mu privrlela iz dna duše, je žel viharo odobravaje zbrana naroda.

Sledila je tekma koscev in si je prvo mesto priboril z 29 točkami tov. Kikel Anton iz Višnje, občina Ambrus. Drugo mesto je dosegel tov. Bajt Veni iz Zagradca, tretje tov. Uršič Janez in četrto tov. Škufca Slavko, oba iz Gabrovca, občina Krka. Sledijo ostali. Med splošnim navdušenjem se je vrnil spreved na veselični prostor g. Lobeta, kjer so bile med tekmovalce razdeljene nagrade: klobuk, kosa, vile, kladivo in drugo.

Nato se je razvila prijetna kmečka veselica s harmoniko, plesom, šaljivo pošto in srečolovom. Dobro voljo je podpiralo krasno vreme z ohlajenim ozračjem, ker je bilo ponoči padlo baš prav dežja, da se je tudi otava odlično čezala.

S to drugo proslavo v čast kmečkemu delu je društvo pokazalo, da je zelo delavno. Uspeha prireditve ne oporekajo niti nasprotniki.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Čatež vas vabi

Čatež pri Trebnjem bo danes prizorišče motociklističnih borb. Na Dolenjskem še ni bilo takšne sportne prireditve. Motosekcija Hermes v Trebnjem prireja zdaj prvo dolenjsko motociklistično gorsko dirko na progi Vel. Loka — Čatež. Dostoj je prijavljenih več okrog 60 tekmovalcev. Da- leč na okrog se bo čulo bobnenje dirkalnih motorjev, ki bo razglašalo, da je tudi Dolenjska vstopila v motociklistične vrste ter pričela gojiti to sportno panogo, ki je važna v sportnem, obrambnem in tujsko prometnem pogledu. Motoklub Hermes iz Ljubljane bo danes krstil dolenjske motocikliste. Za ta krst so se Dolenjski dobro pripravili. Dirkalno progo so skrbno zavarovali. Zgradili so na najnevarnejšem mestu proge velikanski tribuno, s katere bo mogoče opazovati potko na cestnem odesku, ki ga tvori 4 ostrti zavoji.

Dolenjska dekleta bodo v narodnih nošah sprejemala goste. Železničarska godba iz Ljubljane bo z milimi melodijami blažila od nervoznosti zaradi hude in drzne borbe trepetajoče živce gledalcev. V gostilnah ob progi bo preskrbljeno za dobro jedajo in pijačo.

Ljuba bo borba med tekmovalci! Skoraj vsi klubi s področja dravske banovine pošljejo svoje najboljšje in tudi hvratiki klubi so prijavili znatno število tekmovalcev, med njimi zmagovalca na letošnji ljubelski dirki Jurčiča iz Zagreba. Še to naj izdamo: prvič v zgodovini jugoslovenske motoristike bodo tokrat tudi dame tekmovalce v svoji posebni kategoriji. Prijavljenih je 8 udeleženk, samih korajžnih deklet, ki jih bo gotovo veselje gledati.

Nihče od gledalcev ne bo razočaran, vsak bo imel užitek. Ljubitelji prirode bodo očarani nad idilično krasoto tega še skoro nepoznanega slovenskega kota. Gurmani, sladkosmedneži in prijatelji dobre kapije bodo prišli na svoj račun ob najboljših darovih dobre dolenjske kuhinje in naših vinskih gorih.

Prometne zveze z Veliko Loko na Dol. so prav ugodne. Tik pred početkom dirke pripelje ljubljanski vlak (odhod iz Ljubljane ob 11.30), vrača pa se turist ob 21. zvečer. Avtomobilisti naj bodo na startu odnočno cilju najkasneje ob 14 uri, ker bo potem proga brezprogovno zaprta za vsa vozila.

Sokol

Sokoli danes v Notranje gorice! Marijiva sokolska četa v Notranjih goricah bo imela danes ob 15. svoj letni telovadni na- stop. Ki zasluži, da ga sokolstvo poseti v polnem številu. Po prihodu popoldanskih vlakov bo sprejem na postaji, nato sprejod skozi vas, potem pa javen nastop na prijaznem telovadišču poleg postaje. Ker sokolska četa nima lastnega doma in se mora težko boriti za svoj obstanek, je naša dolžnost, da danes pohlitimo vsi do zadnjega v Notranje gorice. Zveze z vlaki so zelo ugodne. Iz Ljubljane odhaja vlak ob 13.45 in nazaj se tega vlaka poslužijo vsa ljubljanska sokolska društva. Pridite vsi v krojih in s prapori, da tako povečate naše slavje. Naj velja danes geslo za vse zavodne Sokole in Sokolice: Popoldne vsi k nastopu sokolske čete v Notranjih goricah! Na svidenje!

Novi orehi

Skrivalnica

SVOBODA — LEPOTA — POROKA — NEVARNOST — ZNANOST — PRAVIČA — POGlavJE — PRICA — LOPATA — SVEČA — KAVARNA. Iz vsake besede je treba vzeti po dve zaporedni črki in sestaviti iz njih pregovor.

Dopolnilnica

OKOVSOOUKRSRA
XXXXXXXXXXXXXX
ETASATAAPOKA

Srednjo vrsto je treba tako izpolniti s pravnimi črkami, da dobite v navpičnih vrstah besede, srednja vrsta sama pa da potem ime in priimek slovenskega pesnika.

Zamenjalnica

TROP
BOKA
VRAN
ZAPOR
ARENA
TESLO
SMER
ROBA
BRON

Prve črke teh besed je treba zamenjati z drugimi, da nastanejo nove besede. Nove začetnice dajo pregovor.

Premikalnica

VSAKDANJOST
PREPOVED
ZAROMIL
PATAGONIJA
APENINI
ANATOMIJA

Besede je treba premikati tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah kraj na Primorskem, reko na Hrvaškem in mesto ob Dunavu.

Rešitve je treba poslati do petka na uredništvo »Jutra«. V kotu naj bo pripis »Odeček za uganke«. Za reševalce je stric Matic spet pripravil nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Stara knjga: Stara knjiga ima 1027 strani.

Dopolnilnica: Kar te ne peče, ne pihaj. Izločilica: Po slabih tovaršijah rada glava boli.

Skriti pesnik: Valentin Vodnik. Množenje s številkami: število 666 pomnožiš s 36.

Med reševalce je stric Matic razdelil po zrebu šest knjižnih nagrad. Dobe jih naslednji:

Leo Domisclj, Ljubljana, šubičeva 9, Jožef židanič, Slap pri Vipavi 40 in Tatjana Setina, Maribor, Tomšičeva 8 dobe po en roman iz »Jutrove knjižnice«.

Metod Sila, Trst, Via Roma 17/III, Marija Kočvar, Celje, Razlagova 8/I in Anica Gotwaldova, Domžale, Kamniška 1 pa dobe po eno knjigo revije »Življenje in svet«.

Kamnik se spominja vzornega župana Ob petdesetletnici smrti zdravnika dr. Maksa Sameca

Kamnik, 18. avgusta. Pred 50 leti se je Kamnik v dolgem sprevodu, kakršnega starodavno mesto ob Bistrici še ni videlo, poslovil od svojega najboljšega zdravnika, zdravnika dr. Maksa Sameca. Pod Samčevim vodstvom se je Kamnik popolnoma spremenil, postal je lepo urejeno in prijazno letovišče, ki ga leto za leto poveča več tujcev. Zasluge dr. Sameca za prosep in razvoj Kamnika so tako velike, da bo njegovo ime za vse čase v zgodovini razvoja Kamnika blestelo na prvem mestu.

Dr. Makso Samec je bil doma iz Arclina pri Vojniku, kjer je bil rojen 10. oktobra 1844. Po gimnaziji v Celju je končal medicino v Gradcu in služboval v Ljubljani, Kamniku, Trstu in Postojni, dokler se ni leta 1877 stalno naselil v Kamniku. Kamničani so koj spoznali njegove izredne sposobnosti in neumorno delavnost in ga leta 1879. izvolili za župana, naslednje leto pa za predsednika meščanske korporacije. Kot župan je dr. Samec takoj pričel preurejati Kamnik. Izvedel je kanalizacijo in izravnal glavni trg, tako da je dobil današnjo obliko. Na najlepši točki trga pa je zgradil novo šolsko poslopje, ki je še zdaj najlepša kamniška stavba.

Največja prometna ovira v Kamniku je

bil zloglasni klanec. Od Sutne se je vzpenjala cesta strmo do Potočanske hiše. Promet je potem šel po Samostanski ulici naprej. Dr. Samec je odstranil to prometno oviro s posrečeno regulacijo in izkopal predor, ki danes nosi ime po njem. Pri tej regulaciji so morali prerezati današnjo Grčarjevo in Skalovo hišo in podrti dve drugi hiši. Kakor so Kamničani spočetka nasprotovali tej regulaciji, tako so bili po končanem delu iskreno hvalni svojemu županu, ki je tako posrečeno presegel najhujši kamniški prometni vazel.

Dr. Makso Samec je bil velik rodoljub in Sloven. Še kot mediciner je prvi poslovenil Turgenjevjev roman »Dim« in pozneje »Pomladne valove«, napisal razpravo o opojnih pijakah in vzgajal narod z jedrnatimi članki o raznih aktualnih vprašanjih v dnevnikih, predvsem v »Slovenskem Narodu«. Kot kremenit in dosleden je bil užival veliko spoštovanje v vseh krogih.

Leta 1883. je bil kandidat za deželnega poslanca v mestni skupini Radovljica — Tržič — Kamnik. Proti njemu je kandidiral kot eksponent nemške stranke deželni glavar grof Walsassina. Volitve so bile nalašč v takrat močno nemškem Tržiču, da bi slovenski volilci iz oddaljenega Kamnika in Radovljice ne mogli priti na voli-

Naša ženska stran

Ločitev zakona v luči zgodovine

Odkar obstaja zakon, so poznali ljudje tudi ločitev zakona. Značilno pa je, da se je vprašanje ločitve zakona pri vseh narodih pojavilo v dobi, ko je narod začel moralno prepadati.

Ločitveni običaji so bili v raznih dobah in pri raznih narodih kaj različni.

Judje, ki so živeli po predpisih Svetega pisma, so se lahko ločili že, če je postala žena možu ne ljubila. Zadoščalo je, da je napisal mož ženi ločitveno pismo in zadeva je bila urejena; žena je morala od hiše. Bili pa so redki tisti, ki so znali pisati, zato so se zatekali k duhovniku, ki pa ločitvenega pisma ni hotel napisati, če se mu vzroki ločitve niso zdeli dovolj tehtni. Mojzesov zakonik je dovoljeval ločitev zakona tudi v slučaju, če je ostala žena 10 let brez otroka.

Tudi Egipčani so poznali ločitev zakona, vendar v zelo omejeni meri. Strogo so kaznovali nezvestobo: mož je prejel za njo sto palic, ženi pa so odrezali nos.

Povsem drugačne so bile razmere v Babilonu. Tam si je mož običajno kupil ženo na vsakoletnem sejmu in jo je lahko zavrgel kadar koli se mu je to zahotelo, ne da bi bil kaznovan ali bi zapuščen ženi moral dati odškodnino.

Tudi v stari Kitajski je Confucijev zakonik dovoljeval ločitev zakona: mož je lahko pogoltnil ženo, če je bila malo bolj klepetava, ali če se ni razumela s tašo.

Pri starih Grkih je bila ločitev zakona silno lahka v slučaju, če žena ni imela otroka — čeprav po moževi krivdi. Ločitev pa je bila tudi mogoča, če sta oba zakonca sporazumno pred sodniki izrekli željo za ločitev. Ločeni ženi pa ni bilo dovoljeno, da bi si izbrala moža, ki bi bil mlajši od nje, če se je hotela vnovič poročiti. Nezvestoba so Grki sprva zelo

strogo kaznovali, neredko s smrtjo. Kasneje so se te razmere seveda omilile, žena je postala neodvisnejša in bila neredko hkratu edina gospodarka v družini.

Tudi Rimljani so poznali ločitev zakona. V dobi najvišjega gospodarskega razcvita so bili pri njih vzroki za ločitev že: nezvestoba, ostarelost, pijanstvo, zanamjenost ali če je bila žena brez moževega dovoljenja v cirkus.

Cezar, slavni rimski državnik, je bil štirikrat poročen; slavni govornik Cicerone pa je zavrgel svojo zakonito ženo, da je lahko vzel bogato Publijo. Nič drugačni niso bili drugi znani rimski vladarji. Razumljivo je, da so vladarjevemu zgledu sledili tudi podložniki.

Srednjeveška Italija, Benečani in z malimi izjemami ves srednji vek očitve zakona ni poznali. Krščanstvo, ki se je najmočnejše razbodelo na razvalinah nekdanje močene rimske države, je trdno vztrajalo pri nauku, da človek ne sme ločiti, kar je zvezel Bog.

Mohamedov zakonik dopušča ločitev zakona. Mož enostavno napiše ženi očitveno pismo. Ena prvih zahtev mohamedanskih feministk je, da se z zakonom omeji možnost ločitve.

Tudi Indijanci poznajo ločitev zakona, ločim črni sicer žive v mnogozenstvu, svojih žen pa ne odlašajo. Prav tako je pri Eskimih.

Že od nekdaj dovoljujejo ločitev zakona evangelijske in pravoslavne države (Nemčija, Holandska, Švedska, Norveška, Danska, Severna Amerika, Rusija, Bolgarija in Rumunija). Ločitev brez cerkvenega pristanka pa so uvedle tudi katoliške države.

Med vsemi katoliškimi državami je ločitev zakona najtežja v Angliji.

M. K.

Glasbena vzgoja otroka

Glasba in petje je umetnost, ki je dostopna slehernemu človeku, tudi najrevnejšemu, ki, če želi, ne zmore denarja za instrument ali šolanje, lahko vsaj zapoje ali zašumi. Je pa včasih tudi edino razvedrilno in uteha človeku v njegovih žalostnih dneh. In prav v tem ima glasba svoj veliki pomen.

Navajaj otroka že v najzgodnejši dobi h glasbi in razvijaj v njem čut za ritem in melodijo. Otroku sprva sicer še ne loči glasov; dojema jih le kot ritmično zaporedje ušesnih udarcev. Zato usmerjaj otroka v predšolski dobi v ritmični pravcu in negovanju ritmičnega čuta. Z ritmičnimi vajami ima otrok mnogo veselja in se jih igraje navadi. Najlaže ga opozori na ritem z enakomernim tik-takanjem ure, ki naj ga otrok strogo ritmično opozna ter spremlja s ploskanjem rok. Kot podlago in spremljavo tem vajam lahko vzameš tudi pesem zvonom bim-bam, ropot mlincov klip-klip, mlatičev pik-pok, pri čemer naj otrok prvi zlog močnejše naglasa.

Tudi s korakanjem navadiš otroka ritmu. Moraš ga le opozoriti, naj začne korakati z levo in z njo krepkeje stopa, da je vedno vedno bolj poudarjen kot »dva«. Če ima doma instrument, zalgraj nanj ko računsko, po kateri naj otrok koraka. Pomagaš si seveda tudi s petjem ritmičnega naprava, s štetjem, ploskanjem.

Sele ko je otrok dopolnil štiri leta, ga lahko začneš vaditi pravega petja, seveda previdno, ne pesmic, nego melodičnih

vaj. V tej dobi namreč otrok razpolaga komaj s kakimi petimi toni. Pesmic, ki obsegajo več tonov, ga ne smemo učiti, ker mu lahko za vse življenje pokvariš glas. Preden pričneš s melodijsko, nauči otroka dobro besedilo, pazi obenem na pravilno izgovarjavo in dihanje. Ko zna otrok takšno preprosto besedilo zapeti, jo lahko spremlja tudi z udarom rok, ploskanjem ali drugimi gibi.

V predšolski dobi niti ni važno, da otrok sam poje, tem bolj pa, da vsilji čim več dobre glasbe, ker se mu bo tako vcepila ljubezen do te umetnosti in bo dobil tenka ušesa — posluš.

V šolski dobi ne vpreži otroka prezgodaj v študij klavirja ali gosli, ki zahtevajo že precejšnjo stopnjo zrelosti, ki pa je otrok pred 10. letom ne doseže. Tudi daj otroka učiti kakšnega instrumenta, le če je res nadarjen za glasbo, ker bi sicer izgubil veselje do glasbe sploh. V izbiri instrumenta naj obvelja otrokova želja. Tudi za nadarjenega otroka ni vsako glasbilo. Zelo odločujoč činitelj je tu posluš, ki prihaja v poštev zlasti pri gosli, dočim pri klavirju lahko šaha tudi s slabšim poslušom. Sicer pa vaje same izboljšajo otrokovo posluš. Poleg posluš je važna tudi ritmična nadarjenost in čut za dinamiko, kar pride bolj v poštev pri klavirju kakor pri gosli. Na vse te momente obračaj pozornost, tofa če je le mogoče, daj otroka učiti enega ali drugega instrumenta ali vsaj petja.

Praktična gospodinja

Pravilna nega linoleja

Da se linolej ne obrabi prehitro pod ostrimi postavki težkega pohištva, podložni noge z lesenimi, gumijastimi ali klobučevinastimi podložki. Poslednji so najpriljubnejši.

Pred vsakim krtačenjem obriši linolej do čistega z mehko krpo. Če je potrebno, ga prav tanko namaži z voščilom, kakršnega uporabljajo za parketna tla. Ko se je osušil, ga zgledaj s krtačo. Mazanje linoleja s prašnim oljem ni priporočljivo, ker je preostro in se na njem nabira preveč prahu.

Za umivanje linoleja, če je res umazan, nikoli ne uporabljaj vode ali ostrega mila, niti ne vroče vode, ker izpere olje, ki je v linoleju, in se potem linolej začne luščiti. Najlažje in brez vsakršne nevarnosti za barvo in kakovost umij linolej z milom.

nim mlekom. Nato ga odrgni z mehkim, čistim krpanom.

Ko je linolej tako umazan, da ga ne moreš čistiti niti z vodo niti z mlekom, ga previdno in hitro odrgni s terpentinom. Takoj nato pa ga zgledaj s krtačo ali krpo. Spirit, bendin ali salmijak škoduje linoleju.

Od časa do časa očisti linolej vošcene plasti, ki se je nabrala na njem. Operi ga z milno vodo in milom, ki ne vsebuje luže in ne sose. Ko si ga dobro izplaknila in posušila, ga lahko znova namažeš in zlikas s krtačo.

Tla pod linolejem ne smejo biti vlažna, ker bi ga sicer napela in bi se napravili na njem mehurji. Primeri se tudi, da se površina linoleja loči od jutovega jedra in se začne luščiti. Če so tla valovita ali vijugasta,

ga sta, se linolej na njih neenako obrabi. Zato je treba tla skrbno zravnavati in vse žebice zabiti dovolj globoko v les, da glavice ne strle iz tal. Če hočemo z linolejem pokriti vsa tla, je najbolje, da damo napraviti betonsko, 2 do 3 centimetre debelo podlago.

Uporaba terpentina v gospodinjstvu Veliki sovražnik terpentina so molji. Zato namaži z njim notranjost vseh omar, skrinj in zabojev, kamor spravljajo obleke in druge volnene reči.

Z uspehom uporabiš terpentina tudi pri odpravljanju drugih hišnih golazni (ščurkov, stenic). Namaži in poskropi s terpentinom vsa mesta, kjer se skriva golazen. To seveda večkrat ponovi.

Mastne madeže spraviš z obleke, če jih drgneš s krpico, namočeno v terpentinu. Oljnat madež spraviš iz stekla, če ga umiješ s terpentinom. Prav tako medene ročaje, ki jih nazadnje še drgneš s suho krpo.

Tudi oljnat slike snazi z zmesjo terpentina in milne vode, v katero namočiš gobo ali krpo in z njo nalahno brišeš sliko. Terpentina se uporablja tudi kot zdravilo. Ako te bole noge, zlasti kurja ošesa, namoči krpo v terpentinu in jo položi na noge in kmalu ti bo odleglo.

Ko si nahodna, vlij v vrelo vodo terpentina ter vdihavaj paro, ki izhlapeva. Dobro je, da si pri tem ognje glavo z ruto, da pride pod njo tudi posoda, tako se sopara ne izgublja okoli.

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala, če ...

PONEDELJEK. Obed: Na goveji juhi riž z bučicami. Govedina garnirana z bučicami, paradižnikovo solato in praženim krompirjem. Hitri krapki. — Večerja: Gratinirani makaroni z gnatjo. Solata.

TOREK. Obed: Na juhi fritirani rezanci. Mrežna pečenka s posiljenim zeljem. Mešan kompot. — Večerja: Parjen riž z nadevanimi paradižniki.

SREDA. Obed: Grahova juha. Pečen telečji bočnik garniran z dušeno čebulo in praženim krompirjem. Jabolčna pita. — Večerja: Toasti z možgani. Spinača. Kompot.

ČETRTEK. Obed: Na juhi krpice. Govedina garnirana s praženim krompirjem in paradižnikovo omako. Mandljev narastek z marelično peno. — Večerja: Telečji jezik z jagnjo omako.

PETEK. Obed: Vinska ali jabolčna juha. Kuhana riba zabeljena s presnim maslom. Srove omelete. — Večerja: Ocvrte sardelice in solata. Ali: Prežganka. Zdrobota praženeč.

SOBOTA. Obed: Na juhi ječmenček. Nadevane goveje bržole v kralji omaki. Vodeni poljki. Kompot. — Večerja: Preslanjen telečji srec, pečen na mreži. Solata.

NEDELJA. Obed: Na juhi mozgovni cmoki. Pečena jarečica. Ocvrti krompirjevi žličniki. Različne solate. Orehova rula, da s smetano. — Večerja: Risoto s perutninsko drobnjavo. Kompot.

Kako moram kuhati, ker ...

PONEDELJEK. Obed: Paradižnikova juha z rižem. Čespljevi cmoki. — Večerja: Polenta s sirom (mamaliga). TOREK. Obed: Zeljnata klobasica v paradižnikovi omaki. Parjen riž. — Večerja: Mlečna kaša.

SREDA. Obed: Na juhi močnik. Govedina s praženim krompirjem in kumarčno omako. — Večerja: Koruzni žganci s kislim mlekom.

ČETRTEK. Obed: Na juhi fritirani rezanci. Polpete. Pražen krompir. Solata. — Večerja: Stročni fižol v solati. Ocvrt krompir.

PETEK. Obed: Prežganka. Ajdovi sirovi štruklji. — Večerja: Ocvrti melancani. Solata.

SOBOTA. Obed: Na juhi zdrobovi cmoki. Govedina z bučicami. Krompir v kosih. — Večerja: Jajčni praženeč. Čezana.

NEDELJA. Obed: Na juhi rezanci. Čista od prejšnjega dne. Domače pečnice zavite v pečico. Posiljeno zelje. Sirov zavitek. — Večerja: Telečji paprikaš. Krompir. Solata.

DOLGE, SVILENE, LEPO ZAOKROŽENE TREPALNICE

Takšne bodo že danes Vaše trepalnice, ako uporabite eno od 9 modernih in nežnih nianš ARANCILA. To novo kozmetično sredstvo daje trepalnicam temen, priroden sijaj, podaljša jih in zaokroži, odporno je proti vlagi in solzam in se ne razkaja. ARANCIL ne peče oči in trepalnice ne postanejo lomljive, ker ne vsebuje mila, niti jedkih sestavin. Sestavljen na podlagi želvinega olja krepi ARANCIL korenine trepalnic in pospešuje njihovo rast. Za one dame, ki žele samo polepsati, podaljšati in zaokrožiti trepalnice, a da jih ne barvajo, je pripravljena posebna kompozicija: ARANCIL-SANCOLOR. Prodaja se povsod. Generalno zastopstvo: Ljudevit Schön, Zagreb, Jelačićev trg 1.

Povabili ste goste na večerjo

Bolj prijetna in tudi zabavnejša od javnih družabnih prireditelj so intimni družabni sestanki na domu ljubezne gostiteljice, ki potekajo v znamenju prijateljske domačnosti. Za takšne neoficijalne, toda elegantne večerne sestanke je moda ustvarila male večerne obleke, ki jih lahko imenujemo porvečerje, tolikanj so nepriljubljene in preproste — navzlic »vojnim dolgim krilom«.

Pod vplivom bližajoče se jeseni so polvečerje izdelane iz mehkega volnenega blaga, iz teške svile ali iz temnega žameta. Zaradi svoje ljubezne enostavnosti se podajo vsaki postavi in tudi izpremembi niso preveč podvržene, tako da jih bomo lahko delj časa z veseljem nosile. Nekaj povsem novega je večerna pizama, ki jo je moda ustvarila nalašč za takšne prilike: to novo, sicer nekoliko ekscentrično oblačilo sestoji iz širokih ob dlenkih nabranih hlač, ki učinkujejo na prvi pogled kakor krilo in iz lepe svilene bluze ali fino pletenega puloverja. Gladek, tenak pulover okrasimo potem z bleščecimi ogrlicami in mu tako vtisnemo večerno oblečilo. Prav tako spada v vrsto malih večernih oblek lepi večerni kostum, ki ga ob vratu po zadnji modni okrasimo s tremi vrstami biserv in z bisernimi zapetnicami na manšeti.

Zelo zanimivo in moderno je krojena polvečerina obleka, ki jo vidite na prvem mestu naše skice. Zanimljivo si jo izfinite volnenega blaga ali tudi iz tankega žameta. Tesni živet podaljšamo — predaj in zadaj v močno zaokroženem loku. Krilo pa ob straneh slikovito nabere. V skladu s krilom so tudi dolgi rokavi ob zapetju in na ramenih bogato nabrani ter učinkujejo povsem starinsko. Gladike izrez okrasimo s trojno biserno ogrlico, živet pa zapnemo z enakimi bisernimi gumbi (1. skica).

Naslednja obleka ima obliko večernega plašča in je postrani prekrizana ter zapeta s dvojnimi nizom bleščecih gumbov. Tudi ta obleka je izdelana iz finega vol-

nenega žoržeta, mali steznik, ki sožuje spodnji del živetka pa je iz kontrastnega gros-graina. Ovrtnik je ob lepem, končastem izrezu lahko in ljubko drapiran (2. skica).

Nekaj posebnega je večerno krilo iz temnega satina v obliki spodaj nabranih, širokih turških hlač, ki jih ob pasu stisne dokaj široka, z gumbi zapeta proga. Svetla bluza te večerne pižame je iz finega jerseyja in jo okrasimo z bleščecimi ogrlicami (3. skica).

K lepemu večernemu kostumu iz temnega žameta predpisuje moda gladko pleten pulover iz posebnega fine, tanke volne, ki ga osvežimo z velikimi, barvastimi ruticami iz svilenega muselina. Kostum, ki

Brez težav

deluje DARMOL k temu prijetnosti pri uporabi: nobenega kuhanja čez, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli DARMOL je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z neprijetnimi pripravili, temveč upoštevajte svojo prebavo z dobrim zdravilnim sredstvom.

30 LET DARMOL

ga vidite na naši skici, ima dolgo, ob straneh lahko nabrano krilo in srednje dolgo, spredaj odprto jopico z nabranimi žepi. Male reverje lahko podčrtamo s kito velikega cvetja v barvi rutice, ki jo nosimo, na puloverju (zadnja skica).

LEITNA KONFEKCIJA Massek MARIBOR PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Prvi jesenski sprehodi

V barvah se moda že nagiblje k jeseni: prve volnene obleke, ki jih bomo nosile konec poletja se bodo skladale s barvami septembrske narave. Zlatorjava, kostanjova, siva, zelena kakor mah in sivozelena, kakor barva uvenelih mirt so nova volnena blaga za lahke športne obleke. Lepe športne obleke si zamislja moda iz drobno vzorčastih tvojiv, toda novi krilasti in v obliki ribjih kosti črtasti vzorci so tako diskretni, da se komaj odražajo od temeljne barve blaga. Za športne jopice predlaga moda impregnirane, črta- to izbočen žamet in lepih, sočnih barvah,

Emil S. Petrovič:

Dva neuresničena sestanka

Dan, ki se ga je dotaknila senca poletnega dežja, je stal pred oknom in se ni upal v lahno zamračeno in otožno, lepo opremljeno sobo. Rdeče bele in rumene rože v vrtu pred oknom so se v tej zastrti svetlobi zdele kakor mehak sen, podobne so bile duši mladenci, nasimhajočega se pod mokro čepico. Sveži izgled stvari je vzbudil v srcu pozabljene spomine, ki so se le neradi pojavljali in vračali v življenje, ki že ni bilo več njihovo...

Sedela sva, dva stara mladenci, v prijateljski dobi. Udobno pogreznjena v naslonjač, z iztegnjenimi nogami, je postarna gospoda, sva razpravljala mirno, počasi in z utrujenimi premišljenimi kretanji. Z ne prav duhovitimi opombami sva kritizirala Špenglerjevo stališče o ravni poti, ki jo hodi kultura. Ura nad najinimi glavami je odbila štiri zamolkle udarce. Prijatelj je bežno pogledal na uro. Njegov obraz je bil miren, pa vendar sem v kotu njegovih oči opazil tajan nemir.

Ob štirih bi morala priti njegova nova prijateljica. Bila je, kakor mi je pripovedoval, majhne in čedne postave, s trmastim noskom, velikih oči in svežih ustnic. Spoznal jo je v nekem baru, pri čestitanju Novega leta. Zdelo se je, da je ponosen na njo in mi jo je hotel pokazati. V kotu je čakal šopek rož in tri skodelice iz kitajskega porcelana s čajnimi priborom. Nekaj mirnega in prisrčnega je bilo v tej pripravi.

»Dovolj, da ti povem eno izmed svojih zanimivih dogodivščin,« je predlagal prijatelj in prekrizal noge. Morda boš našel v

njej neko podobnost in tako laže doumel moj položaj v tem trenutku. Kait: so stvari, ki se ne dajo drugače osvetliti kakor s primerjavo — umetno govorico...

»Misliš, da je primer in podobnost isto?« »Podobnost... Aristoteles nima prav, ko pravi, da je umetnost upodabljanje prirode. Za primer — in to je zame umetna beseda, je treba novega življenja, za podobnost ne. Zato je umetnik tvorec. Toda o tem se pogovoriva drugič.«

»Morda bi lahko rekli, da je umetnost v umiranju — da bi mogel zaživeti nov svet« sem dodal z nasmehom.

Prijatelj se je zresnil.

»Morda ne povsem, vendar je misel bliž resničnosti. Poslušaj, kaj ti bom povedal. Bilo je takole pred tridesetimi leti. Takrat mi je bilo dvajset let. Nekega večera sem igral v hiši očetovega prijatelja, na rodbinski slavnosti: srebrna ali zlata poroka, odlikovanje, ali so njegovi konji zmagali na dirkah — danes se tega ne spominjam več natančno. Smatrali so me za majhnega virtuozna. Toda čudno, vedno sem čutil, da so gošili eno in jaz drugo. Bile so mi pokorne, sam pa sem bil hladen, naučen, pedantičen. Ni bilo vročega odnosa do glasbila, niti auzovalne čustva s smislom in podobno zvoka — bilo je pač, kakor če nekoč s lepimi in pravilnimi črkami napiše — davčno prijavnico. Zavedal sem se tega svojega nedostotka in sem bil pogosto obupan. Toda na rodbinski večerji, ob dobri spremljavi klavirja je prišlo tudi moje igranje do izraza...«

Prijatelj je pogledal na uro, si pogledil goste sive brke in vzdihnil.

»Med gosti je bila tudi mlada svetlolaša gospa. Žena nekega diplomatskega uradnika. Njene velike modre oči so bile podobne oknom, za katerimi se modri nebo. Podobne so bile dvema vazama ki se v njih odražajo sončni prameni. Vsa njena postava je bila bolj podobna nežnemu oblaku kakor človeškemu bitju. Prišla je iz sosedne sobe, da sem jo opazil šele v trenutku, ko sem že poleg klavirja oglašal gosli. Sedla je med gostitelje in mojo mater in me gledala z onim občudovanjem vrednim pogledom, lastnim le nekaterim ženskam: s plaho začudenim in odsotno sprašujočim, trdo sprašujočim... Kakor sem ti že povedal, mi je bilo dvajset let, doba, ko vrve kri in ko izgubiš razsodnost že spričo nehotenega nasmeha!«

»Kaj šele spričo namišljenega...«

Ne, ona je bila čisto resna, rekel bi, hladna. Le oči kakor da so se oddvojile od nje in zaživele svoje življenje; z modrim jasnim, ognjenim žarom so ogrevale ozračje okoli mene... Kakor da so pronicale v slednjo celico, v slednjo razpoko, v slednjo gubo... Teta je nestropno udarila po tipkah, kakor bi nekaj slutila in potegnil sem z lokom preko strun. Igrala sva Griega.

Tu besede resnično nič ne pomenijo. Vsem kar bom povedal, bo kakor delo darjave sekte. Nenadoma so postali zvoki gosli srebrnokrilni angeli, ki jokajo in prižigajo svečke v tih, mrtvi dolini, polni žalostnih cvetov. Nekje s solzami šume in petajto besede ljubezni, ki tiho valovi, širila in se izgubila nad širnimi vodami... Nisem več čutil gosli: postale so del moje ga srca. Čigar trepet je zajel vse moje telo; v božanski grozi pred nečem, kar se odkriva sem se vrgel v valovanje zvoka; ki se je blestel in rasel. Le enkrat sem videl njene bele roke, ki so ji mirno počivale v

Kako se varujemo strele

Posamič stoječe hiše nevarnejše od blokov — Nevarni hrasti, vrbe in smreke — Ravnanje z ranjenci in navideznimi mrličji

V letošnjem letu so nevihte prilično pogoste, tako da je tudi nevarnost strele precej velika. V dobi tehnike se nismo tako daleč, da bi lahko rekli o tej nevarnosti, da je enaka nič. Se vedno je strelilo tistih, ki izgube življenje zaradi bližnjice.

vse prej nego majhno.

Samo l. 1935. je bilo v Nemčiji n. pr. po streli ubitih 133 ljudi, 107 moških in 26 žensk. Kolikšno je število tistih, ki jih je strela začela ali tudi trajno poškodovala, da niti ne govorimo o gmojni škodi, pa se da statistično težko ugotoviti. Tudi za modernega človeka torej ni brez skrbi, da se navzile strelavodov in drugih varnostnih ukrepov seznaniti z vprašanji, ki imajo namen zaščititi ga pred nevarnostjo strele in določiti pravilno obravnavo.

ponesrečencev po streli.

Pred vsem nekoliko besed o tem, kako se tej nevarnosti sploh izognemo. Tu je povedati predvsem to, da so posamič stoječe hiše vedno bolj ogrožene nego skupine hiš in da je nevarnost za poslopja z mehko streho večja nego za poslopja s trdo. Če bivamo v hiši, o kateri vemo ali domnevamo, da je posebno ogrožena, tedaj je priporočljivo, da se izogibamo vsaj vseh večjih kovinskih mas.

vodovodnih napeljav, lučnikov, vrat in podobnih stvari.

Kar se tiče dreves, je znano že od starih časov, da jim strela preteži v različni meri. Staro pravilo veli, da se v nevihti izogibaj hrastov, vrbi in smrek, bukev pa se ni treba v splošnem takšna pravila držati, ker ima električna prevodljivost lesa in mera vlažnosti na kraju, kjer stoji drevo, pač neki pomen. Na noben način pa takšna pravila ne držijo stodstotno, kakor so pokazala nova raziskovanja. Načelno je tedaj potrebno, da se v nevihti

dreves sploh izogibamo.

Če smo v nevarnosti, tedaj je še vedno najbolje, da ležemo v kakšen jarek ali brazdo, tudi če se pri tem umažemo.

Ponesrečena, ki je vanj tresčilo, ne moremo v vsakem primeru razločiti od človeka, ki je postal žrtev n. pr. kapi ali kakšne notranje bolezni. So primeri, ko je videti na njem zelo malo zunanjih poškodb zaradi bližnjice. Pogostoma

manjkajo ožgalnine,

kakršne vidimo n. pr. pri žrtvah toka visoke napetosti. Še najčiste vidimo na koži temne rjavorodeče razvejane figure, tako zvane »biliskovne figure«, ki sicer ne predstavljajo pravih ožgalnin, temveč samo sledove poti, po kateri so šle električne iskre na koži. Ožgalnine po bližnji pa kažejo popolnoma drugačno obliko. Pogostoma se nam predstavljajo kot

trakovi, široki kakor prst,

ki se vlečejo n. pr. od desne rame do levega boka, včasih pa potekajo zavojčasto okrog kakšnega uda. Točna geometrična omejitve, razsežnost in potek vzdolž kakšne skupine mišic, pri čemer ostane oblika lahko popolnoma nepoškodovana, so posebno značilni znak za rane, kakršne povzroča bližnja.

Če naletimo na človeka, ki je vanj tresčilo, veli prvo pravilo, da ne smemo izgubljati časa z ugotavljanjem, ali je še živ ali ne, z ugotavljanjem njegovih osebnih podatkov in podobnim. Nemudoma moramo

poskusiti z umetnim dihanjem,

kakor velja to za utopljence. To nadaljujemo toliko časa, dokler ne prične ponesrečen sam zadostno in redno dihati. Znani profesor Jellinek, ki ima posebno izkušnje v področju električnih nevarnosti, je navedel dovolj primerov, da so poškodovanci, ki so jih proglasili za mrtve, po večurnih poskusih z umetnim dihanjem vendarle oživil.

V vsakem primeru je treba istočasno, če je le mogoče, pozvati seveda zdravnika, ker more ta pogostoma z vbrizgavanjem primernih pripomočkov

oživiti delovanje srca in pljuč.

Nič nam ne more v takšnih primerih vsejako bolj škodovati nego brezglavost.

Centimeter zemeljske skorje

Prozornost ozračja v višjih višinah

Opazovalnica na Pic-du-Midi-de-Bigorre (2877 m) v Pirenejh je napravila zanimive poskuse, da bi ugotovila prozornost ozračja v višjih višinah.

V ta namen so postavili na opazovalnico električno žarnico s svetlobnostjo 30.300 sveč, razen tega oddajnik za ultrakratke valove. Opazovalna postaja, ki naj bi za beležila svetlobo žarnice in sprejem radijskih valov, je bila oddaljena 60 km ob

vznožju Pica Crabera. Opazovanja v jasnih nočeh so pokazala razmeroma visoko prozornost ozračja v višini 3000 m.

Pic-du-Midi, od katerega vodi nova avtomobilska cesta do višine 2640 m, je znamenit po svojem razgledu. Pokrajina, ki se da pregledati z vrha, obsega 400 km dolžine, to je stoti del zemeljskega obsega. Iz tega razloga so ta razgled imenovali tudi »centimeter zemeljske skorje«.

Teža sončnega žarka

Tehtnica v hermetično zaprti stekleni komori

Neki kemični laboratorij je pred kratkim dobil novo tehtnico, ki je po vsej priliki najnatančnejša na svetu. Nje kazalec se razločno premakne, če »obremenijo« eno njenih skodelic z milijontinko grama. Občutljiva je v visoki meri tudi za toploto. Tako zadostuje, da zadene sončni žarek skodelo in že se ta zniža. Prav tako zadostuje, da se tehtnica nekoliko približa na

meter razdalje. Pod vplivom človeške telesne toplote se takoj nagne na to stran.

Samo ob sebi umevno, da običajna tehtnica, s katerimi čuvajo občutljive tehtnice, ni zadostovala. Izdelati so morali za to tehtnico posebno stekleno komoro, ki je hermetično zaprta in v kateri so svetloba, toplota, vlaga in zračni pritisk stalno enaki. S to tehtnico se da dobesedno stati na sončni žarek.

Usodna pomota

Mrtvec je tožil za odškodnino

Pred kratkim v francoskem mestecu Arc-les-Grays ob veliki udeležbi javnosti pokopali židarskega mojstra Carnettija. Moža že dalj časa ni bilo na spregled, potem so potegnili njegovo truplo iz Saone, v katero se je bil vrnil domnevno v napadu duševne zmedenosti. Vsaj njegovi sorodniki so mislili z vso gotovostjo, da je mrtvec Carnetti in so dejali, da je tudi modra obleka, ki jo je imel na sebi, njegova nedeljska obleka.

V Carnettijevem stanovanju so našli 4500 frankov in to je zadostovalo za svečan pogreb drugega razreda, ki so mu ga priredili sorodniki. Kako so se pa ljudje začudili, ko je nekoliko dni pozneje Carnetti sam, živ in zdrav, prišel na policijo in protestiral proti svoji »smrti«! Nemudoma se je vrnil s svojega počitniškega potovanja, ko je v listu bral, da so ga mrtvega potegnili iz Saone.

Ko je z dokumenti dokazal, da je resnično Carnetti in da je živ, so morali priznati pomoto in ga proglasiti uradno za živega. Slabo je bilo s sorodniki, proti katerim je vložil tožbo za odškodnino, kajti svoje prihranke v znesku 4500 frankov, ki so jih bili potrosili za njegov pogreb, je hotel imeti nazaj. Izjavil je, da nima nobenega povoda, da bi na svoje stroške finansiral tujim ljudem pogrebe drugega razreda in da zahteva zato denar nazaj.

Krotak krokodilček

V živalskem vrtu v Los Angelesu se otroci tako zabavajo na hrbitih krokodilov

A NEK DOTE

Za vlade Henrika VIII. je angleški parlament sklenil zakon, ki je zabranil duhovnikom ženitev. Eden največjih zagovornikov tega zakona, Norfolški vojvoda, se je nekaj časa nato sestal z nekim duhovnikom in ga vprašal, kaj meni o novem celibatu.

»Seveda je mogoče z zakonom duhovnikom zabraniti zvezo z ženskami, toda nobeni ženski ni mogoče prepovedati, da ne bi imela duhovnika za prijatelja.«

★

Louis XIV. je nekoč sprejel goslača Lollija, ki je bil silno ošaben zaradi svojih uspehov na koncertnem odru. Ta ošabnost ga je tako napihala, da se je vedno povzdigoval nad druge občane.

Ti si torej tisti umetnik, o katerem gre glas, da ume s svojo violino in lokom vse, kar si kdo izmisli?« je vprašal kralj goslača ter ga skrbno motril od glave do pete.

»Tako je, Veličanstvo, tako vsaj govore o meni.« je odvrnil goslač in dvignil gosli k bradi in prijel lok v štec, da bi pokazal svojo umetnost.

»Če je temu tako, ti priporočam, da najprej z lokom zašiješ luknjo v svoji nogavici, z violino pa si osmažiš umazan ovratnik«, je dejal kralj in namignil ošabnemu Lolliju, da lahko odide...

VSAK DAN ENA

»Drago, zakaj pa si nisi kupil nekoliko večjega dežnika?«

»Zato ker ne morem prenesti, da bi se šel daleč od tebe.« (o Marco Aureliu)

Dohodki newyorških beračev

Newyorški župan La Guardia je naznanil, da se bo izvršila nemilostna kampanja proti newyorškim beračem, zlasti se iz tega razloga, da so obiskovalci svetovne razstave zavarujejo pred izkoriščanjem s strani te nadloge. Z anketo so namreč ugotovili, da je mogoče dejansko govoriti o izkoriščanju newyorškega prebivalstva s strani beračev. Vsa, ki si jih ti vsako leto naprosajo, so velikanske. Pri tem pa ima večina beračev toliko imetja, da bi ji ne bilo treba beračiti.

42 žensk se hoče omožiti z morilcem

Novo življenje po prestani kazni

Pred kratkim so v kanadskem mestu Montrealu pomislili 42letnega Henryja Gabbittsa, ki so ga bili zavoljo umora žene obsodili na dosmrtno ječo. Osemnajst let je prebil za zamuženimi okni. Še iz svoje celice je dal Gabbitts objaviti ženitveno ponudbo, v kateri je odkrito priznal svoje dejanje in izjavil, da je svojo ženo umoril, ker ga je varala. Vendar hoče še enkrat poskusiti svojo srečo, je vzel v oglasu, kajti dovolj dolgo je živel osam-

ljen. Prosi zato, naj bi se javile ženske, ki jih njegova preteklost ne bi motila.

Gabbitts je na ta oglas dobil nič manj nego 42 odgovorov iz Kanade in Zedinjenih držav. 42 žensk v starosti od 26 do 53 let je bilo pripravljenih, da se poroči z njim. Gabbitts je poslal ravnatelja ječnice, naj izbere zanj, ker se je sam že enkrat dovolj hudo zmotil in prepušča odločitev rajši komu drugemu. Izbrali so mu primerno ženo, a sedaj so ga izpustili, da lahko prične novo življenje.

Krvnik je znorel

Potem ko je spravil na drugi svet 300 obsojencev

Najbolj znanega ameriškega rablja, Roberta Elliota, ki je skoraj dvajset let izvrševal svoj poklic v šestih unijskih državah in spravil v tem času na oni svet okrog 300 obsojencev, so morali oddati v norišnico. Poročajo, da je njegova bolezen neozdravljiva.

Elliott je bil Sacca in Vanzettija privezal na električni stol in enako tudi Bruna Hauptmanna, ugrabitelja Lindberghovega sinčka. Njegova zadnja usmrtitev je bila usmrtitev Ruth Snyderjeve. Ta usmrtitev je bila posebno grozotna in je bila vzrok, da se mu je omračil um.

Elliotovo življenje je bilo, kakor pišejo ameriški listi, sploh neprestana muka. Gangsteri so ga bili javno obsodili na

smrt, dvakrat so izvršili bombni atentat na njegovo hišo. Mnogo let se ni upal ustaliti se v kakšnem mestu, potoval je s svojo družino stalno od kraja do kraja.

Nevarnosti, ki so pretile njegovemu življenju, je bil videl v naprej in zato si je izposloval dovoljenje, da bo vršil rabeljski posel s krinko na obrazu. A že pri eni prvih usmrtitev so njegovi pomočniki nekaj napačno napravili, sam je moral poseči vmes in pri tem mu je krinka padla z obraza. Neki fotoreporter je tako dobil njegov obraz na ploščo in naslednji dan je vedela vsa Amerika, kakšen je Elliott. Potem ni pomagalo nič več, da je živel pod tujim imenom, živel je vsa leta v neprestanem strahu.

Židov ni mogoče privezati na zemljo

Neuspela poskusna kolonizacija ob Amurju

Pred desetimi leti je Moskva ustanovila na željo nekaterih židovskih zanežanjakov posebno avtonomno židovsko republiko Biračidžan ob Amurju na Daljnem vzhodu. Središče nove republike, določene za naselitev vseh ruskih židov, je postala postaja Tihonikaja na progii Čita-Habarovsk. Ozemlje, ki se je določilo židom za naselitev, pa leži ob rekah Bira in Bidžan, po katerih je dobila republika svoje ime.

Prvih pet let se je res priselilo nekoliko tisoč židovskih družin in republika je imela skoro tretjino židovskega prebivalstva. Zidje so si ustanovili nekoliko vasi, ki so jim dali imena Birefeld, Stalindorf in podobno, kajti državni jezik te republike je postal znani žargon »jiddiš«. Ker pa je vlada vztrajala na zahtevi, da smejo židje živeti samo v kolhozih, priseljenci pa so bili po večini strastni pristaši zasebne lastnine, so začele židovske naselbine kopneti in kmalu je bilo židovskih naselnicov samo neznaten odstotek. Izkazalo se je namreč, da židje niso znali brati, da se niso hoteli niti lotiti obdelovanja zemlje in da so bili vsi naporji poljedelskih inštruktorjev zaman. Tako je republika živovarila in od prejšnjega židovskega eksperimenta ji je ostalo samo ponosno ime Jevrejskaja avtonomnaja sovjetskaja socialističeskaja respublika — brez židov. Da pa zemlja ne

ostane prazna, so začele oblasti naseljevati vanjo druge narode in so predvsem Belorusi vzbujili to rodovito deželo, ki ji ne manjka prav ničesar. Bogata polja, obširni gozdovi, polni divjačine, zlasti kozuharjev, znatna rudninska ležišča in izredno zdravi rudninski vrelci — vsega tega židje niso znali ceniti, ker ni bilo nikogar, ki bi sežidal hiše, izkročil gozd, potegnil prvo brazdo. Zdej je vlada pokrenila novo akcijo za naselitev bogatega kraja. Iz Stalindorfa je prišlo v zapadno Rusijo večje odposlanstvo, ki vabi nove naseljence v obljubljeno deželo. To odposlanstvo pa obstoja iz samih Belorusov, ki tudi nabira naseljence med samimi Belorusi. Zidje po sramotno neuspelem poskusu ne prihajajo več v poštev.

Naseljenci bodo imeli tudi dolžnost, da v primeru potrebe pomagajo amurski obmejni straži. Zato bodo dobivali posebne redne podpore. Oblast jim že sedaj pripravlja nova bivališča in odmejuje zemljišča. Kolhoz v Stalindorfu je že v rokah beloruskih naseljenecv, ker so ga bili židje popolnoma zapustili in zanemarili. Tako se je ponesrečil širokogrudni poskus moskovske vlade, da židje zopet priveže na zemljo in jih nauči prirodnejšega življenja. Krivda za neuspeh ne leži na strani vlade.

Šest mesecev pod orožje

Vojaški rekruti odhajajo v vojašnico East Surrey

Največja drevesa na svetu

Sekvoje v Kaliforniji visoke 120 m, debele 20 m

Rockefellerjeva ustanova je dala raziskati pragozdove na severu Kalifornije. Razprostirajo se v dolžino kakšnih 700 km ob pacifiški obali. Tu je najti največja drevesa sveta. Tako zvani »gozd velikane« sestoji iz sekvoj, ki so nekoč morda pokrivalo prostrane predele zemlje, a so jim pravi pogoji danes dali samo v severnem delu Kalifornije. Ta drevesa se dvigajo v povprečno višino 120 m in imajo obseg kakšnih 20 m. Iz enega samega takšnega drevesa so zgradili cerkev, ki ima

prostora za 300 oseb, iz debela drugega drevesa pa so zgradili dva tucata enodružinskih hiš.

Sekvoja doseže povprečno starost 2000 let, so pa poedina drevesa, ki jim starost cenijo tudi na 400 let. V teh gozdovih živijo Indijanci Juroki, ki niso podrejeni nobenemu poglavarju, temveč neki vrsti duhovne aristokracije. Odlične rodbine tega rodu imajo dolžnost, da gojijo in čuvajo staro duševno dediščino, ki prehaja od pokolenja v pokolenje.

Barva oči je dedna

Dva temeljna odtenka: modra in rjava barva

Francoski raziskovalec de Candolle je objavil uspeh mnogoletnih raziskav o barvi človeških oči. Izkoristil je pri tem statistiko, ki se bavi s tem vprašanjem. Po njegovih raziskavah sta dve temeljni barvi, iz katerih se sestavljajo vse druge, to je modra in rjava. Kakor kažejo statistike, imajo ženske v pretežni večini rjave oči, pri moških so pa češče vse barve, ki so v svojih odtenkih različne ob obeh temeljnih barv. Najbolj redke pa so tako pri ženskah, kakor pri moških modre oči.

Po de Candolleju je barva oči dedna. Osemdeset odstotkov vseh ljudi ima isto barvo kakor starši, seveda če sta barvi oči pri starših enaki. Če temu ni tako, tedaj se očesna barva ravna po starih starših. Če imajo starši raznobarvne oči, to je če sta temeljni barvi rjava in modra, te

daj se podeduje pred vsem rjava barva. Iz tega razloga je češče manj ljudi, ki imajo modre oči, češče več pa je oseb z rjavimi očmi.

Krištof Kolumb postane svetnik

Neki kardinal v Rimu je nedavno izjavil, da kani papež Pij XII. l. 1941. sklicati ekumenski koncil, katerega si je želel že pokojni papež, pa ni uškal tega zaradi krhkega zdravja. Na ekumenski koncil bo papež pozval vse kardinale, patriarhe, nadškofe in škofe, ki so podrejeni njegovim avtoriteti. Po sodbi Pija XII. bo svetovni politični položaj do l. 1941. že toliko razčiščen, da bo takšen setanek mogoč.

Na tem koncilu se bo razpravljalo o natančni definiciji dogme Marijinega vnebovzetja, možno pa je tudi da bo proglašen Krištof Kolumb za svetnika. L. 1924. bo namreč 450 let, odkar je bila odkrita Amerika.

Mesto levičarjev

Neka holandska znanstvena odprava je v pristanišču Tomlinju na Celebesu ugotovila svojevrstno dejstvo, da so skoraj vsi tamkajšnji prebivalci levičarji. V mestu, ki šteje okrog 5000 prebivalcev, je devetdeset odstotkov levičarjev, ki se delijo enakomerno na vse poklice in na oba spola. Ker takšnega primera doslej še niso nikjer opazovali, se znanstveniki trudijo, da bi dognali njegove vzroke. Gre pred vsem za ugotovitev, da-li gre za podedovano lastnost ali navado.

Otroška paraliza v protektoratu

V zadnjem času se silno množijo primeri otroške paralize v češko-moravskem protektoratnem ozemlju. Bolezen razsaja posebno v Pardubicah, Jaromericah in Nahoču. Doslej se ni pojavila ta bolezen na ozemlju bivše Češkoslovaške nikoli v epidemičnem obsegu. Bolnike, med katerimi so tudi žene zdravnikov, lečijo s serumom, ki ga že sedem let protivajajo v Pragi.

Brivec: »Gospod, prosim, oprostite ampak meni odpovedo živce, kadar vidim list...«

(o Passing Showe)

SPORT

Danes je pester spored

Današnja nedelja imamo prav obilen sportni spored. Nastopili bodo nogometaši, motoristi, atleti, plavalci in zastopniki drugih panog. V Ljubljani bodo nogometaši po dolgem presledku spet pozdravili zagrebško Concordio, zvečer pa bo na kopališču Ilirije drugi nastop čeških plavalcev. Dopoldne bo občinstvo lahko prisostvovalo kolesarskemu državnemu prvenstvu. Najboljši jugoslovanski kolesarji, ki dirkajo na 150 km dolgi progi od Zagreba do Ljubljane, bodo prispeli na cilj na Rudnik (pri gostilni Jelačin) približno okoli 11. Spored prireditve je naslednji:

V Ljubljani:

Kolesarstvo: okoli 11. cilj državnega kolesarskega prvenstva na Rudniku pri gostilni Jelačin.
Nogomet: ob 17.30 prijateljska tek-

ma Ljubljana: Concordia na igrišču ob Tyrševi cesti. Ob 15.30 predtekma.
Plavanje: ob 20.30 v kopališču Ilirije nadaljevanje plavalnega dvoboja med Češkimi plavalnim klubom iz Prage in reprezentanco ljubljanskega podsaveza.

Sportni dnevi:

V Kranju, na Jesenicah in v Radečah pri Zidanem mostu imajo sportne dneve SK Kranj, SK Kovinar oziroma SK Radeče.

Motociklisti:

V Vel. Loki priredi danes ZSK Hermes prvo gorsko dirko na Dolenjskem.

Atletika:

V Zagrebu je danes tretji in zaključni dan troboja med Beogradom, Ljubljano in Zagrebom.

Da bo Ljubelj še boljši!

Nekaj umestnih in dobro mišljenih pripomb k ljubeljskim dirkam

»Po tej vožnji vem, da je v Alpah en sam prelaz, ki ima res nekaj v sebi, in to je Ljubelj. Vse drugo, s prosilim Kačbergom vred, je nasproti Ljubelju igrača.«

To je sodbna dopisnica neke motoristične revije, ki je zaradi primerjave prevozil zadnja leta na motorju s prikolicami vse gorske prelaze v Evropi. Nedvomno bo sloves našega Ljubelja v bodoče še bolj narasel in tudi ljubeljske motorne dirke bodo postale od leta do leta bolj popularne, če bo tudi njih organizacija držala korak z naraščajočim zanimanjem zanje. In prav glede organizacije se nam vsiljuje nekaj pripomb po izkušnjah pri zadnji dirki.

Nam, pasivnim gledalcem ob progi, ne imponira samo tempo posameznega vozača, ampak si tudi na splošno želimo temperamento v celotni prireditvi, in prvi vrsti hitrejšega sledenja posameznih dirkačev. Pri zadnji dirki smo ta temperament precej pogrešali. Za 9. uro je bil napovedan start in šele ob 3. popoldne smo lahko spet zgenili svoje odredene okoliščine k sestopu v dolino. Za samo 59 startov je to več kot debelo odrejen čas. Pač ne hodiemo na Ljubelj zato, da bi gledali 10 ali celo 20 minut trajajoče pavze. Zlasti ne, ker ni nikjer prilike za količkan udobno sedenje in če je zemlja mokra od dežja, ti ne preostane drugega kot dolge ure balanceranja z ene noge na drugo. Za prihodnjico torej večji tempo, da bomo lažje prestajali.

Napaka vseh naših motoristov dirk, ki spravljajo človeka v slabo voljo, je zmerom spet startna lista. Za ljubeljsko dirko je bilo napovedanih 73 dirkačev, startala pa ni niti polovica. Še tako slabo vreme bi ne smelo biti vzrok tako velikemu izpadku. Pri dirkah v inozemstvu je redko kdaj dosežejo 10 odstotkov. Kdor ni popolnoma zanesljiv, naj ne pride na predhodno startno listo. Gledalci bomo zmerom bolj zadovoljni, če se bo program naknadno povečal za nekaj vozačev, kakor pa če bo samo polovica napovedanih prišla na start.

Stojiš nekje sredi dirkalne proge. Mimo tebe švigne številka za številko, skupina za skupino in kakor veš in znaš, se skuša orientirati po startni listi. Skozi vrzeli v vrsti napovedanih tekmovalcev se za silo sicer zmerom znajdeš na tekočem, ali kdaj je konec ene kategorije in kdaj prične vožnja druga, pa ni zmerom tako lahko uganiti. Nič tudi ne veš, čemu ta pavza, čemu druga, kje je običajen dirkač, kje drugi in zakaj. Vse neštete situacije zanimivosti, ki dirko šele napravljajo interesantno, ostanjejo gledalcu prikrite. In vendar bi bilo temu lahko odpravo z zvočno napravo. V bodoče bo treba to od vsega početka jemati v organizacijski načrt. Da-

Železničar v Kranju

Danes bo v Kranju sportni dan z lahko-atletskimi prireditvami, table-teniskimi turnirjem in nogometnimi tekmami. Sprva je bil predviden nogometni brzi turnir, ker pa je moštvo SK Bratstva sodelovanje odpovedalo zaradi sportnega dneva SK Kovinarja na Jesenicah, je bil Kranj prisiljen brzo turnir odpovedati. Namesto brzo turnirja sta sedaj na sporedu dve nogometni tekmi, in sicer v predtekmi igrači moštvi SK Most in B-moštvo SK Kranja. V glavni tekmi pa nastopita SK Kranj in večkratni podsavezni prvak SK Železničar iz Maribora. Pričetek bo ob 14.30.

Sportni dan v Radečah

Danes praznujejo radeški sportniki svoj vsakoletni praznik. Pokazali bodo pred javnostjo, da upravičeno nosijo naslov prvaka Posavja.
Spored je naslednji: Ob 8. table-tenis turnir za prvenstvo Posavja. Zmagovalec prejme krasno darilo. Ob 15.30 nogometna tekma juniorjev Laško: Radeče. Ob 17. glavna tekma, SK Celje proti domači enajstori.

Učite se reševalnega plavanja

Še en reševalni tečaj! Plavalna šola razpisuje na Iliriji reševalni tečaj za izurjene plavalce. Po javni produkciji zaključnega prejšnjega reševalnega tečaja je toliko poraslo zanimanje in povpraševanje po tečaju za neizurjene plavalce, da se je šola odločila razpisati še en tečaj od 28. avg. do 5. sept. dnevno z izjemo nedelje na kopališču Ilirije ob 17. uri. Prijavnina znaša 10 din, a vsakokratna vstopnina po 1 din. Prijave je poslati do vključno 27. t. m. na naslov šole na kopališču Ilirije. Po končanem tečaju bo izpit za udeležence ter bo prejel vsak potrdilo o usposobljenosti za reševanje. V tečaju se zahteva strogi red in disciplina in se vsaka kršitev kaznuje z izključitvijo iz tečaja.
Mladinske tekme na Iliriji. Plavalna

nes se nikjer na svetu ne vrše nobene pomembnejše dirke več brez električnih zvočnih naprav. S tem osnovnim organizacijskim pripomočkom se bo treba tudi pri nas sprijazniti.

Da mrtvaška glava na stroju še ne pomeni zmerom bombnega vozača, nam je na Ljubelju lepo dokazal neki »prikoličar« iz Varaždina, ki se je tako počasi klamotal proti vrhu kakor postrežek s polno cizo. Tudi med solisti so bili dva ali trije, ki so menda pozabili, da so startali k dirki, ne pa k nedeljškemu izletu. Motorji jim gotovo niso opešali, ker so imeli od vznožja do vrha zdrav glas. Torej pač premajhna »duševna kompresija« za Ljubelj, ki zahteva v vsakem pogledu celega sportnika. Če prihodnjič takih motoriziranih ljubeljskih izletnikov ne bomo videli v vrstah dirkačev, nam ne bo prav nič žal.

Ljubeljska cesta je za navadno makadamsko cesto v naravnost odličnem stanju. Vsa čast tistim, ki se brigajo zanjo. Seveda pa tudi največja oskrba ne more preprečiti, da se cesta zlasti v ostrih obratnih serpentinah ne bi zlomila. Tu so bile tiste opasne točke, kjer je bilo kolesa težko obdržati v zaželenem tiru in kjer so zlasti motorji s prikolicami improvizirali kar vrstolomne poskose. Drugod po svetu so proge za dirke mednarodnega značaja skoraj brez izjeme vse utrjene. Na Ljubelju bo treba začeti misliti vsaj na ureditev obratnih s betonom ali kockami. Le na ta način bo proga postala stabilna, da bo nudila vsem vozačem enake pogoje in ne kakor zdaj, ko imajo zadnji vozači v ovinkih progo slabšo kot prvi. Končno je tudi v samem interesu cestne uprave, da se ljubeljska cesta nekako uredi, saj vzdrževanje makadamskega cestišča pri sedanjem prometu ogromno stane.

Vzmeti na zadnji osi so najnovejša izpopolnitev na motoristih kolesih. Prednost elastično obsežnega kolesa napram tisti zadnji osi je bila tudi na Ljubelju kar očitna. Zlasti se je to videlo v težki kategoriji, n. pr. pri motorjih BMW, ki jih je bilo pač največ iz te najmoderneje vrste. Vobče je Ljubelj letos videl skoraj vse nove sportne stroje, na kakršnih se vozi tudi na velikih dirkah v inozemstvu, tako da se res ne moremo pritožiti, da bi bili v tem pogledu kaj prikrajšani.

Glavno pa je tole: Letošnji Ljubelj je pokazal zvrhano mero dobre volje in resnega prizadevanja po napredku. Če pojde tako dalje, bomo tudi začetnim težavam in neustojitostim kaj skoraj kos in ljubeljske dirke bodo postale sportna prireditve mednarodnega formata.

T. J.

V nekaj vrstah

Herman Bizjak, bivši igralec Primorja, Maribora, Mure in slednjič SK Mislinje v Slovenem Gradcu, je te dni slavil 20-letno udejstvovanje na zelenem polju. Ob tej priliki je Mislinje igralo s Trbovljem in zmagalo z 2:1. V odmoru tekme so jubilantu čestitali.

KID na Jesenicah bo za uspešni zimski prireditveni organiziral zdej še razne poletne sportne igre, na katerih naj bi sodelovali vsi nameščenci in delavci podjetja. Prva prireditev bo na koncu avgusta ali v začetku septembra. Na sporedu bodo atletske in nogometne tekme. Tekmovali bodo moški in ženske. Pravico nastopa imajo vsi nameščenci KID in otroci staršev, ki so zaposleni pri KID.

V ligaškem plavalnem srečanju med Viktorijo in Jadranom v Splitu je v plavanju zmagala Viktorija s 66:42 točkam, v waterpolu pa Jadran s 3:2. Na tekmovalni bilbi postavljeno 6 novih jugoslovenskih rekordov: Smolkova na 100 m hrbtno 1:22.5, Kohn v prsnem plavanju na 300 m 4:43.6, na 400 m 6:22.2 in na 500 m 8:00.4. Oba imenovana sta člana Viktorije. Peti rekord je postavila Finčeva (Ilirija)

na 50 m prosto s 32.7 in slednjič Jadranova ženska stafeta 4x500 prosto s 2:16. Japonci so se odločili, da bodo poslali na olimpijske igre v Helsinki 21 plavalcev. Devet so jih že določili, ostali 12 pa bodo izbrali po končnem srednješolskem prvenstvu.

Na V. zimске olimpijske igre v Garmisch Partenkirchen so se nedavno prijavile še Jugoslavija, Francija, Finska, Grčija, Anglija, Holandska in Slovaška ter bo s prejšnjimi prijavami sodelovalo 15 držav. Prireditveni odbor je povabil v goste 1200 inozemskih smučarjev.

Maribor: Atletik. Danes ob 8. zjutraj se bodo pričele izločilne tekme v tenisu za III. kolo klubskega prvenstva v tenisu med najboljšimi teniskimi igralci Maribora in Celja. Za Maribor bodo igrali gg. Albanež, Toničič, Mail in Skapin, za SK Atletik pa Škoberne, Rakusch, Dabjan in Krel. Tekmovanje se bo vršilo na Rakuschevih igriščih.

SK Celje — nogometna sekcija. Redni treningi prvega moštva in rezerve vsak torek in četrtek. Vsi določeni igralci se morajo trenirovanje vedno udeleževati. Mladina trenira vsako sredo in petek. Sprejemajo se novi člani.

SK Svoboda, Ljubljana. Zaradi današnjega gostovanja v Duplji mora biti določeno moštvo ob 13.15 na glavnem kolodvoru. Opremo dvignite danes od 8. do 9. v klubovi garderobi.

SK Jadran. Juniorji igrajo ob 9. na našem igrišču prijateljsko tekmo in naj bodo zaradi tega pol ure pred pričetkom v garderobi. I. garnitura istotam ob 10. zaradi gostovanja v Litiji.

Zahvala gasilskega kongresnega odbora

Gasilska zajednica dravske banovine in kongresni odbor nam pošljata zahvalo, v kateri z izrazom neomajne zvestobe izražata hvaležnost za visoko pozornost, ki je je bil gasilski kongres deležen s strani Nj. Vel. kralja Petra II. in najvišjega pokrovitelja kongresa Nj. Vis. kraljeviča Tomislava.

Kongresni odbor se zahvaljuje daljnjim najvišjim predstavnikom države, cerkve in naroda, civilnim in vojaškim oblastvom, banovini in mestni občini ljubljanski za vso naklonjenost in uslužnost. Prav tako se zahvaljuje vsem darovalcem daril, tekmovalcem-zmagovalcem.

Zahvalo vsem, ki so kakorkoli sodelovali v pripravi in pri poteku kongresa, tako predvsem železničarjem, ki so vložili vse napore, da se je srečno izvršil prevoz velikih množic, policiji za vzdrževanje reda, vsem rediteljem, trgovcem, ki so tako lepo okrasili svoja izložbena okna, delodajalcem, ki so dovolili, da so njihovi uslužbenci sodelovali pri kongresu, cestni železnici za ugodnosti, ki jih je žvolila, lastnikom hiš, ki so okrasili Ljubljano v kongresnih dneh z zastavami in zelenjem, organizacijam, ki so s toliko vnuom posepevala kongres in njegove vršilecne namene, kakor n. pr. društvo Rdeči križ in vsem tistim, ki so pripomogli za tako lepo številno narodnih noh, vsem dobaviteljem, novinarjem za vestno in točno poročanje, lastnikom avtomobilov, ki so jih dajali na razpolago ob dnevih kongresa, zdravnikom, samarijanom, bolniškim sestram, skavtom, telovadcem in sploh vsem, ki so kakor koli duhovno ali gnotvno pomagali do končnega veličastnega uspeha. Vsem tisočera zahvala.

Globoko priznanje in hvalo izreka kongresni odbor ne v najzadnji vrsti vsemu slovenskemu in jugoslovanskemu gasilstvu ki mu ni bilo mar ne gnotnih ne osebnih žrtv, da se pred očmi vsega sveta pokaže vrednega sprejeti v svojo sredo kongres za napredek in dvig države in naroda ob gasilski misli.

IZID

Žrebanja efektne loterije Gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani

Žrebanje se je pričelo dne 16. avgusta t. l. ob 21 uri in je trajalo brez odmora do 9.15 dne 17. avgusta t. l. Žrebanje se je izvršilo v prostorih imenovane Gasilske zajednice javno ob navzočnosti občinstva in pod stalnim nadzorstvom javnega notarja in kontrolnega organa finančnega oblastva.

Izžrebane so bile tele številke sreč in so zadele:

29.215 (dobitek št. 1 avto), 3.488 (dobitek št. 2 avto), 44.611, 41.389, 43.393, 44.653 (dobitek št. 3 — motorna kolesa), 39.867, 22.46 (dobitek št. 7 in 8 — šivalna stroja), 45.012, 18.133, 24.707, 23.852, 28.358, 48.193, 4.069, 25.952, 45.216, 4.350 (dobitek št. 9 do 18 — moška dvokolesa), 30.949, 40.504, 49.086, 14.030, 10.984, 8.473, 35.617, 12.274, 29.367, 11.762 (dobitek št. 19 — 28 — ženska dvokolesa), 37.365, 25.576, 25.652, 8.524, 17.575, 8.184, 14.750, 28.745, 31.359, 17.379, 10.098, 18.640, 26.137, 9.398, 45.031 (dobitek št. 29 — 43 — moška dvokolesa), 33.284, 24.777, 37.361, 15.046, 8.762, 39.566, 47.999, 46.076, 25.938, 27.872, 8.260, 8.565, 20.690, 26.420, 22.808 (dobitek št. 44 — 58 — ženska dvokolesa).

Dobitek št. 59 — 1.000 so zadele:

20	231	232	299	355	453	756
834	862					
1018	1040	1049	1138	1214	1225	1459
1461	1485	1523	1745	1751	1756	1911
1984						
2019	2197	2274	2310	2353	2460	2498
2558	2630	2902	2987			
3043	3176	3224	3500	3501	3512	3517
3703	3871	3906	3933	3934		
4018	4167	4197	4221	4229	4277	4288
4298	4316	4352	4358	4402	4425	4450
4480	4488	4572	4667	4735	4801	4841
5042	5043	5068	5120	5232	5251	5279
5322	5328	543	4394	5424	5439	5460
5647	5650	5728	5758	5771	5803	5826
5949						
6007	6025	6116	6131	6167	6190	6222
6252	6302	6436	6474	6537	6568	6593
6611	6622	6629	6655	6659	6730	6736
6769	6937	6973				
7045	7208	7327	7371	7449	7505	7543
7604	7691	7819	7852	7864	7882	7898
8050	8132	8210	8278	8458	8484	8525
8605	8625	8658	8686	8774	8869	8876
8908	8938	8955				
9046	9099	9172	9239	9313	9325	9343
9414	9429	9440	9505	9595	9648	9668
9695	9697	9769	9930	9958	9988	

10015	10042	10061	10170	10225	10245	10267
10333	10348	10381	10418	10441	10451	10474
10545	10663	10724	10818	10849	10878	10909
10960	10980	10996				
11016	11020	11052	11057	11070	11078	11158
11302	11305	11390	11418	11459	11460	11486
11519	11588	11617	11645	11728	11800	11904
11978	11993					
12072	12121	12131	12281	12304	12436	12579
12636	12723	12748	12862	12971		
13068	13118	13129	13164	13192	13224	13228
13260	13592	13630	13700	13737	13777	13842
13887	13917	13936	14968			
14016	14038	14049	14058	14070	14120	14139
14174	14205	14243	14264	14342	14361	14371
14405	14997					
15009	15011	15012	15037	15066	15104	15154
15265	15376	15438	15455	15464	15484	15543
15550	15575	15624	15628	15635	15794	15899
15919						

16194	16225	16226	16297	16382	16466	16470
16509	16669	16671	16672	16834	16889	16920
16947	16963					
17104	17129	17141	17172	17201	17404	17418
17426	17511	17512	17520	17533	17843	17909
17945	17960	17993				
18015	18057	18101	18116	18117	18131	18139
18224	18256	18281	18367	18373	18382	18386
18418	18652	18667	18674	18699	18733	18740
18773	18859	18862	19000			
19314	19344	19434	19502	19518	19630	19667
19722	19782	19848	19908			

20015	20282	20511	20546	20552	20554	20563
20580	20624	20656	20658	20667	20726	20743
20757	20772	20849	20861	20891	20946	20951
20964	20969					
21047	21078	21094	21110	21209	21211	21252
21275	21313	21316	21387	21467	21503	21509
21516	21533	21606	21607	21645	21683	21694
21713	21733	21769	21868	21953		
22058	22134	22149	22197	22205	22238	22260
22284	22392	22480	22488	22499	22528	22556
22582	22596	22628	22653	22658	22733	22780
22995						

23041	23131	23106	23198	23230	23284	23286
23302	23308	23408	23471	23554	23582	23804
23944						
24032	24038	24039	24220	24315	24385	24393
24505	24538	24562	24652	24693	24734	24759
24784	24798	24823	24829	24844	24861	24884
25038	25047	25070	25077	25160	25168	25183
25206	25215	25223	25368	25401	25453	25496
25565	25587	25691	25730	25758	25761	25800

Slovenec piše zgodovino tujske legije

Druga plat zvona — izkušnje in dognanja legionarja Stojana Cirka

Sidi Bel Abbès, 4 avgusta 1939
Nameravam po petih letih očrtati sliko svojega življenja, toda ne pod nabuhlim naslovom »Beg iz tujske legije« — kolikor je naporno in za Slovenca ali Slovana sploh dostojno uiti odtod, pa naj še toliko trpi. Prej kaže premisliti, si biti na jasnem o svoji volji in svojem podpisu. Naši bratje Srbi prikladno pravijo: Na muci se poznaju junaci.

Za 17-letne fante pa to življenje vobče ni. Zame, poudarjam, telesno ni tukaj težko in vse sem izdržal s stisnjenimi zobmi. Pač pa je druga stvar, ki me žge — ne toliko domotožje kolikor zavest, da bi danes mogel bolje koristiti Domovini.

S svoje strani motrim Legijo popolnoma drugače. To stališče je pravo. Zato mi postaja čedalje lažje, da gledam naprej na nemoteno odslužitev obveznosti, ki sem si jo naložil pred 20 meseci. In tako si mirno govorim: Še 3 leta in 4 mesece me loči od obljubljenega dežele. S potrpljenjem se mažem.

Mene je vedno nad vse zanimal vzrok, zakaj je Legija obstala kot samostojno telo nad 100 let, ko je vendar sestavljena iz tako različnih življenj, nabranih iz vseh držav, o katerih gre glas, da ne poznajo nobene svetinje več, da nimajo nobene časti, nikakega spoštovanja pred veljavo posameznikov niti pred oblastjo: kako se morejo uvrstiti taki ljudje v eno krdo, ki jih zavzema, po pravici in resnici rečeno, najvidnejše mesto v zgodovini francoskega orožja. Saj polki te legije, njih zastave, nosijo najvišja vojna odlikovanja! To je vsekakor čudno, ko se iz nezanesljivih sestavin ustvari četa, ki je znala vselej zmagati ali poginiti, samo ne odstopiti. Četa, ki se je borila po celinah — Afrika, Azija, Evropa, Amerika — za inoženca in njegov sijaj! Kje tiči duhovna vzmet te čete? Vsaka vojska, slednja organizacija mora vendar imeti svoje pravice, vir sile in čut za čast. Vprašal sem se: Odkod neki ta neomajna npravnost, ta železna odločnost oseb, ki jih je po večini družba zavrgla in ki so med seboj zmeraj samo neznanzi? Oseb iz vseh narodov, ki se v Evropi toliko karjajo med seboj — a so brez razlike ravno sinovi teh sovražnih si nacij v enem istem krogu, spe v istih sobah, jedo isti kruh, služijo pod istim praporom, bojevali so se za isto stvar, kakor dandanes delajo za istega gospodarja — njegovi prvi pionirji.

Njihova preteklost — grehi. Mar naj Francijo skrbijo to, kar je bilo, ko pa so svojo zablodo oprali na polju slave, sami sebe vodili v zmago nad seboj, v gotovo smrt za uvel francoske zastave, v kateri imajo ves svoj »moral«. Proslava je zbrana. Ljudje brez ognjišča, brez svojih dragih, brez svoje stare domovine, brez strahu, ne boje se ničesar, ne boje se nikogar. So se mar prodali? Da bi se človek prodal za peščico frankov, za skledo leče — potem pa zato še bolj trpel, se pokoril neizprosimi disciplini, prenašal žejo, peklensko sonce, saharški pesek, maroške prepeade, smrtonosno podnebje v Tonkinu in močvirsko mrlzico na Madagaskarju! Kaj je to ljudi prignil sem strah pred sodnikom, morebitni zločin, storjen neke po nepremisljenosti, ko je tu vendar hujše nego v ječi? Saj je kot vojak-legionar pač samo za to, da izdahne v danem trenutku. Umreti seveda moraš, a po vrhu te divjaki nemilostljivo razmrčvarijo. Pustolovci? Prenapeti romantiki? Kolikor je njih prišlo, so se že prve ure po podpisu zaveze prepričali, da tu ne gre za srečolovstvo ali pa za romantiko. Romantika je za turista s polnim žepom in vsemi pritlikinami, ki jih je treba za uživanje afriških mikavnosti in milin ali za lov na dogodivščine. Vse to pa ni za legionarja, posebno ne za mladega junaka, za katerega legija ni otroški vrt.

Naj vam naznam izreke najvišjih poveljnikov, ki so smatrali legijo za valjar, za poslednji udarec v bitkah člega stoletja.

Zmaga, kdo ve bolje od vas, legionarji, kaj je to — zmaga. — Maršal Franchet d'Espéray 1931.

Ti edinstveni vojniki so nosili po vseh afriških bojiščih svoj najlepši legionarski polet; oni so bili najbolj slavljani od vseh zmagovalcev našega velikega osvajanja. — Polkovnik De Villebois-Mareuil, 1890, Alžir.

Francoska tujska legija je čudovita trupa. — General Cordova, vrhovni poveljnik španske vojske 1836 (ko je legija obstajala komaj 5–7 let).

Na srečo, služite za primer ostalim, legionarji. — Maršal Canrobert, Krim, 1854. Ko smo videli, kako se vaše »velike sukne« vzpenjajo in zavzemajo naše okope, ne da bi se zmenili za naše streljanje, smo pobegnili. — Ujeti poglavar Kabilov — po predaji 1858.

Legija je v Magenti, stvar je dobljena. — Maršal Mac-Mahon v Italiji 1859.

Vojniki legije, vaš prapor ni dovolj velik, nima zadosti gub, da bi mogel naznačiti vse naslove vaših odlik. — General Deligny, Mehika 1863.

Legija more čisto sama opraviti delo cele divizije. — General Peytavin, Francija 1870.

Vi ostali legionarji ste vojniki, da umirate. Pošiljam vas tja, koder smrt kosi. — General De Negrier, Tonkin 1884.

Tu je legija, oddelek, na katerega morete računati v slednjih okoliščinah. Brez njega nikakor ne bi mogel dobro končati odprave v Dahomey. — General Dodds, Dahomey 1892.

Potrebujem 600 mož tujske legije, ki bodo zmogli, da v danem trenutku umro, če tako nanesem. — General Gallieni, Madagaskar 1896.

Ves čas mojega poveljevanja v južnem Oranu in Maroku je bila Legija moja najljubša četa! — Maršal Lyautey, Južni Oran, 1900–06.

Z njimi moramo biti v ognju, potem spoznamo, da je to krdo, s katerim moremo tvegati vse. — Maršal Lyautey, Maroko 1907–18.

Vi se ne ustavite v svojih uspehih, kakor ne bom jaz nehal zahtevati za vas novih nagrad. Vaša zastava bo, če treba, Oficir komander Častne legije. — Maršal Pétain, Francija 1917.

Bataljon Legije je v vseh bojih neprenehoma dajal dokaze največjih junastev, hladnokrvnosti in zanesljivosti, ki so ekolo dolga leta čast stare Legije. — General Boillard, Solunska fronta 1915.

Po svoji legendarni, kvalificirani pripravljenosti, po svoji pogumnosti, požrtvovanju ostane Legija najboljša četa, s katero se lahko razpolaga. Njeni bataljoni, spretni v napadu nič manj nego v obrambi, lažja obudovanje vseh onih, ki so jih gledali v ognju. — Uradno poročilo 3. vojne divizije v Maroku 1926–33.

4. eskadron I. tujskega konjeniškega polka je stvoril legende, ki se lahko merijo z najslavnejšimi podvigi staroveških vojn. — General Billotte, Anam 1930.

Orisati vsa »čojstva« in junastva bi pomnilo sestaviti delo, ki bi obsegalo debele knjige.

Poznam početja legionarjev skozi stoletje, poznam sedanja podjetja — nič manj nevarna tam po Sahari, Maroku, Siriji in Tonkinu. Na strani moram pustiti vse neznatne, četudi neprijetne vsakdanje zadeve, ki so popolnoma brezpomembne. Dati moram priznanje, čeprav skromno. Odločil sem se, da po svojih močeh pripravim zgodovino Legije od začetka do danes, in sicer po virih, ki so mi na razpolago. Kar se čita o reči, čeprav v zgostnem vojaškem slogu, požene človeku navzlic vročini mrzel pot po koži; mravljinici mi gomazje po polti in nehoti se vprašujem: Kako so le to zmogli!

Prave knjige sploh ni mogoče napisati, pač pa je pregled najkavnejših bojev in tehničnih pripomočkov. V ta namen že precej časa zbiram podatke in upam, da uspeh v svoji nakani. Kolikor mogoče jasno in nepristransko hočem odkriti skrivnosti, ki se vleče iz preko stoletja skozi bitek in žitek ljudi brez imena, ki so poznali zgolj eno voljo, zgolj eno geslo: Pour la France (za Francijo). Zadeva je od sile dolga, obrazložim jo v tej knjigi.

Hočem li razumeti Legijo in njena dejanja, moram iti kar dva tisoč let nazaj, v dobo rimskih legij. Saj francoska legija ima iste naloge: osvajati, zavojevati, urejati, vzdržati red, pripravljati in čuvati neizmerne prostore za naseljenost, ustvarjati ceste, vodnjake, kanalizacije, naselja. Da je za celoto, za četo to ni nič.

Marsikomu klone glava od neznanse zmešnjave na prvi. Kruti so zakoni, obojito v minulosti — toda docela neznan za legionarja, ki je na svojem mestu. Mladega legionarja seveda ne moremo obsojiti, namreč moralno, če je utekel. To je edina prigoda legionarju, ki nima stalnosti. Ako se mu je beg posrečil, se je le enemu od sto. Drugi hitro sami pridejo nazaj — sestradani, željni, trudni na smrt. Nekatere pa oblasti kmalu primejo. Prve doleti neobčutna kazen. Drugi pa hajdi v Colomb Bechar!

Nemara je v Ljubljani že teklen film o defileju 14. julija v Parizu, kjer je prvič po svetovnem krvavem obračunu bila Legija sprejeta z največjim navdušenjem. Pred tednom so se vrnili z zmago vitega pohoda, vsi srečni in zadovoljni. Kako naglo so pozabili vse težave! Mi drugi pa smo od zavisti kar pihali. Ali čim smo videli na platnu, kako so nas predstavili Parižanom, smo jim najiskrejeje ploskali, brž ko so se povrnili. Komaj so bili razpuščeni, smo jih obsipali z vprašanji, da se niso utegnili niti razkomentirati.

Najbolj smo se nasmajali četverici strojničarjev (mitraljezov), ki so prekoricali kosarski zid, a stražar — francoski vojak — jim je še rano nastavljal, da so mogli po razbojniško preko. Nato smo se pomelali med množico. Dekleta so jim trgala gume, ki nisoj napoleon Légion étrangère. Trgale so jim z zelenordečih naramnikov (epolet) rdeče resice, ki padajo po ramah: za spomin. Pri tem se so našli s filmsko zvezdo Marleno Dietrichovo, ki je vsaj enkrat naletala na pristne legionarje, a ne samo kulinske kulije. Poslala jim je svoje fotografije od sladice in čokolade: kapetan jih je za prestopke malo zaprl.

Stevu M. iz Požarevca pa mi pripoveduje: »Ko sem se sprejel 14. VII. popoldne in zvečer, me je nad 50 Nemcev vprašalo: Govorite li nemški? Jaz pa kratko in malo le francoski. Ako tega ne razumete, pa aršiki!«

Nabralo se je toliko zgodbic, da fantje se povedati ne morejo. Pisem dobivajo od Parižank cele kopice, mnogi tudi — denari Vrag, pa razumi legijo. Seveda služba zopet teče ko poprej in polahko se vsi »Parižani« vračajo iz seinskih sanj v vsakdanjo hrupavost.

Mene so zdaj doletela nekatere počitnice. Sicer sem jih res zaslužil. Nič ne delam. Samo nekoliko predavam o strojnicih in topiču 37 mm za novince. Žulji na dlaneh so izginili. Sedaj sem že »stari« in me puste pri miru. Meni se to prileže in sem kar zadovoljen.

Vročina je muhasta, do 40°C v senci. Vrta v oči. Človek je venomer moker ali vlažen. V opoldanski pripekli imam občutek, kakor da me nevidna roka gladi z razbeljenim likalnikom po lice. Ob tej žga-

hni nam pritiče »siesta«, tri ure za počitek. A zaspati ne moreš. Človek tako rekoč plava v znoju. Ponoči pa pritisnejo stenice — z njimi smo večno v besnem vojnem stanju. Desinfekcija: desinfekcija sob, bencin, petrolej. Nobena reč ne zaleže. Pokončati jih ni mogoče. Vojašnica je sto let stara.

Voda, ta nas gonobi! Dobro vemo, da ni prvovrstna, da je celo kvarna, nevarna. Saj znamo brati, povsod piše: L'eau non potable, dangereuse, v vseh jezikih, pa se je moramo včasih le nalokati. Ali potlej je joj in prejoj: bacili rogovilijo po trebuhu, trajno zasedanje v W. C. Legijo kolneš in Afriko!

Sicer točijo odlično pivo in hladilne pi-

jače, ali za nas je to najgroznejše draženje. Tantalove muke. Opoldansko kakor večerno vino se pri jedi kar izgubi. Po siesti čaša vrelega čaja iz mete, grenkega, proti žej, zaleže za uro. Potem pa tebo znova išče: piti, piti, piti. Nažlevi se »žabjega sirupa« — strupa — in togotno se zavedaj slovenskega pregovora: kdor vodo žuli, mu po črevih kruli.

To so nevshečne malenkosti našega obstanika. Malenkosti, ki utegnejo postati usodne, če neprevidnež dobi tifus. Vselej se domislim naših klenih studencev, kadar srebljem nezdravo afriško stokavo.

Temu pismu sem priložil foto: vhod v vojašnico glavnega stana Legije. Tu sem stanoval leto dni in nešteto krat stal na straži kakor tale legionar. V ozadju se vidi spomenik in stab. Na stebrovju so napis, imena mest in dežel, koder so se vršile bitke. Med njimi se blesti za Verdunom — Serbie, nato la Marne, Somme... Lepe pozdrave pošilja Stojan Cirk.

Akademiki v Apaški kotlini

Delovni narodno-obrambni tabor v Stogovcih

Narodno-obrambno delo smo v teku 20 let svobodne Jugoslavije pustili popolnoma v nemar in šele zadnja leta se je začela mlada generacija zanimati za to vprašanje, da bi ob dvanajsti uri storila, kar je v njeni moči. Naša javnost in odgovorni činitelji se za to požrtvovalno in idealno delo akademske mladine premalo zanimajo: bodisi ker ne vedo za delo tuje propagande in ne razumejo potrebe o utrditvi naše narodne obrambe, bodisi ker v svoji priprostiosti ne čutijo potrebe takega delovanja, za katero n. pr. Poljska ne šteti s podporami, saj dobi vsak poljski študent, ki žrtvuje del svojega prostega časa zato, da se udeleži narodno-obrambnega delovnega tabora, v našem denarju preračunano 1500 dinarjev. Pri nas pa morajo akademiki, ki želijo prirediti tak tabor, dolgo časa čakati, morda dobiti in prositi, da zberejo vsaj toliko, kolikor nujno potrebujejo, da se preživijo. Pa se že zgodi, da porabi študent na takem taboru vse svoje prihranke, ki jih ima od inštrukcij in ki bi jih lahko, po zgledu večine naših visokošolcev, porabil za prijetno in brezskrbno letovišje na morju ali v planinah...

Iz Stogovcev v Apaški kotlini se je vrnil delovni tabor akademskega društva »Jugoslavije«. Vodja tabora, medicinec Sevnik, nam je o uspehu taborjenja pripovedoval:

Vsak začetek je težak, posebno še, če pri dete z narodno-obrambnim taborom v kraj, ki je ves preprežen s tujo propagando. Čim smo se pojavili, so se že začele širiti govorice, ki so nam prve dni zelo otežile delo. Pravili so, da smo kazenska ekspedicija, ki je z bombami, revolverji in blikovniki prišla, da bi masčevala marčne dogodke v Apaški kotlini. Težko je bilo prepričati naše Slovence, da smo prišli mednje le zato, da bi jih spoznali in jim pomagali z delom in nasvetom. Nikakor niso mogli razumeti, da bi kar naenkrat prišli na obisk h kmetom študentje iz Ljubljane, med tem ko so imeli priliko nešteto krat videti študente iz Rajha, ki so se potikali po kotlini. No, pa smo z lepo besedo premagali tudi ta odpor in po prvem dnevu našega dela so na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda goreli po vseh slovenskih kmetijah, ki smo jih čez dan obiskali, lepi kresovi v čast slovenskima apostoloma. Taborjani sami smo zažigali »Na pogledu« nad Stogovci tako velik kres, da so gasilci v Luterovih bili plat zvona, ker so mislili, da gori bližnja kmetija. Z naše razgledne točke, ki je objemala vso kotlino in se je z nje videlo daleč preko Mure, smo mogli naštetih kakih 30 kresov. Mislim, da je to kar lepo število.

Prebivalstvo Apaške kotline šteje približno 5000 duš, od teh navajajo statistike le kakih 2000 Slovencev. To število si lahko razložimo le z naseljevanjem Nemcev pred 70 leti in z radikalnim pomnemčevanjem, ki se je pričelo okoli 1860. leta, ko je Schulverin zidal v teh krajih šolo. Pomnemčevanje je bilo čedalje hujše. Zelo zanimiv je primer iz leta 1909, ko sta bila v šolsko matrico vpisana dva sinova popolnoma slovenskega kmeta kot Slovence, takoj nato pa ostali štirje kot Nemci, čeprav je bilo kmetovo pokolenje skozl in skozl slovensko in nosi tudi rodni lep slovenski priimek. Ta družina se danes priznava za Nemce, čeprav sestra gospodarjeve žene s težavo mlati po nemški! Tudi ne moremo razumeti odkod so se vzeli Nemci s krasnimi slovenskimi priimki: Zemljč, Kolarč, Senekovič, katere pišejo seveda v nemški transkripciji.

O Slovenceh bi lahko rekli, da je dober rod, ki biva tod, vendar zaradi prevelike oddaljenosti od kulturnih središč Maribora in Ljubljane in zaradi premajhnega zanimanja za te kraje s strani teh središč premalo zaveden. Tamkajšnji Slovenci so prepuščeni samim sebi in njihovi javni delavci ne najdejo nobenega razumevanja za svoje težko delo pri odgovornih osebnostih in organizacijah. Vidi se le skromno delo CMD, ki pa je šele v povojih.

Priliko smo imeli opazovati tri veje Slovencev, ki sicer ne tvorijo razlik med seboj, ki pa so zaradi jezikovne plati in narodne zavednosti važne omebe. Avtohtoni in priseljeni Slovenci iz bližnjih Slovenskih gor in so zavedni in ponosni na svoj rod, čeprav čestokrat zelo, zelo revni in odvisni od bogatejših Nemcev, pri katerih služijo bodisi kot dinarji, bodisi kot vinčarji. Nekaj je tu emigrantskih rodbin s Primorskega. Ti Slovenci so prežeti z dobrim nacionalnim duhom, vendar pa kažejo otroci veliko lahkoto pri učenju nemščine in jo tudi bahavo uporabljajo. Tretjo skupino, ki je najmočnejša, tvorijo prekmurški rojaki, ki so se v kotlini naselili po prevratu. Kar jih je katoličanov so dobri in zavedni, v kolikor jim ne primanjkuje tozadevne vzgoje, medtem ko je marsikateri izmed protestantov pod vplivom evangelijskega pridigarja. Kljub svoji dolgoletni zapostavljenosti pod Mađarsko pa kažejo ti Slovenci precejšnjo kulturno stopnjo in njihove kmetije, posebno tistih kmetov, ki so bili v Ameriki, daleko prednjačijo, vsaj kar se tiče higienske, nemškega grunta. Prekmurci niso bogati kmetje, vendar pa s težkim delom in s sezonskim delom, na katerega gredo najboljše moči izven države, zaslužijo toliko, da lahko živijo in v redu plačujejo za obsejno zono daleko previsoke davke.

Obmejni ljudje želijo, da naša država doma zaposliti. Vpraševali so nas, zakaj stoji delo pri regulaciji Mure, ki stalno grozi, da bo preplavila polja na naši strani, in kako da se nihče ne zmisli, da bi reguliral Plitviški potok in uredil na njem zapornice. Ta potok namreč vsako leto poplavi nižje ležeče kmetije in ljudje trpijo, ko jim zmanjkuje krme, ko morajo orati v nanošeni pesek in zdraviti metljivo živino. Pa dela na cestah so nam omenili: en kilometer in pol dovozne ceste Ivanjkovci—Negova, dalje še cesto iz St. Lenarta v Maribor, pa še precej drugih del, ki pa se jih trenutno ne spominim. Ljudje vidijo potrebo vsega tega in ne razumejo, kako da se za tako nujna javna dela, ki bi zaposlila marsikatega revnega kajžarja, ne najde posojil... Nujno je potrebna elektrifikacija kotline.

Ne pretiravam, da smo na našem taboru storili vse, kar se je dalo ali bolje, kar je bilo v naši moči. Že sem omenil, da smo hodili od ene slovenske hiše do druge, ki so pogosto na redko posejane in dokaž oddaljene. Seznanili smo se z ljudmi in pridobili med našim bivanjem nekaj prav trdnih znancev, da ne rečem prijateljev. Zanimali smo se za kmetijsko delo, pri bolj ubožnih smo včasih pomagali, kolikor smo pač znali, povpraševali smo kmete za njihove težave in potrebe, jim nudili prvo zdravniško pomoč, za kar so nam bili ljudje še posebno hvaležni, pomagali smo pri zdravljenju živine, razlagali uporabo razkuževalnih sredstev in umetnih gnojil, ki nam jih je 500 kg polonila tovarna »Ruše«, z gospodarji smo razpravljali kakšno pametno o politiki in še nešteto drugih reči smo počeli, vmes

Glavni tabor v Apaški kotlini

pa še katero izmed naših lepih domačih pesmi zapeli, da je šlo lažje izpod rok. Šabolnik pa hitreje po grlu. To podrobnost, ti obiski medicincev, raznašanje knjig, ki smo jih v veliki meri nabrali v Ljubljani in prinesli s seboj, zbiranje podatkov o najrazličnejših rečeh, je precej naporno in utrudljivo, posebno če hočete do pripravekemu soncu po cele ure daleč. Pa kaj bi pravil o tem, sami vidite enkrat na tak tabor, pa boste videli, koliko teče tako daleč...

Na našem taboru so bili tudi trije slani lutkovnega odseka pujskega Sokola. Obnesli so se odlično. Kmetje z veliko večjim zanimanjem gledajo lutkarske predstave, kakor vrtenje nemih filmov, ki po navadi niso najboljše. Na prvem sestanku smo imeli 65 ljudi, po veliki večini so bile prisotne žene in otroci. Može so ostali doma, deloma nam niso zaupali. V Stogovcih smo nato prirejali take sestanke vsak drugi dan. Število udeležencev je bilo čedalje večje in je doseglo v nedeljo 16. julija, ko smo priredili majhen šod Slovencev, na katerem je govoril naš predsednik Iskra, število okoli 230 ljudi. Menim, da je za ta kraj to več kakor uspeh. Poleg 11 sestankov v stogovski šoli smo na pobudo in željo šolskega upravitelja iz Apač g. Šnuderla priredili še štiri predstave s predavanji v Apačah, ki jih je posetilo povprečno 95 Slovencev. Ne morem vam povedati, kako so nam bili vsi zato hvaležni in kako so vsi Slovenci občakovali, da moramo tako hitro oditi iz kotline. Če ne prej, se vrnite vsaj drugo leto, so nam vzklicali ob slovesu. Zanimivo so besede, ki jih je dejal g. Resman, upravitelj iz Stogovcev, da ni stisla v 20 letih toliko slovenskega petja, kakor v treh tednih našega bivanja med tamošnjimi Slovenci. Veseli smo bili, ko smo stisnili ljudi, ki so odhajali z naših sestankov proti domovom in iz polnih grl prepevali »Hej, Slovanie«, da je odmevalo po vaseh.

Tudi vselega je bilo na preteg, večsah kar preveč, pa o tem rajši ne govorim, da bi ne bil kdo užaljen, če bi prišle njegove zgodbe na dan. Naj ostanete spomini samo za nas, če jih le ne bo naš enodnevni gost g. dr. Kreft raztresel po svetu. Mirno pa vam bi lahko povedal, kaj smo jedli, kako so nam mrtvi petelini šepeli, kako smo potovali s kino-aparaturami iz Stogovcev v Apače s kmečkim vozom, v katerega smo vpregli pet kolezarjev, kako smo se zadnji dan kopali med žabami, lahko tudi o dobrem in močnem domačem žganju, pa vse to ni posebno zanimivo za široko družbo. Mirne duše lahko rečem, da smo bili tistega življenja veseli, čeprav nam je kdaj česa manjkalo. Vsekdo je odnesel s tega tabora marsikaj, kar mu bo še prav prišlo v življenju, predvsem pa spomin na tisto iskreno povezanost, ko smo si vsi postali pristrčni prijatelji, da smo se na ljubljanski postaji kar težko poslavljali. Nekaterim so se bleščale solze v obeh... Lepo je bilo, spomin na Stogovce ne bo pri marsikomu tako kmalu obledel.

Naj bi delo mladih, idealnih ljudi ne ostalo zaman!...

Tri marele — en obraz

Nad marelo je marela in še ena vrhu nje, zdaj pa glejte — gromeka strela! — kaj vam slika ta pove: to je mister Chamberlain, nezprosni mož jeklen.

Tragična smrt mladega fanta

Zagorje, 19. avgusta

Včeraj popoldne so na izloškem pokopališču položili v prerani grob 17-letnega fanta Jožeta Jazbeca, ki je postal žrtev dela. Pravi mesec dni je Jazbec, ki je doma iz Cerkelj pri Krškem, prišel v službo k lesnemu trgovcu Hribarju na Iz-lakah, kjer je več let služil njegov stric.

Ko so v sredo v gozdu spuščali po drči težke štirimetrske hlode, se je eden izmed hlobov pri drčanju obrnil, da je zadel smreko, za katero se je bil Jazbec umaknil. Udarec je bil tako močan, da je zlomil smreko. Hlod je sunil v oprsje tudi ubogega fatna, ki je obledel nezavesten. Hitro so pošli na zdravnika v Zagorje. Videli pa so že takoj, da je njegovo stanje resno. Zato je bil pripravljen g. Bleiweis, da ga kar odpelje v bolnišnico. Ko pa se je pripeljal avto, pa je bil fant že izdihnil.

Obvestili so mater o nenadni smrti ljubljene sina, ki je bil šel od doma, da bi pomagal svoji materi. Pa je usoda hotela, da je ne bo mogel podpirati. Ko so ga pokopavali je tako bridko jokala, da se tudi ostali pogrebci niso mogli ubraniti solz.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za štiro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženske za zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za štiro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za štiro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpisati v pisnu obem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičočna se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Letovišče

Miren dopust
v lepi vinčariji, 2 sobi z uporabo kuhinje z vodo, soba za posla, oddam za 1 mesec za nizko odškodnino samo čedni objekt. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Kampa, kampa

Gostilna Martine
Zg. Šiška
Danes prvočrtni jazz! Dobra vina, priznana kuhinja! Posebne sobe! Vrt!

Za danes

Narodna čitalnica v Vavbi na železnici v Dravici. Za dobro zabavo je prikrita.

Danes »smajna«

jutri »sejmi la«
Radomir pri Zlati kapljici. Prijetna zabava ob večerji. Pridite, ne bo vam žal.

Balincarji

Kam pa danes? Na tekmo k Zelenci na Vodovalnem cestu. Igrata klub balincarjev Zeleni in Rdeči proti klubu Moste. Kibici ne zamudite.

Gostilna

»Pod gozdom«
pri Planjariji tudi danes velika vrtna veselica s plesom. Zraven drugega čepiča, raznihi itd.

V gostilni Putrich

Danes zabava z nagradnim plesom. Lep senčnat vrt. Vrhovno vabljeno.

Službo dobi

Hlapca
mlajšega sprejem s 1. septembrom v službo. Poleg drugih del je za oskrbovati samo 1 konj. Ponudbe pod »Stalna služba 340« na ogl. odd. Jutra.

Mesarskega

pomočnika
poštenega, s takoj sprejemom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priden mesar«.

Mlado

praktikantinja
prodajalka za trgovino sadja in zelenjave. Piacam 300 din mesečno brez hrane in stanovanja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Praktikantka 300«.

Šivilje

na krznarstvo sprejme Rot. Ljubljana, Mestni trg 5.

G. Th. Rotman:

„ZAČARANI KANARČEK“

1

Bilo je proti kencu velikih počitnic.

Tinko Bucek je pasel dolg čas. Mamič na imela denarja, da bi mu kupila dragih igrači ali ga poslala na potovanja. Bratcev in sestic tudi ni imel. Slonel je torej na oknu in gledal dol v tesno ulico, ki je vodila mimo hiše.

2

Hoj, glej ga, ta mah se je pokazala

pri nasprotnem oknu sosedova glava. Njegove žene najbrže ni bilo doma, in tako je hotel mož sam nakrmiti kanarčka. Bil je pa nekoliko kratkoviden, in Tinko je v svoje veliko veselje opazil, da je bil dobičnik namesto ptice kreme pograbil vrečko s kolački za mame.

3

Hoj, glej ga, ta mah se je pokazala

pri nasprotnem oknu sosedova glava. Njegove žene najbrže ni bilo doma, in tako je hotel mož sam nakrmiti kanarčka. Bil je pa nekoliko kratkoviden, in Tinko je v svoje veliko veselje opazil, da je bil dobičnik namesto ptice kreme pograbil vrečko s kolački za mame.

Prodajalko

konjektivske stroke, večšojavanja sprejem. Ponudbe z navedbo do sedanjih službenih mest pod »Konfekcija 77« na ogl. odd. Jutra.

Urarskega

pomočnika
za Zagreb, starejšega, prvočrtno moč, za boljše žepne in ročne ure. Ponudbe z navedbo kako dolgo je po močnik in kakšno plačo zahteva na ogl. odd. Jutra pod »Urar«.

Dva urarska

pomočnika
za montiranje novih ročnih in žepnih ur, za Zagreb. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo kako dolgo je po močnik in kakšno plačo zahteva na ogl. odd. Jutra pod »Urar«.

Prodajalko in

učenko
sprejem v trgovino z mešanin blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra.

Prodajalko

srednjih let, ki bi vodila samostojno malo trgovino na delu sprejem s 1. sept. ali tudi pozneje. Mešto govoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna služba 376«.

Frizerja ali frizerko

prvočrtno moč za dame. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Dva čevljarska

pomočnika
mlajšega sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sofer«.

Korespondenta

korespondentko
s perfektnim znanjem nemške jezika in stenografije. Pismene ponudbe na Publicitas, Zagreb, pod »Slavonija«.

Izurnjeno petletno

sprejem v stalno službo. Hrana in stanovanje. Zasluge do 400 din mesečno. Pletarna, Slovenska ulica 26, Maribor.

Gospodična —

začetnica
za pisarniško službo, — strojepleje, stenografije, se sprejme. Takojšnje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »15. septembra«.

G. Th. Rotman:

„ZAČARANI KANARČEK“

1

Bilo je proti kencu velikih počitnic.

Tinko Bucek je pasel dolg čas. Mamič na imela denarja, da bi mu kupila dragih igrači ali ga poslala na potovanja. Bratcev in sestic tudi ni imel. Slonel je torej na oknu in gledal dol v tesno ulico, ki je vodila mimo hiše.

2

Hoj, glej ga, ta mah se je pokazala

pri nasprotnem oknu sosedova glava. Njegove žene najbrže ni bilo doma, in tako je hotel mož sam nakrmiti kanarčka. Bil je pa nekoliko kratkoviden, in Tinko je v svoje veliko veselje opazil, da je bil dobičnik namesto ptice kreme pograbil vrečko s kolački za mame.

3

Hoj, glej ga, ta mah se je pokazala

pri nasprotnem oknu sosedova glava. Njegove žene najbrže ni bilo doma, in tako je hotel mož sam nakrmiti kanarčka. Bil je pa nekoliko kratkoviden, in Tinko je v svoje veliko veselje opazil, da je bil dobičnik namesto ptice kreme pograbil vrečko s kolački za mame.

4

Hoj, glej ga, ta mah se je pokazala

pri nasprotnem oknu sosedova glava. Njegove žene najbrže ni bilo doma, in tako je hotel mož sam nakrmiti kanarčka. Bil je pa nekoliko kratkoviden, in Tinko je v svoje veliko veselje opazil, da je bil dobičnik namesto ptice kreme pograbil vrečko s kolački za mame.

Kotlarske

pomočnike
ter ključavničarja ali kleparja, kateri je več v izdelovanju železnih Alpa peči, sprejem takoj. Glumac, kotlarstvo, Celje, Pred grofijo 9.

Dobro frizerko

za stalno službo. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Soferja

ki ima osebnih avto, nudi dober postranski za službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra v Celju pod »Kompanjone«.

Mlado natakario

priključno takoj sprejme. Frančiška Križnič, Zilovnica, Gorenjsko.

Mizarskega

pomočnika
sprejme Josip Polnar, mizarstvo, Podnart.

Mlajšo frizerko

sprejem za Ljubljano. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Frizerko«.

Pleskarje

za takoj šče Marjan Jek, Tržič.

Kuharico

samostojno, valeno tudi drugih hišnih del, sprejme takoj v službo trgovska hiša na deželi. Piacam 300 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna služba 340«.

Hotelski vratar

(portir) več jezikov in zmožen kavelje, — dobi mesto v hotelu v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna mesto 100«.

Brivskega

pomočnika
in vajenca, sprejem takoj. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Samostojna

kuharica
srednjih let, vestna in čista, večšojavanja sprejem. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Mlado »služkinjo

sprejme takoj trgovina v Savinjski dolini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna kuharica«.

Soferja

spretnega vozača in večšojavnega, sprejem takoj ali 1. IX. 1939. Ponudbe z navedbo zahtevkov na ogl. odd. Jutra pod »Trezen«.

Vrtnarja

mlajšega, v stroki sposobnega in pridnega sprejme večja vrtnarja v Ljubljani. Istotam se sprejme vajenca in kmečko dekle.

Vrtnarskega

pomočnika
in vajenca, sprejem takoj. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Natakario

kuharskega, sprejem takoj. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Čevljarskega

pomočnika
sprejme za stalno službo. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Dekle k dvema

otrokoma dva in tri in pol letne, mora dobro prakso iz boljše hiše. Ponudbe je poslati na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjsko«.

Mizarski pomočnik

za fino furirano delo dobi mesto. Weidling, mizarstvo, Kranj.

Deklica

dobrega značaja od 16 let, za pomoč v karni obnem tudi v gospodinjstvu, dobi službo v dobri, mirni hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »150«.

Tekarja

(pomočnika sluze) sprejme denarni zavod v Ljubljani. Prosimo za navedbo prejšnjega delodajalca, ki ga priporoča. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Ključavničarske

pomočnike za stalno delo sprejme ključavničarstvo Geyer Rudolfa, Ljubljana, Vojskova ulica 12.

Modistko

mlajšega, poštenega, za dostavo blaga, sprejem. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Več čevljarskih

pomočnikov
za boljše delo. Prednost oni, ki znajo delati na stroju. Naslov v vseh posl. Jutra.

Zagarja

sprejme takoj Popovič, Križe na Gorenjskem.

Propagandistke

sposobne za obiskovanje strank s trgovsko izobrazbo. Prednost one z znanjem hrvatskega in nemškega jezika ter s prakso. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lep nastop«.

Gospodinjstvo

pomočnico
pridno, vestno pošteno in čisto, ki bi opravljala vsa hišna dela sprejme dvočlanska družina. Nastop takoj. Predstaviti se vsak dan med 10. in 12. Malenšek, Miklošičeva 34-III.

Kmečko dekle

16 do 18 letno zdravo in pridno ter pošteno, išče za vsa hišna in vrtna dela. Vstop takoj Pavla Ponič, Dvorska 11 (za Stadionom).

Sprejme se

gospodinja
za gospodinjstvo samca. Zahteva se prvočrtna kuharica, ki zna kar naj bolj skrbeti tudi za perilo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »K. I.«.

Prodajalca —

tehnika
po možnosti avtovozača išče za takojšen nastop radio trgovina. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Fotopomočnika

mlajšega spretnega, poštenega se išče za fotografiranje, stalno mesto, plača po dogovoru. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Sobarica

ki zna šivati in govoriti francosko, dobi stalno službo. Drogerija Hermes, Miklošičeva c. 30.

Polir

z dobro prakso, dobi pri gradbenem podjetju v mestu Ljubljani službo. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Gospodične

ki znajo nehati naj javljajo svoje naslove na ogl. odd. Jutra pod »Mreža«.

Frizerko

sprejme takoj salon »Panče, Ljubljana, Kongresni trg 3«.

Kuharica

perfektna in samostojna z dolgoletnimi spretnostmi, sprejme takoj. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Tivornica kisa

iz delavkega poslovanja s strokovno prakso. Prednost ima oni, ki je že opravil Frings aparate. Ponudbe in vprašanja na naslov: Rajner Simon, Novi Sad.

Služkinjo

ki je zmožna tudi nekežni kuhi, sprejme družina odraslih oseb v Ljubljani. Nastop začetkom septembra. Naslov v vseh posl. Jutra.

Tkalnega mojstra

z mnogoletno prakso sposobnega popolnoma samostojnega vzdrževanja stavč. Ponudbe z navedbo zahtevkov poslati na Motovz in platno, Grosuplje.

Dobro hiša

z Zagreb, išče k dvema otrokoma (2 in 5 let) za nesporno dekle z znanjem nem. jezika in ki je pripravljena opravljati tudi druga hišna dela. Ponudbe z navedbo referenc na ogl. odd. Jutra pod »Za nesporno«.

Ključavničarske

pomočnike za stalno delo sprejme ključavničarstvo Geyer Rudolfa, Ljubljana, Vojskova ulica 12.

Trgovskega slugo

mlajšega, poštenega, za dostavo blaga, sprejem. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Več pro-ajalk

in prodajalce za prodajo vsake gospodinjstvene stvari. Vprašati »Mojo dom« Ljubljana, Dvorska c. 8.

Služkinjo —

išče za svoje gospodinjstvo direktor banke v Novem Sadu. V postev pridejo kmečka dekleta primerne zunanosti, dobrega vladanja, zmožnosti z gospodinjstvom, ki znajo nekaj kuhati, prati in malo šivati v starosti do 30 let. Služba je stalna in se lahko takoj nastopi. Ponudbe (priljučiti sliko) z navedbo mesečne plače poslati na adresu: Olga Rusani, Novisad, Cara Nikolaja ulica 13-a.

Trgovskega

pomočnika
mešane stroke, ki je vajen tudi železnice in ustna sprejem. Nastop takoj. Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. Jutra pod »Dobro trgovski prodajalec«.

Službo skladiščnika

stalno, nudim osebi, ki polni 10000 do 15000 din kavelje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plaća in provizija«.

Poverjenike

ki so z uspehom delovali za posmrtni ali kreditni zadrugi, dobi reno mirna zadruga pri dobru honorarju po nastop na Publicitas. Za greb pod št. 33946.

Postrežnico

za vsa hišna dela sprejme mala družina. Od pol 7. do pol 15. Naslov v vseh posl. Jutra.

Monterja

in vajenca sprejme elektrotehnično podjetje takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Elektro«.

Vestnega

zagovodjo
večšega manipulacije jelojve sprejem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vodni pogone«.

Mesarskega

pomočnika
in prodajalko za delikatesno trgovino sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Službo 999«.

Mlado dekle

15 do 17 let staro sprejem k železnemu otroku in za manjša gospodinjstva dela. Predstaviti se ponedeljek, torek, Christof, Povšetova 33a.

Prodajalko

za reprezentativno trgovino s čevlji v centru mesta. Naslov v vseh posl. Jutra.

Praktikantko

za pisarno, pridno z znanjem nekoliko nemškega jezika. Pismene ponudbe osebno predati v poslovalnici Elektroton, Frančiška ulica 10.

K fantku

pol leta, letnemu iščem polno dekle ali gospodinjstvo za čas od 9. do pol 15. brez hrane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna in dobrosrčna«.

Brivski pomočnik

dobro delavec dobi stalno službo. Ponudbe na Slavko Konec, Jesenice, Gorenjsko.

Pisarniško moč

podstojno inteligentno za samostojno vodstvo manjše obrti sprejem. Ponudbe ali vložiti samo res zmožne moči s prilogo sliko pod »Center Ljubljana«.

K otrokom

iščem zdravo in zanesljivo dekle s perfektnim znanjem nemščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna in dobrosrčna«.

Kuharica

vajena vseh hišnih del, dobi službo v Kranju. Piacam 1200 din. Naslov v vseh posl. Jutra.

Slikarske in

pleskar. pomočnike trezne, dobro izveštane sprejem takoj. Mihael Dobravac, Celje, Glavni trg 15.

Sedlar., tapetniški

pomočnik
samec, voljačine prost, dobi mesto. Prilika za učenje nemščine. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen pomočnik«.

Gospodinj

dobro kuharico, išče samostojen gospod za skupno gospodinjstvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čista«.

Prodajalko

za modno trgovino, takoj sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prodajalka«.

Fotopomočnika

zmožnega vodstva vatelju, vestnega, poštenega sprejme Foto Hudnik Ljubljana VII.

Pomočnico

s kaveljo za podružnico z mešanin blagom in vso oskrbo v hiši spre

- Naprodaj**
kompl. postelja z žimo, te
pihi, omara, nočna omari
se, perilo, odeva. Heler,
Novi trg 5-III. 23126-6
- Otroške vozičke**
v veliki izbiri najugodnej-
še kupite pri Banaji, Ljub-
ljana, Miklošičeva 20. 23322-6
- OTOMANE
COUCHE
ROLETE**
kupite najceneje pri
E. Zakrajšek
Ljubljana
Miklošičeva 34
Prepričate se!
- Parkete in**
parketne odpadke
ugodno prodaja var. Saka
bovarna parketov, Metelkova
ul. 4. tel. 22-44. 249-6
- Vinske sode**
od 300 do 600 lit. in voz
zapravilov nov oljnat
oceni poceni prodaja. Naslov
v vseh posl. Jutra. 23476-6
- Otroško posteljo**
izelena z modro, do 300
din. Iglit, Gerbičeva 12,
Kolezija. 23453-6
- Kadi**
prodaja. Naslov v vseh po-
sl. Jutra. 23547-6
- Otroški voziček**
globoj, lep, moderen na
prodaj, Hotimirova 8, Si-
ška. 23546-6
- Stopnice**
hrastove, parkete, zelo do-
voljno prodaja. Pleterski
Pleterski 32, Bežigrad. 23536-6
- 12 m gumi cevi**
poceni prodaja. Poizve se
mlekarna Sv. Jakoba trg 6.
23561-6
- Okna, vrata**
in oboknice. Iščemo ugodno
prodajo. Poizve se na stavi-
šču. Založarjeva ul. 3.
23528-6
- Prodaj kinokamera**
9,5 mm za 1000 din ali
zamenjam za malo harmo-
niko. P. S. Predovič
vaz 7-L. Moste, Ljubljana.
23515-6
- Kupim**
pisalne mize
dobro ohranjene, kupi-
mo. Ponudbe na ogle-
d. Jutra pod »Pisalne
mize«. 23412-7
- Kupim**
dobro ohranjene fotome-
tre (Belichtungs) za niz-
ko ceno. Miladinović, Tr-
teva 47b. 23271-7
- 2 bencinski črpalni**
premilni, dobro ohran-
jeni, kupim takoj. Ponud-
be na ogle. Jutra pod »Avto-
mote«. 23592-7
- Auto, moto**
Avto Opel
dobro ohranjen se po-
ceni prodaja. Naslov v
vseh posl. Jutra. 23254-10
- Puch 250**
v dobrem stanju, nove gu-
me prodaja. Pintar, Lesce
45. 22080-10
- Motor BMW**
350 cm., skoraj nov, ugo-
dno prodaja Dobrovec.
Brod 14, via Tacen, po-
leg tovarne. 23228-10
- Avto Opel**
limuzina, vožen 27.000
km, motor AJS, 500 cm.
in Miele 98 cm. v brez-
hibnem stanju prodaja Ju-
li Zevnik, Kranj, Stra-
žičeva. 23181-10
- Motorno kolo**
»Puch« 200 cm., malo
razbita, naprodaj. —
Ogled vsak čas mogel v
garazi Slovenska 6. 23409-10
- Ugodna prilika**
Prodaj dobro ohranjeno
motorno kolo s priklo-
lom Harley 1200 cm. po zelo
nizki ceni. Mihelič,
Borštnikov trg. 23410-10
- Opel »Super«**
v odličnem stanju, kot
nov, zelo ugodno napro-
daj. — Poizve se na ogle-
d. Jutra pod »Takošnje
prijave«. 23397-10
- Automobile**
tovorne, osebine in avto-
buse, dobro ohranjene,
vse jakosti, kupite naj-
ceneje pri O. Žurku.
Zurku, Zvezdarska 11
Ljubljana, Tavčarjeva 11
23290-10
- Zamenjam**
ali prodam motorno ko-
lo 125 cm. za močnejšo
Gilinec — Vile čista XVII
št. 15. 23342-10
- Motorno kol 200**
cm, štirikotno s lučjo
nov gume prodaja. —
Zamenjam za močnejšo
— Rotar, Črnuče. 23347-10
- BMW avto**
dvoosobni poraba benci-
na do 7 l. na 100 km.
prodaja. Na ogled Zabo-
ška c. 51 Rakus. 23262-10
- Motocikel ARDIE**
200 cm OHV 5000 km
vožen ugodno prodaja. Na-
slov v vseh posl. Jutra. 23269-10
- Dva avta,**
dva direkt na peresih in
dvajdesetih vozov. Pro-
dam. Vinko Habjan, in-
dustrijska c. 12 — Dom-
žale. 23385-10
- Petsedežno**
limuzino
prodaja ali zamenjam za
tovorni ali malo vozi-
DKW. Voz je še skoraj
nov, pripraven za avto-
st. rabi 11 l. na 100 km
Stanter, Sv. Peter. 23283-10
- Opel Blitz**
tovarniško nov, itonski, u-
vorni avto, letošnji model.
Prodaja. Naslov v vseh po-
slovalnih Jutra. 22633-11
- Naprodaj**
Rudge 500 cm., Ardie 125
cm., Wanderer avto, Meh.
del. Klančnik, St. Vid 15.
23456-10
- Motorno kolo**
DKW 350 cm
model 38 v brezhibnem
stanju prodaja. Naslov v
vseh posl. Jutra. 23408-10
- Motor**
200 cm prodaja za 3500
din. Na ogled pri mehani-
ku M. Nardin, Poljanec 31.
23474-10
- Osebine avto**
novejši tipa v brezhib-
nem stanju kupim. Pla-
mam takoj! Ponudbe na
ogle. odd. Jutra pod »Do-
bro ohranjen avto«. 23196-10
- Harley Davidson**
500 cm., NSU 350 cm
ugodno prodaja. Naslov
v vseh posl. Jutra. 23469-10
- V gostilni**
pri »Panju«
Vegova ul. 10 se toči pri-
znano izborni doletski
zalogi. Zanimljiva posre-
diteljstva, zato kdor
hoče resiti kavarstvo do-
brega vina, naj se potru-
di v Vegovo ul. k Panju,
kjer bo vsakdo dobil
zanimljive in finančne
podatke. Zanimljivi in
mizirski jedili ter večkrat
dnevno svežim pivom.
Danes in vsak večer se igra-
je komadi na klavirju,
petje itd. Vsa ljudstva
in se priporočajo. Tone
Huč. 23477-10
- Motor**
120 cm prodaja. Naslov
v vseh posl. Jutra. 23450-10
- Motor**
Besa 750 cm s
prikolico ali brez. Dobro
ohranjen. Cena zelo nizka.
Phine Fran, Celovška 91
Ljubljana, Tyrševa 12, dvo-
rišče. 23445-11
- Poltovorni avto**
poceni prodaja. Mehanika
delavca, Kavčič, Tržaška
cesta 50. 23543-10
- Rudge**
700 cm poceni napro-
daj. Zvezdarska 102 Ljub-
ljana. 23536-10
- Mali avto**
In motorno kolo s pri-
kolico, oboje dobra zna-
ma, zelo poceni napro-
daj. Mlekarna Stari trg
št. 24. 23505-10
- Prostorno limuzino**
ekonomično, kot re-
sevalni avto prodaja Nabav-
ljana zadruška gasilke
zajednice, Ljubljana. 23599-10
- Opel Kadett**
limuzina, nov model, tak-
oj uprabilni, naprodaj za
smešno nizko ceno.
Ostrožnik, pasaza Nebo-
tičnika. 23507-10
- Tovorne**
avtomobile
rabljene, v dobrem stan-
ju Chevrolet Truck 2
in pol ton, Ford 8 cil-
ter osebne, Chrysler, Ta-
tra, Hansa Lloyd prodaja
poceni in se z zanimanjem
obzira. Benz zastopstvo,
Maribor, Kopališka ul.
11. 23578-10
- Kolesa**
Znizali smo cene
za naša prvotna kolesa.
Izredno ugoden nakup.
— Tehnik, Banaji, Ljubljana,
Miklošičeva 20. 23523-11
- Moško kolo**
poceni prodaja. Mestni trg
17-III. Bežikov. 23490-11
- Moško kolo**
lepo sportno, dobro ohran-
jeno, znamke Styria pro-
dam. Istotam prodajam lepo
samsko kolo. Naslov v
slo. Jutra. 23548-11
- Moško kolo**
dobro ohranjeno, poceni
naprodaj. Smrekar, Klad-
dezna ulica 9. 23522-11
- Financierja**
za gotovino milijon din za
ustanovitve čimprej do-
bičasnega podjetja.
— Poizve se na ogle. odd.
Jutra pod »Riziko iz-
ključuje«. 23340-16
- Družabnik**
za dobro idejo trgovino se
sprejme s 25.000 din kapita-
la. Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Gorenje«. 23267-16
- Posojilo**
20.000 din izde državni
uradniški par. Vračanje
v rednih mesečnih obrokih
po 1000 din, začeti s
novim letom 1940. Ponudbe
na ogle. odd. Jutra pod si-
ro »Nujno posojilo«. 23517-16
- Vaši prihranki**
so varni in plodoviti na-
loženi v domačem zavodu
»Moj dom, Ljubljana, —
Dvoraka 8. Pileti ali
dite osebno. 267-16
- Prodaj**
dinamo 10 volt, 300 amp.
2 polarna stroja, banje
in pribor za galvanizira-
nje. 1 dinamo 220 volt 4
PS, 1 dinamo 110 volt 14
PS. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 23345-29
- Šivalni stroj**
Dunkopf, več Plaflovih,
Singerjevih, Westa, Mund-
lov in drugih popolnoma
novih z 2 letno garancijo
prati, poceni naprodaj pri
Promet, nasproti križnaki
cerkve. 23371-29
- Elektromotor**
za 1 HP 220-380 volt am-
permet voltmeter, bad-
stomatolog za galvani-
ziranje kupa, Ponudbe
na ogle. odd. Jutra pod
»Galvanizacija«. 23551-29
- Parna lokomotiva**
znake Hofler Schratz v
brezhibnem stanju napro-
daj. Naslov v vseh posl.
Jutra. 23572-29
- Drobilec**
za kamene prevozen, s
Diesel motorjem, ugodno
naprodaj. — Zagorčič,
Dobna pri Celju. 23388-29
- Iščemo bukovino**
parjeno, tudi borovino,
vse rezano po naročilu.
Zaga pošljete naslove
pod: »Zimska dobava«
na ogle. odd. Jutra v Ma-
riboru. 23263-15
- Hrastovih desk**
cca. m od 30 na 60
prodaja. Fran. Šušter-
šič, Medvode. 23356-15
- Bukove hlode**
in prvotna dva preski-
bim. Potrebujem nakup-
ovalce bučnih dreves —
Ponudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »Hlode«. 23552-15
- Pohištvo**
Moderne spalnice
kubine in drugo pohištvo
po nizkih cenah pripravi-
mo. Vrhovni, Veljavni,
Krajkova ul. 7, Ljubljana.
Sprejemamo vsa naročila
in popravila. 23480-12
- Malo rabljene**
trgovske opreme
jedilnice, spalnice, nove špe-
žerice, spalnice in razno
drugo pohištvo po zelo
ugodni ceni naprodaj. Za-
da se pri v. Mathan
Ljubljana, Tyrševa 12, dvo-
rišče. 17-11-12
- POHIŠTVO**
tudi na obroke
za stanovanja, trgovske
preme in hotele, dobri
zahvali, v največji
zalogi pohištva.
Spalnice že od 1600
Omar 400
postelje 160
kuhinjske opreme 750
kuhinjske kredence 450
nreže 85
stolane 500
adriati kaudi
prejemamo naročila po
delovnih načrtih. 23513-17
- SAVA**
MIZARSTVO
Ključarska ulica 32 in
33. Trgovina pohištva
in ključarstva (na-
proti sodišča) 23494-12
- Kapital**
Posojila dobe
državni, banovinski uslu-
gobniki, upokojenci, po-
sestniki. Informacije da-
je Dolenc, Radeče-
Podkraj. Priložite znan-
ke. 23356-16
- Pomoči!**
Kdo ima tako usmiljeno sr-
ce, da bi pomagal izobra-
ženemu, ki se je šele
stopilo v službo iz denar-
ne zadrege? Vrniti bi v
obrokih vse posojeni de-
nar. Prosim pomoči. Pi-
sma nasloviti na pod-
tra Maribor pod »Pomoči
tra«. 23166-16
- Zajam —**
Gotov novčanik
dobiti odmah vsi držav-
ni, gradnja, namizni, cen-
stveni, učitelji, ofi-
cieri, finančni i. dr. Dru-
gočrno event. brez jamca
do 5.000 din. Upšte daje
»Adria«, Zagreb. Jurisli-
čeva 8. Priložite marko.
23190-16
- Prodaj sledeče**
hranilne
vloge: Ljubljanska pre-
dina banka 100.000
Krajska hranilnica 100.000
Pratelidona din 150.000
Hranilnica in po-
slojnice Moravice 30.000.
Event. kupim hitro pla-
ljivo s vlogami. Točno
značene najvišje po-
nudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »Tudi manjše
vloge«. 23401-16
- Financierja**
za gotovino milijon din za
ustanovitve čimprej do-
bičasnega podjetja.
— Poizve se na ogle. odd.
Jutra pod »Riziko iz-
ključuje«. 23340-16
- Družabnik**
za dobro idejo trgovino se
sprejme s 25.000 din kapita-
la. Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Gorenje«. 23267-16
- Posojilo**
20.000 din izde državni
uradniški par. Vračanje
v rednih mesečnih obrokih
po 1000 din, začeti s
novim letom 1940. Ponudbe
na ogle. odd. Jutra pod si-
ro »Nujno posojilo«. 23517-16
- Vaši prihranki**
so varni in plodoviti na-
loženi v domačem zavodu
»Moj dom, Ljubljana, —
Dvoraka 8. Pileti ali
dite osebno. 267-16
- Lastnik trgovine**
manufakturno, dobro vpe-
la obstoječo 30 let v sred-
nem kraju Slovenije iče
družabnika ali družabno
s kapitalom 100 tisoč din
novi ponovno združuje z
novim kompanijom. — Po-
nudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »Prometno mesto
MS«. 22473-16
- Ureditel**
premoženja
Poravnave, konkurne za-
dev, odkup in inkaso ter
iste (tudi kmečkih) na-
bavo posodi in družbeno
sodbičneno in varno na
vse vrste kapitala, ure-
te, uprave in književstva,
bilance, kalkulacije, uprave
nepremičnosti, nadzorovane
soudelb. sploh vse trgov-
ske obroke zadnje povzeta
zajmo strokovno pisarju
Lojze Zajc
Ljubljana, Gledališka ul. 7.
16-16
- Posojila**
samo pri doma-
nem solidnem zavodu.
— Iste ali pridite oseb-
no. Moj Dom, Ljubljana,
Dvoraka 8. 262-16
- Posojila**
različna, prebrskano hitro
in brez kakšne
predplačila
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 3 din 23541-16
- Hranilne knjžice**
vrednostne papirje
kupujemo
stalno po najvišjih
cenah in takojšnjemu
plačilu
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
23540-16
- Kateri starejši**
gospod
bi nestrani mladi ženi fi-
nančno pomagali. Ponudbe
na ogle. odd. Jutra pod si-
ro »Starejši«. 23532-16
- najem**
Mesnico ali gostilno
s koncesijo, v industrijs-
kem centru, vpejano,
takoj prevzamem v na-
jem. Anton Zore, Bakov-
nik, p. Kamnik. 23207-17
- Paviljon**
na veseličnem prostoru ve-
sejama oddam takoj v na-
jem. Strazičar Ela, Poko-
pališka 35. 23535-17
- Vinotoč ali gostilno**
vzajem na račun ali v
najem. Ponudbe na ogle.
odd. Jutra pod »Prometni
kraj«. 23312-17
- Lokal**
za trgovino z mešanim bla-
gom z vsem inventarjem,
nasproti farne cerkve oddam
v najem. Ponudbe na ogle.
»Kobal« ločja, Zgornje Gor-
je pri Bledu 28. 23513-17
- Šupo**
ali podstropno skladišče
200-300 kv. m, lahko na
periferiji, iščemo poceni
v najem. Ponudbe na
ogle. odd. Jutra pod si-
ro »Lahko blago«. 23447-17
- Lokal**
za trgovino z mešanim bla-
gom z vsem inventarjem,
nasproti farne cerkve oddam
v najem. Ponudbe na ogle.
»Kobal« ločja, Zgornje Gor-
je pri Bledu 28. 23513-17
- Trgovski lokal**
mahjen iščem kjerkoli v
Ljubljani. Ponudbe na
ogle. odd. Jutra pod »Tr-
govski lokal«. 23454-19
- Mlekarno**
zelo dobro vpejano v sre-
dini mesta prodaja. Poizve
se Ljubljanska ul. 63, Mo-
ste. 23448-19
- Lep velik lokal**
z dvema stranskima prostora-
ma Stari trg 21 oddam.
Najemomali preuredi po
potrebi prostora. Hodisi za
pisarno ali delavnico mir-
ne obrti. Interesanti naj se
zgleda na naslov 121. Ru-
desch, Jesenice-Fuline. 23512-19
- Trgovina, obrt**
in lokal
oddam. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 23526-19
- Dvoriščno delavnico**
v Copovi ulici oddam. —
Vprašati Kolodvorska ul. 18.
23400-19
- Posest**
Manjše vinogradno
posvestvo
na Trški gori pri Krškem
zidana stanovanjska hiša,
vinograd, ograjen zelenjad-
ni vrtni sadik, sadik niva,
ugodno naprodaj. Poizve se
na ogle. odd. Jutra pod »Do-
bro idejo brivnica«. 23234-19
- Mlekarno**
na prometnem kraju —
staro, vpejano prodajam
zadnje bolezni. Naslov v
vseh posl. Jutra 23229-19
- Brivnica**
dobro idejo, industrijski-
ski kraj, brez konkuren-
ce, se takoj prodaja za-
drži. Ljubljana, 6.500 din. Ponudbe na
ogle. odd. Jutra pod »Do-
bro idejo brivnica«. 23234-19
- Mlekarno**
na prometnem kraju —
staro, vpejano prodajam
zadnje bolezni. Naslov v
vseh posl. Jutra 23229-19
- Gostilna s trafikom**
na odličnem položaju v
vrtom, sadonosičnem in
njlivo, gozdom, živinskim
hlevom, prodajam za 60.000.
Potrebno 50.000
din. Ivan Pančič, Polj-
čane. 23262-19
- Frizerski salon**
v okolici Maribora, do-
bro idejo, na prodaj, Na-
slov v podruž. Jutra v
Mariboru. 23261-19
- Trgovski lokal**
na Jesenjakih takoj od-
dam. Ponudbe na pod-
ruž. Jutra na Jesenjakih pod
»Lokal«. 23182-19
- Lokal**
oddam s 1. septembrom.
Istotam na prodaj hiša
s parcelo cca 300 kv. m,
obojje na zelo promet-
nem kraju. Več se poizve
v ogle. odd. Jutra 23193-19
- Gostilna**
dobro idejo, z gospodar-
skim poslopijem na per-
iferiji Ljubljane, 10 mi-
nut od tramvaja, ugodno
naprodaj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 23413-19
- Lokal**
za brivsko in frizersko
stroko že vpejano v bli-
žini Ljubljane se odda.
Cenjene ponudbe na ogle.
odd. Jutra pod »Lo-
kal«. 23379-19
- Trgovje z meš.**
v industrijskem in letovi-
škem kraju na Gorenji
skraj oddam v najem tudi
s firmo. Prevzem blaga po
Vilmarje nad Ljubljano.
Ana Nedoh, Din 36.000.
22742-20
- Krasna stavbica**
za vile, v bližini blejske-
ga jezera, s razgledom
na jezero, na prodaj. —
Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Idealen pro-
stor«. 23187-20
- Najemna hiša**
na glavnem trgu v Ro-
gatu, enosobna, neto do-
nos 28.000. Cena din
210.000. Bežigrad.
HISA, enodružinska, kom-
pleks 70 kv. m. Cena
45.000. Vižmarje.
HISA, 8 stanovanjska, no-
vozidana, neto donos
32.000. Cena 750.000.
PARCELA za trikotno
cesto, bližina centra.
Cena din 170.000.
Brezplačne informacije
za realiteta pisarna
ADAMIC, Ljubljana, Go-
spodarska 7. 23493-20
- Hišo**
odnosno vilo, po mož-
nosti blizu centra kupim
Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Plačam efek-
tivno«. 23302-20
- Več parcel**
pri tramvajski progi. Ce-
lovska cesta, ugodno na-
prodaj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 23414-20
- Dvostanovanjsko**
vilo
Cesta v Rožno dolino, zelo
ugodno naprodaj. —
Najemomali preuredi po
potrebi prostora. Hodisi za
pisarno ali delavnico mir-
ne obrti. Interesanti naj se
zgleda na naslov 121. Ru-
desch, Jesenice-Fuline. 23512-19
- Parcela**
lepa, solčna, v sredini
Ljubljane, v vseh posl. Jutra.
Naslov v vseh posl. Jutra.
23436-20
- Hišo na periferiji**
Ljubljane kupim hišo
vredno do 150.000 Din —
Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Za denar«. 23299-20
- Hiša z gostilno**
in vrtom v Ljubljani na-
prodaj. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 23327-20
- Redka prilika!**
Naslov na parcelo na Go-
lovcu s krasnim razgledom
na Ljubljano, s min. 10
pomavskih postaj, 20 po-
38 din. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 23329-20
- Travniki**
lepi, donosni v Ljubljani
zelo ugodno naprodaj.
Naslov v vseh posl. Jutra.
23336-20
- Veliko posestvo**
lepo, vpejano, s steno-
vinskimi posodskimi po-
slopi prodaj takoj. Na
haja se v okolici Novega
mesta ob državni cesti tik
farne cerkve. Naslov v po-
slovalnicah Jutra. 23339-20
- Novozidano hišo**
pripravno za letovišarja
ali vpočenja v bližini
kolodvorske Medno prodaj
Naslov v vseh posl. Jutra.
23429-20
- Tristanovanjska**
hiša
se prodaja. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 23427-20
- Stanovanjsko hišo**
v Ljubljani ali v okolici
kupim v vrednosti do
500.000 din. Posredovalci
izključeni. Ponudbe s
navedbo cene na ogle.
odd. Jutra pod »Kapital«. 23145-20
- Naprodaj hiša**
v škofiji vasi pri Celju
po ugodni ceni. Vpraša-
se pri Celjski posejnosti
d. d. v Celju. 23006-20
- 14 stanovanjsko hišo**
nov v Ljubljani prodaj.
Ponudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »14 stanovanje«. 23486-20
- Večje število parcel**
kompleks, parcel, go-
vinskih, stanovanjskih
in si vse napreda
»dobro strokovno izobra-
žen«. KUNAVER LUDVIG
sta 29. oktobra 6. Tele-
fon 37-33. Pooblaščen ga-
stiel in vodni cenili za
navete brezplačno na raz-
polož. 125-54
- Če kupite**
ali prodaste hišo, par-
celo, posestvo, novo, staro,
odnosno, vilo in ku-
lantno realiteta pisar-
Fran Pristavec, Ljubljana
na Erjavčeva cesta 44. Vse
informacije se brezplačno
248-21
- Hišo v Ljubljani**
blizu centra ali tramvaja
kupim. Plačam v gotovini
130.000 ducat hipoteka. —
Ponudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »Posredovalci iz-
ključeni«. 23496-20
- Tristanovanjsko**
vilo
z 2000 m² vrta pod ce-
no prodaj za 220.000 din
in stavbno vlogo za tri-
kotno parcelo palam
m² 270 din v centru Ljub-
ljane. Ponudbe na ogle.
odd. Jutra pod »Pod ce-
no«. 23460-20
- Leseno hišico**
v Ilkem Vintgarju prodaj
Ponudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »Tako«. 23451-20
- Hiša**
naprodaj za 31.000 popol-
noma nov, dvostanovanjs-
ka tik Save. Brod pod
Smarno goro. Terzija
Letnar. 23558-20
- Vila**
nova enosobna, na perife-
riji Ljubljane naprodaj za
200.000 din v gotovini.
Vprašati Ilirski 29-1, levo
23566-20
- Parcela**
ob državni cesti št. 17
izvanredno poceni na-
prodaj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 23581-20
- Hišo ali vilo**
dvostanovanjsko, neda-
no mesto, novo, mahjen
vrtni, kupim takoj. Po-
nudbe na ogle. odd. Ju-
tra pod »Do 130.000«. 23521-20
- Ugodni nakupi**
HISA, 4 stanovanjska, no-
vozidana, neto do-
nos 28.000. Cena din
210.000. Bežigrad.
HISA, enodružinska, kom-
pleks 70 kv. m. Cena
45.000. Vižmarje.
HISA, 8 stanovanjska, no-
vozidana, neto donos
32.000. Cena 750.000.
PARCELA za trikotno
cesto, bližina centra.
Cena din 170.000.
Brezplačne informacije
za realiteta pisarna
ADAMIC, Ljubljana, Go-
spodarska 7. 23493-20
- Prodaj hišo**
z 2 lokalom na promet-
ni cesti v Ljubljani. Na-
slov v vseh posl. Jutra.
23501-20
- Vila**
na periferiji po ugodni
ceni naprodaj. Ponudbe
na ogle. odd. Jutra pod
siro »Zg. Šiška«. 23509-20
- Zemljišče**
kupim v Ljubljani oko-
lici 3 do 10.000 kv. m.
pripravno za stavbo —
Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Okolica 27«. 23516-20
- Kupim**
manjša posestva v bli-
žini Kranja. Ponudbe na
ogle. odd. Jutra pod siro
»30.000«. 23518-20
- Industrijsko**
podjetje
živilske stroke, dobro
vpejano, rentabilno, sta-
novanjska hiša, prodaj.
Dopise na podružnico
Jutra Maribor pod siro
»40.000«. 23576-20
- Enosobno stanovanje**
z 2 sobama za oktober
Marmontova 19. Mirje.
23343-21
- Enosobno stanovanje**
oddam. Puntkova 31, —
Šiško. 23404-21
- Stanovanja**
180 din enosobno, 250
din dvosobno, oddam. —
Cesta v Zelini log 5. 23403-21
- Dvosobno stanovanje**
komfortno oddam za ta-
koj ali s 1. oktobrom. —
Beogradska 49. 23351-21
- Trisobno stanovanje**
oddam. Rimeka cesta 19.
(Gostilna). 23364-21
- Dvosobno stanovanje**
takoj oddam. Tržaška c.
109. 23357-21
- Enosobno stanovanje**
s shrambo oddam na Ce-
lovski cesti 204. 23321-21
- Dvosobno stanovanje**
komfortno, z malim ka-
binetom in kopalnico
oddam. Povšetova ul. 78
Poizve se pri Vihovnik —
Kodeljevo. 23289-21
- Dvosobno stanovanje**
z vsemi pritlikanimi od-
dam za 1. oktobrom. Na-
pobojni črni. Naslov v
vseh posl. Jutra. 23419-21
- Petsobno stanovanje**
v centru, oddam. Poiz-
vede dr. Černež, Tav-
čarjeva ul. 5. 23098-21
- Štirisobno stanovanje**
visokoprit, sončno v vili
sredi mesta oddam s 1.
novembrom. Informacije
Puhačeva 12-1. 23417-21
- Štirisobno stanovanje**
in stanovanje s sob z vsem
modernim udobjem in novi
stavbi sredi mesta oddam
s 1. novembrom. Ponudbe
pod »GT« na ogle. odd.
Jutra. 23388-21
- Samsko stanovanje**
s kopalnico v sredini me-
sta oddam s 1. septem-
brom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 23485-21
- Petsobno stanovanje**
priklikami oddam takoj
Poizve se pri hišniku Stari
trg 17. 23475-21
- 2-sobno stanovanje**
moderno, s kopalnico in
plinom oddam za 1. novem-
ber. Ponudbe na ogle. odd.
Jutra pod »Prilika«. 22888-21
- 4-sobno stanovanje**
komfortno, s kopalnico in
vsemi pritlikanimi ter dvo-
sobno stanovanje s štedil-
nikom in shrambo v bli-
žini bežigradske gimnazije
ugodno oddam. Ponudbe
na ogle. odd. Jutra pod
»Komfort«. 22887-21
- Dvosobno stanovanje**
parketirano 1. nadst. oddam
2. novembra. Ogled
od 9. do 11. ure. Cesta v
Rožno dol. 7. 23457-21
- Trisobno stanovanje**
s kabineto in komf. oddam
2. novembra. Oddam takoj
ali za mesec oktober v no-
vi hiši Trstenjakova ulica
Sv. Krištof. Istotam oddam
dvosobno stanovanje. 23519-21
- Dvosobno stanovanje**
parketirano 1. nadst. oddam
2. novembra. Ogled
od 9. do 11. ure.

T

Globoko užaloščeni sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in zancem, da je v Dubrovniku nenadoma preminul naš ljubljani sprog, sin, brat itd., gospod

Franc Voušek
sreski podnačelnik

Dragega pokojnika bomo pokopali v Braslovčah, dan pogreba bo naknadno objavljen med domačimi vestmi.

Dubrovnk, Braslovče, Polzela, Loka pri Žus., Kozje,
dne 19. avgusta 1939.

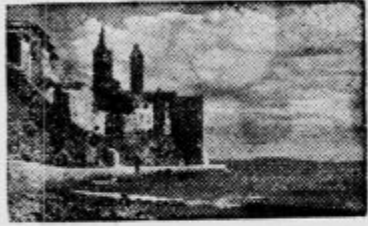
Žalujoča soproga Hilda,
rodbine: dr. Voušek, Gajšek in dr. Moser

Obljube naše Primorje!

Sušak

izhodna točka za vse kraje na Jadranu. Ugodno bivališče v vsakem letnem času. Informacije: Gradski turistički ured

Rab

čaroben otok na hrvatskem Jadranu. Idealno morsko kopališče-letovišče. Informacije: Turistički odbor

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1939.

ZACETER 27. AVGUSTA:

60% POPUSTA NA NEMSKIH ŽELEZNICAH. ZNATNI POPUSTI V DRUGIH DRŽAVAH.

VSA POJASNILA DAJEJO:

ZVANICNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA — BEOGRAD. KNEZ MIHAJLOVA 33/L.

IN ČASTNI ZASTOPNIKI:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, TYRSEVA 33, TEL. 27-62

JOSIP BEZJAK — MARIBOR, GOSPOSKA UL. 25, TEL. 20-97

CELO LETO

lahko trajno spravite

MOŠT (širu)

OD GROZDJA, KAKOR TUDI VSE SADNE SOKOVE BREZ STROKOVNIH PRIPRAV BREZ IZGUBE ČASA BREZ KAKRŠNIHKOLI APARATOV

S POMOČJO NIPAKOMBINA A II.

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poceni! Higijenično!

Odobreno od ministrstva za poljedeljstvo.

Navodila in cenik pošlje brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljanina ulica 1.

Brzo-parobrodna služba iz Benetk in Sušaka v Dalmaciju. Odstoj iz Sušaka vsak dan razen srede in petka ob 16. uri. Turistične proge iz Sušaka in Benetk v Dalmaciju ter iz Sušaka in Trsta v Grčijo, po zmernih pavalnih cenah. Dnevno večkratna zveza za vsa kopališča in letovišča jugoslovenske obale. Prospekte in navodila daje direkcija na Sušaku, ter vsi uradi Putnika in družbe »Wagons Lits Cook«.

Dražba tekstilne tovarne

v Kočevju (dravska banovina) se vrši dne 13. septembra 1939 ob 10. uri dopoldne pri sreskem sodišču v Kočevju.

Tovarniška poslopja, stanovanjske hiše, zemljiške parcele, vse strojne naprave in pritlikline. Tovarna je v obratu.

Cenilna vrednost znaša din 5.831.315,50, od česar odpade na stroje in pritlikline din 3.156.297.—.

Najmanjši ponudek znaša din 3.023.000.—.

Vadij din 583.132.—. Podrobne informacije — tudi glede ogleda tovarne — daje okrajno sodišče v Kočevju oziroma advokat dr. Oton Feticch v Ljubljani, Dalmatinova ulica 7 (številka sodnega akta je: J 630/38.).

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«!

Šest zlatih angelov

Roman

M. BRAND

»V teje pisalni mizi«, je dejal, »najdeš razen listine, ki te bo storila lastnika tridesetih milijonov, tudi še razne druge zanimive reči. — Hišo seveda tudi podeduješ — ta soba bo posebno prikladna za tvoje grške knjige — kaj?«

»Ze drugi mi praviš, da bom tvoj dedič — ali misliš zares?«

»Seveda — in kako vpliva nate ta novica?« je vprašal Leggett, radovedno opazujoč nečaka. »Kako ti je zdaj pri duši?«

»Tako nekako kakor človeku, ki je imel doslej samo leseno sabljo«, je počasi odvrnil Ryder, iščoč besed, »in ki mu nepričakovano dajo v roko pravo, nebruseno.«

Leggett je spet zaprl vrata, nato sta stopila v knjižnico.

Luigi Ravenna, obdahl od šestorice zavzetno lepih žensk, je ležal v globokem naslanjaču ter iztezal noge daleč od sebe, med tem ko mu je na mogočno vzbočenem trebuhu počivala kitara. Trije drugi moški, ki so morali prej zaradi njegovega petja utihniti, so stali na robu skupine, a se niso mogli nič kaj uveljaviti.

Ko je vstopil domačin, se je pesem utrgala. Leggett je glasno zaklical:

»Gospoda, moj nečak Charles Ryder, ki sem ga pričakoval šele nekaj dni, je že danes prispel v New York. — Ljubi Charlie, ta debeli gospod je Luigi Ravenna, človek, ki vtika prste v vse politične lonce. — Tole je Jimmy Hickey, slavni krojač in fabrikant škandalov. — Tako, Jimmy, zavzemi se zanj in mu povej umazane zgodbe vseh navzočih — potem, ko bo vedel, s kom ima opravka, mu jih lahko predstavi vsakega posebej.«

Jimmy Hickey, ki je bil videti nekam prezgodaj osivel in ostare, se je zasmel z vsem suhim podganjim obrazom, segel Charlesu pod pazduho in ga odvedel nekoliko v stran.

Lepotica visoke rasti je pristopila k njima, podala Ryderju roko in se nato obrnila k Hickeyu, rekoč:

»Če se predrneš brusiti svoj strupeni jezik ob moj dobri sloves, te s tole roko pobijem na tla. — Dragi gospod Ryder, pred vami stoji zakonska žena Erika Claussena — onile vitki, črni dečko je moj mož. Gotovo se čudite, ker je tako nedolžen na pogled? Videz vara, a vendar vam ni treba verjeti niti desetine tega, kar vam bo Jimmy povedal o naju.«

»Bodi brez skrbi, Elizabeta«, je Hickey odvrnil, »o tebi lahko kvečjemu izdam, kako imenitno znaš ohraniti dostojno lice, pa naj dobivaš ali izgubljaš.«

Mlada žena se je nasmehnila Ryderju in krenila drugam.

...dokler ni videla Radion bele srajce njegovega tovariša!

Samo slučaj ji je pokazal to presenetljivo razliko v belini. Kot izkušena gospodinja je takoj vedela: to je odvisno od pralnega sredstva! Res, samo pralno sredstvo, ki odpravi prav vse, tudi najmanjše delce nesnage, napravi perilo popolnoma čisto in snežnobelo. Pri kuhanju v raztopini Radiona se razvija kisik, ki struji skupaj s peno mila skozi perilo. Na ta način razkroji in odpravi temeljito vso nesnago. Skoz in skoz čisto je Radion belo perilo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Res je bilo podoba, da dekle teče po morju — hitrost gibanja ji je odnašala lase nazaj, kakor da bi jo dvojica rok vlekla zanje.

»Oblečena je bolj s svetlobo kakor z blagom«, je Jimmy Hickey cinično nadaljeval, »svilena kopalna obleka ni bogve kaj na poti, posebno kadar je zmocena. — Kolikor vidite, goji Leslie Carlton šport jahanja na vodi — deska, na kateri je stala, ji je izpod nog zdrknila v stran, in trenutek, ko so se le-te dotaknile vode, je ujela srečna kamera na ploščo.«

»In tisti, ki je slučajno napravil to fotografijo, jo je prodal časopisu?« je ogorčeno vprašal Ryder. »Saj poznate načelo umetnosti zaradi umetnosti — posebno kadar nam nese dolarje?« se je Hickey zasmel. »Toda zares: luči, kakršna je Leslie Carlton, ne gre postavljati pod mernik, zlasti ko ima vrhu tega še lep, mil obraz. — Grdo gledate, gospod Ryder? Ali ste mar puritanec? — Če prav premislite, ni na sliki nič spotikljivega ali nespodobnega, in stvar je pač taka, da je v Leslie Carlton utelešena lepota našega časa. Phidias bi ji bil najbrže dal nekoliko daljši nos in močnejši tilnik, Rubens več in bolj rožnatega mesa — a takšna, kakršna je, predstavlja vzor dvajsetega stoletja, ki se ji klanja na svoj posebni, priznam, da ne zelo okusni način. Sicer ima pa tudi v zasebnem življenju precej vrlin: zmerom je prijazna, neumna ni in tudi ne lakomna — vsaj ugonobil se ni zaradi nje še nihče. — Ali vam zadostuje teh nekaj besed ali morda želite podrobnosti? Tudi s temi vam lahko poštežem.«

»Res je kar prijazna oseba«, je pojasnil Hickey, »je škoda, da ne utegne razviti gospodinskih zmognosti, ki nedvomno obstajajo, ker ima po nesreči okrog pet tisoč dolarjev obresti na leto. Prevelikih zahtev do življenja vrla Elizabeta nima, a priznali boste, da je pet tisoč dokaj malo, in tako mora gledati, da si na kak način priskrbi, kolikor manjka. — Onale tam je Marlena Sutherland, dama, ki ne stoji tako v ospredju javnosti in, je tudi za spoznanje starejša od ostalih. O nji se najlaže poučite pri gospodu stricu, ki zna njene prednosti bolje čislati kakor jaz. — Če si pravilno razlagam izraz vašega obličja, bi me radi nekaj vprašali?«

»Nič o nji«, je Ryder odvrnil, »a kdo je onale prelepa, očarljiva mladenka?«

»Ž njo sem hotel prav za prav primerno končati svoje poročilo«, je rekel Hickey, »a nedvomno ste Lesliejo Carton že sami spoznali.«

»Ne — kako naj bi jo spoznal?«

»A tako — saj res, dolgo vas ni bilo v Ameriki, kajti pri nas jo poznamo od prstov na nogi do zlatih las bolj kot kar si bodi drugega na tej in na oni strani Hollywooda. Brezvestni izdajatelj nekega magazina je objavil njeno sliko, ki jo od tistih dob vsa dežela lepi na vse mogoče in nemogoče stvari. — Náte — pogledjte!«

Tako govoreč je potegnil iz žepa platinasto cigaretnico, ki je njena prednja stran kazala emajlno sliko dekleta v kopalni obleki.

»Videti je, kakor da bi hodila po vodi, čeprav ne po galilejski«, je hudobno dejal.

OGLAS

Uprava zavoda „ČAČAK“ potrebuje spodaj navedeno osebo, in to:

- 2 inženjerja elektrotehnika z najmanj dveletno prakso v tvornici-radiotehničnem laboratoriju;
- 1 strojnega inženjerja z najmanj dveletno tvorniško prakso v fini mehaniki;
- 2 tehnik s srednjo tehnično šolo — specialista v radiotehniki;
- 2 risarja strojna ali elektrotehnika;
- 1 samostojnega mojstra za fino mehaniko;
- 1 mehanika konstrukterja mehaničnih detajlov;
- več mehanikov;
- več elektromehanikov.

★

- 1 inženjerja (elektrostrojni ali tehnolog) s prakso v tehnični pisarni ali tvornici — poznavalec radiomateriala;
- 1 mojstra poznavalca električnega in radijskega materiala;
- 1 skladiščnika poznavalca električnega in radijskega materiala.

★

- 1 elektro-inženjerja z večletno tvorniško prakso;
- 1 mojstra poslovođjo za radiotehniko s tvorniško prakso in
- 1 mojstra poslovođjo za fino mehaniko s tvorniško prakso.

Kandidati, ki bi želeli biti sprejeti na delo v ta zavod, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

a) da imajo kvalifikacije, kar bodo dokazali: inženjerji z diplomom, tehnik s spričevalom ali diplomom; risarji s spričevalom o dovršeni srednji tehnični šoli; mojstri, mehaniki in elektromehaniki s spričevalom ali uverenjem o položenem mojstrskem ali pomočniškem izpitu v duhu odredb zakona o obrtnih ali uverenje o prenehanju praktičnem delu in skladiščnik s spričevalom o dovršeni srednji tehnični šoli.

b) da so regulirali vojaško dolžnost, kar bodo dokazali z uverenjem pristojnega vojnega okrožja ali z vojaško ispravo, v kolikor so državljani kraljevine Jugoslavije.

c) da imajo uverenje o obnašanju in da niso sojeni niti obsojeni za umazana in nečastna dejanja, katerih posledica je izguba častnih pravic, kar bodo dokazali z uverenjem pristojne oblasti;

č) da imajo delovno knjižico po odredbah obrtnega zakona odnosno izkaz, iz katerega je razvidno: kje je bil dotični prej zaposlen, kakor tudi iz kakšnih razlogov je zapustil prejšnjo zaposlitev;

d) izveček iz poročne knjige, a za otroke iz rojstne knjige, če so oženjeni;

e) kandidati, ki niso državljani kraljevine Jugoslavije morajo imeti uverenje, iz katerega mora biti razvidno njih državljanstvo;

Kandidati, ki žele biti sprejeti, naj predložijo pismeno prošnjo taksirano z 10 din upravniku zavoda »Čačak« in v njej naj navedejo, da se obvežejo pokoriti se vsem pravilom, predpisom in odredbam, ki veljajo glede dela, reda in discipline v zavodu. Prošnje naj se priložijo k prošnji.

K prošnji naj priložijo v svojo prošnjo tudi dokumente naštetih pod a), b), c), č) in e), a dokumente pod d) bodo priložili po sprejemu.

Izbrani kandidati mojstri izven Čačka se bodo obvestili zaradi prihoda na izdelavo preskusnega dela in jim za prihod ter eventualni povratek ne pripada nobena odškodnina, a v času preskusnega dela v smislu čl. 41 Pravila Dj. št. 2911/33 leta dobijo kandidati samo polovico dneve po čl. 43 istega Pravila.

V prošnji bo kandidat označil višino dneve-nagrade, na katero reflektira kakor tudi višino dneve za čas preizkusnega dela.

Kandidat, ki bo pozvan na preizkusno delo, mora prinesiti s seboj vse zgoraj navedene dokumente v originalu.

Iz pisarne Uprave zavoda »ČAČAK« T. Br. 5362/39.

Brez prihrankov — dobro gospodarim NA OBROKE

in najbolj oblačem celo družino,
če se obrnem na najugodnejši nakup
manufakture

z vedno najnovejšimi vzorci in
ogromno izbiro.

NARODNI MAGACIN

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 27-I.

Povsod
sprejememo
pridne
zastopnike!

CELJE: Nova vas 49 (Mirko Fajš);
JESENICE, Gorenjsko: Obrtniška ul. 8 (Anton Cigoj);
MARIBOR: Vetrinjska ul. 18 (Gustav Lipošek);
TRZIC: Vilim Polakova ul. 5 (Jože Bečan).

„O-Ke“
pravi Američan
kadar se počuti
popolnoma
sigurnega

Tak občutek popolne sigurnosti nudi O. K. gum. — ker je izdelana iz lateksa, izredno tanka, mehka in izdržljiva. Garantirana trajnost 6 let. Srebrna papirnata škatla s tremi komadi 10 din v lekarnah in drogerijah. Po potrebi vam lahko javi tvrdka Rave, d. d., Zagreb, kje morete nabaviti O. K.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Prodaja lesa

DIREKCIJA ŠUM V LJUBLJANI proda za prvi pismeni dražbi dne 29. avgusta 1939, v primeru neuspele prve, pa na drugi pismeni dražbi dne 12. septembra 1939 v 18 skupinah skupaj cca. 11.445 plm smrekovega in jelovega lesa, ki ga izdeluje v lastni reziži šumska uprava v Boh. Bistrici v drž. gozdu Martinček.

Dražbene in prodajne pogoje, kakor tudi vse informacije dobe zainteresirani pri zgoraj navedenih dveh uradih.

Pozor! Pozor!

Dolgoletna in znana tvrdka TRIGLAV-SLOVENAC v Beogradu razpolaga z veliko izbiro:

palač in hiš za rento, vil za uživanje in parcel v vseh okrajih Beograda. Zato je v interesu vsakega kupca, da se pred nakupom obrne na tvrdko TRIGLAV-SLOVENAC v Beogradu, ki bo vsakemu kupcu dala na razpolago svoj voz za ogled brez obveze za nakup.

Gg. kupci zato ne pozabite pred nakupom obiskati tvrdko:

TRIGLAV-SLOVENAC
Hartvigova 3/I. Tel. št. 26728 v Beogradu.

AVTOBUSKO PODJETJE

Ing. F. RIBI & C. — GORIZIA
Avtobusni promet
GORICA—TRST—LJUBLJANA—BLED
OTVORITEV 19. avgusta 1939.
Vozni red:

vsako soboto		vsako nedeljo
odhod 14.00	Gorizia	prihod 23.50
odhod 15.00	Trieste	odhod 22.50
odhod 16.10	Postumia	odhod 21.40
odhod 18.10	Ljubljana (Evang. cerkev)	odhod 19.50
prihod 19.30	Bled (Park-Hotel)	odhod 18.00
CENE:	Bled—Gorizia in nazaj	Din 160.—
	Bled—Trieste in nazaj	Din 149.—
	Ljubljana—Gorizia in nazaj	Din 115.—
	Ljubljana—Trieste in nazaj	Din 103.—

Cene za delne proge primerne. — Povratni vožni listki veljajo celo sezono.

Uporaba proge samo med Planino in Bledom ter obratno ni dovoljena.

Ingenieur-
Schule

Mittweida
(Deutschland)

STROJNISTVO, GRADNJA AVTOMOBILOV IN AVLJONOV
ELEKTROTEHNIKA. PROGRAM ZASTONJ

Mizarski podjetniki

In slični obrtniki, razstavljalci jesenskega velesejma, ki bi se zanimali za najnovejši že zaščiten izum mizarske stroke, potreben v vsaki hiši za zimo. — Interesenti naj pošljejo ponudbe do srede 23. t. m. na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Masenartikele«.

PREKO ŠTIRI MILIJONE GRITZNER šivalnih strojev JE V UPORABI

GRITZNER ŠIVALNI STROJI
SE DOBLJO V VSEH BOLJ-
SIH TRGOVINAH S ŠIVALNI-
MI STROJI

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO
EM. FISCHER, ZAGREB, Palmotićeve 82

Veletrgovina dvokoles, motociklov in šivalnih strojev

NAZNANILO

Naši dosežki trgovski zvezi

gosp. FLORJANCU JOSIPU,

trgovskemu zastopniku v Ljubljani, Miklošičeva c. 30, smo predali glavno zastopstvo za vse izdelke naše tovarne čokolade, bonbonov in marmelade za vse področje Slovenije. O tem obveščamo vse naše cenj. odjemalce ter jih prosimo, da predajo gosp. Florjancu svoja cenjena naročila s popolnim zaupanjem. Priporočamo se z odličnim spoštovanjem:

„GRIC“

tovarna čokolade, bonbonov in marmelade,
JURISICEVA UL. 16 — ZAGREB.

Vsem, ki ste z nami sočustvovali, poklonili cvetje in spremili našega nepozabnega očeta na zadnji poti, najlepša hvala.

Posebno zahvalo smo dolžni Sokolom za lepi spoved in g. Repetu za poslovilne besede.

BLED, dne 18. avgusta 1939.

**ŽALUJOČA
RODBINA PRETNAR**